

สัญญาเลขที่ RDG57S0006

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์

สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
เลขที่รับ TRF/10.14505-601/2560
วันที่รับ... 20 ก.ย 2560

โครงการวิจัยเรื่อง

“รูปแบบการพัฒนาเยาวชนของชุมชนโดยบทบาทของมัสยิด

และผู้นำชุมชนบ้านบือแนดาแล

ตำบลปล่องหอย อำเภอกะป้อ จังหวัดปัตตานี”

คณะผู้วิจัย

1. นายมุฮัมมัดมุกตา	เงาะ	2. นายยูสุรี	พะแว
3. นางสาวนุรมา	สมาแอ	4. นางยูลิตา	เงาะ
5. นางสาวนุรีฮัน	สาแม	6. นายอิบรอเฮง	วาเตะ
7. นายมาหามะซอรี	เจะแว	8. นายมะวี	สาและ
9. นางสาวรอฮานา	สมาแอ	10. นางสาวอาसानะ	วาดี

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)

ชุดโครงการ เด็กและเยาวชน

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

จากการที่หัวหน้าโครงการวิจัยในฐานะเป็นผู้ใหญ่บ้านบือเนลแลแล มองเห็นถึงปัญหาต่างๆในชุมชนที่มีปัญหาจำนวนมากแต่ปัญหาที่น่าเป็นห่วงที่สุดคือ ปัญหาเยาวชน เพราะจะเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาชุมชนในอนาคต และสิ่งที่น่าเป็นห่วงที่สุดกับเยาวชน คือ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่นับวันยิ่งเพิ่มทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่เยาวชนก็ยังไม่ได้รับการดูแลและพัฒนาเท่าที่ควร จึงได้มีการรวมตัวกันทั้งผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและเยาวชนมาร่วมกันค้นหาศึกษาวิธีการพัฒนาเยาวชน ดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเรื่อง รูปแบบการพัฒนาเยาวชนของชุมชนโดยบทบาทของมัสยิดและผู้นำชุมชนบ้านบือเนลแลแล โดยมีโจทย์การวิจัย 2 ประการ คือ 1.รูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน จะสามารถทำได้อย่างไร 2.แนวทางให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี จะทำได้อย่างไร

การดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในครั้งนี้ มีผู้เกี่ยวข้องในชุมชนและหน่วยงานหลายส่วนเข้าร่วมในโครงการวิจัย ทั้งเยาวชน ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำธรรมชาติ สาธารณสุขอำเภอกะพ้อ ผู้ปกครอง ครูตาดีกา พัฒนาชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของโครงการวิจัยที่นักวิจัยจัดขึ้น เริ่มตั้งแต่การจัดเวทีชี้แจงโครงการวิจัยสู่ชุมชน เวทีทบทวนและถอดบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีตของมัสยิดและผู้นำชุมชน เวทีถอดบทเรียนในกลุ่มผู้ปกครอง เวทีฟังปัญหาเยาวชน การศึกษาดูงาน เวทีปฏิบัติการทำกิจกรรมพัฒนาเยาวชนตามข้อเสนอของเยาวชน การจัดอบรมกลุ่มเยาวชน เวทีร่วมกันปรึกษาหารือของทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้และมีงานทำในชุมชน จากนั้นนักวิจัยมีการประชุมสรุปผลและนำเสนอผลการวิจัยสู่ชุมชน ผลการวิจัยได้ตอบโจทย์และวัตถุประสงค์การวิจัยทุกประการ โดยสรุปดังนี้

1. รูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน ประกอบด้วย

1. การจัดกิจกรรมฮาลาเกาะ ซึ่งนักวิจัยค้นพบจิตวิทยาในการจัดกระบวนการที่เพิ่มการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและมีจำนวนมากขึ้น
2. กิจกรรมจัดเวทีเยาวชน เพื่อให้เยาวชนสะท้อนปัญหา ความคาดหวังของตนเองและชุมชน

3. กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์ ถือเป็นกิจกรรมที่มีความแตกต่างจากอดีต และสามารถพัฒนาเยาวชนของชุมชนได้เป็นอย่างดี

4. การศึกษาดูงาน เป็นกิจกรรมนำเยาวชนไปหาประสบการณ์นอกพื้นที่
5. การจัดอบรมเยาวชนเพื่อให้เป็นคนดี และสู่อาชีพที่ต้องการ
6. ส่งเสริมให้เยาวชนมีการรวมกลุ่มและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางการจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชนเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถทำได้โดยสรุป ดังนี้

1. ต้องสร้างแกนนำผู้สืบทอดการดำเนินกิจกรรมให้ได้อย่างต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่น
2. ต้องศึกษากลยุทธ์ และเทคนิคต่างๆ ในการให้เยาวชนมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาตนเองให้ได้
3. ต้องส่งเสริมให้เยาวชนมีการรวมกลุ่มให้มาก
4. เปิดพื้นที่เยาวชนมีบทบาทในกิจกรรมศาสนา และการติดตามกลุ่มเยาวชนรุ่นน้อง กลุ่มเพื่อน กลุ่มเสียงร่วมกัน เพื่อให้เยาวชนมีมารยาท เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
5. ชุมชนต้องร่วมสนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนในทุกรูปแบบ
6. มีการพัฒนาสถานที่จัดกิจกรรมในชุมชนให้เป็นศูนย์ของชุมชน
7. ต้องส่งเสริมให้ครอบครัวมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาททำให้ลูกเป็นเยาวชนที่ดี

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๑-๒
สารบัญ	ก-ค
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วิทยวิจัย	3
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
4. นิยามศัพท์เฉพาะ	4
5. ขอบเขตพื้นที่ศึกษาและกลุ่มเป้าหมาย	4
6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 กระบวนการดำเนินงานวิจัย	6
สรุปกระบวนการวิจัย	6
รายละเอียด กระบวนการวิจัย บรรยายภาคแต่ละกิจกรรม	9
กิจกรรมที่ 1 เวที เตรียมพร้อมนักวิจัยในการบริหาร โครงการ	10
กิจกรรมที่ 2 เวที ชี้แจงโครงการให้กับผู้เกี่ยวข้องทราบ	12
กิจกรรมที่ 3 เวทีถอดบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีตของมัสยิดและผู้นำชุมชน	
อสม. ของ 2 โซนหมู่บ้าน	17
กิจกรรมที่ 4 เวทีผู้ปกครองถอดบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีต	18
กิจกรรมที่ 5 เวทีผู้ปกครองและผู้นำชุมชน ครุฑาคีตา ระดมปัญหาของเยาวชนแล	
แนวทางแก้ไข	19
กิจกรรมที่ 6 เวทีเยาวชนระดมปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาและความต้องการ	
ของเยาวชน	21
กิจกรรมที่ 7 ศึกษาดูงาน เรื่องกิจกรรมและการพัฒนากลุ่มเยาวชนเข้มแข็ง ณ	
มะนังดาลำ	23

กิจกรรมที่ 8 ศึกษาฐานเรื่องการพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิด และผู้นำชุมชน	24
กิจกรรมที่ 9 ฮาลาเกาะฮกลุ่มใหญ่(ตะลิม/คุณค่าความดี) เดือนละครั้ง	26
กิจกรรมที่ 10 เยาวชนร่วมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อมัสยิดและชุมชนทำความสะอาดปรับ ภูมิทัศน์	28
กิจกรรมที่ 11 กิจกรรมทดลอง(กีฬาและขนม)	29
กิจกรรมที่ 12 จัดอบรมกลุ่มเยาวชนชายและหญิง	34
กิจกรรมที่ 13 เวทีร่วมกันปรึกษาหารือของทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้และมึงานทำ ในชุมชน	36
กิจกรรมที่ 14 นักวิจัยประชุมประจำเดือน	37
กิจกรรมที่ 15 เวทีนำเสนอผลการวิจัย	38
บทที่ 3 รายละเอียดผลการวิจัย	40
1. ความสำคัญของเยาวชน	40
2. ปัญหาเยาวชน	42
2.1 ความต้องการของเยาวชน	43
2.2 รูปแบบกิจกรรมของครอบครัวที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชน	44
2.3 รูปแบบกิจกรรมของชุมชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชน	47
3. ผลการทดลองปฏิบัติการในกิจกรรมฮาลาเกาะฮ กิจกรรมการทำขนม กิจกรรมกีฬาและกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมเอื้อะดีกาฟ	49
3.1 ผลการทดลองในกิจกรรมการจัดฮาลาเกาะฮกลุ่มใหญ่(ตะลิม/คุณค่าความดี)	49
3.2 ผลการทดลองในกิจกรรมการทำขนม	51
3.3 ผลการทดลองในกิจกรรมกีฬา	51
3.4 ผลการทดลองในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์	52
3.5 ผลการทดลองในกิจกรรมเอื้อะดีกาฟ	52
3.6 ผลการทดลองในกิจกรรมทดลองด้านอาชีพ	53
รายละเอียดผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์	53
1. เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การ	

จัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน	53
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชนเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	56
บทที่ 4 สรุป วิเคราะห์ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	58
สรุป วิเคราะห์ผลการวิจัย	58
บทเรียนจากงานวิจัย การเปลี่ยนแปลง และข้อเสนอแนะ	64
บทเรียนจากงานวิจัย	64
การเปลี่ยนแปลง	65
ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	68

ภาคผนวก

- ประมวลภาพการดำเนินกิจกรรม
- ตัวอย่างองค์ความรู้จากการจัดกิจกรรมฮาลาเกาะห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
- การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย(RE)

บทที่ 1

บทนำ

1 หลักการและเหตุผล

ประวัติความเป็นมาชุมชนบ้านปือแนลาแล

คำว่า ปือแนลาแล เป็นคำที่มาจากภาษา มลายู มีความหมายภาษาไทยคือ ท่งหญ้าคา เป็นหมู่บ้านที่แยกออกมาจากบ้านคอกวัว หมู่ที่ 5 ตำบลปล่องหอย หมู่บ้านปือแนลาแล มีพื้นที่ตั้งในหมู่ที่ 8 ต.ปล่องหอย อ.กะเปอร์ จ.ปัตตานี

ปัตตานี มีแม่น้ำสายบุรีไหลผ่าน มีความอุดมสมบูรณ์ จึง เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก เป็นแหล่งเกษตรกรรม มีการปลูกสวนยาง การทำนา และที่สำคัญหมู่บ้านแห่งนี้มีที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์เป็นอย่างมาก โดยมีชาวบ้านจากชุมชนภายนอกมาทำมาหากินภายในหมู่บ้านจำนวนมาก

หมู่บ้านปือแนลาแลมีมัสยิด 2 แห่ง เป็นมัสยิดที่จดทะเบียนแล้ว 1 แห่ง ไม่จดทะเบียน 1 แห่ง ระยะห่างระหว่างมัสยิดประมาณ 2 กิโลเมตร ชุมชนจึงมีรร.ตาดิกา 2 แห่ง เนื่องจากหมู่บ้านปือแนลาแลมีพื้นที่กว้าง มีประชากรจำนวน 983 คน แบ่งเป็นชาย 492 คน หญิง 491 คน มีครัวเรือน 183 ครัวเรือน และมีจำนวนคนที่มียาอายุ 18 ขึ้นไปจำนวน 600 คน และจากการที่หมู่บ้านกว้างทำให้ชาวบ้านแยกกันเป็น 2 หมู่บ้านในหมู่บ้านเดียวกัน คือ บ้านปือแนลาแล กับบ้านปล่องอ จะมีความเป็นอยู่ที่ต่างคนต่างอยู่ การทำกิจกรรมของแต่ละมัสยิดแยกกันทำ เช่น การทำซุร่อ การเปิดปอซอ การบรรยายธรรม ปีใหม่อิสลาม พัฒนาชุมชน เป็นกิจกรรมที่คล้ายกันแต่ต่างคนต่างจัด ส่วนกิจกรรมที่ดำเนินการโดยผ่านผู้ใหญ่ทั้งสองหมู่บ้านจะมาร่วมกันทำ เช่น กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ กิจกรรมอำเภอเคลื่อนที่ ซึ่งการเรียกชื่อหมู่บ้านต่างกันทำให้คนภายนอก คนภายในรู้สึกรู้ว่าอยู่กันคนละหมู่บ้าน แต่สภาพเยาวชนมีปัญหาเหมือนกันคือ

ฐานะทางเศรษฐกิจของคนในหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง แต่ระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่เน้นให้บุตรหลานทำการเกษตรมากกว่าให้เรียนหนังสือ

ความเป็นอยู่ในชุมชนเป็นแบบเครือญาติ เป็นวิถีดั้งเดิมแต่โบราณ คือมีการช่วยเหลือเกื้อกูลในการทำงานต่างๆ เช่นการเกี่ยวข้าวร่วมกัน การร่วมแรงร่วมใจกันทำงานของส่วนรวม เช่น การทำอาคารเรียนตาดิกา ต่อเติมมัสยิดเป็นต้น ซึ่งวิถีดั้งเดิมเหล่านี้ในหมู่บ้านอื่นได้เลือนหายไปหมดแล้ว แต่ในหมู่บ้านปือแนลาแลยังถือปฏิบัติจนถึงปัจจุบัน

สภาพปัญหาของชุมชน

สภาพโดยทั่วไปในชุมชนบือแนแลแล ก็เหมือนกับชุมชนทั่วไป คือมีปัญหาการว่างงาน ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาการแตกแยกทางความคิด เนื่องจากชุมชนมีผู้คนจากหลากหลายท้องถิ่นมาอาศัยอยู่ร่วมกัน และที่สำคัญในปัจจุบันพื้นที่ขาดความปลอดภัยเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบทำให้หน่วยงานต่างๆ ไม่กล้าเข้ามาสนับสนุนหรือพัฒนาในพื้นที่ในหมู่บ้าน ทำให้หมู่บ้านขาดโอกาสในการพัฒนา

สภาพปัญหาของเยาวชนในปัจจุบัน

เยาวชน ในภาษามลายูมีการเรียกชื่อที่แตกต่างกันตามช่วงอายุของเยาวชน ดังนี้

อายุระหว่าง 2-21 ปี ช่วงวัยนี้เรียกว่า = remaja

อายุระหว่าง 21-35 ปี ช่วงวัยนี้เรียกว่า = dewasa

อายุระหว่าง 35-40-50 ช่วงวัยนี้เรียกว่า = biasa

จุดเด่นหรือความประเสริฐของเยาวชน มีดังนี้ 1. มี ความเข้มแข็ง Spirit คือ kekuatan iman takwa ikhlas (ร่างกาย ความศรัทธา ความบริสุทธิ์ใจสูง) 2. มีสติปัญญา Analis 3. มีจิตวิญญาณ Ema misil 4. มีร่างกาย fisika ที่แข็งแรง แต่ทุกระบวนการจะต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้เป็นประจำ เรียนรู้ทุกบทบาทในแต่ละด้านควบคู่กัน

จากคุณลักษณะของท่านนบี(ซีฟัด)ที่ท่านนบีทุกท่านมี คือ 1. ซิดิก sidik – benar (คือเป็นผู้มีสำนึก) 2. อามานะ amanah – kepercayaan (เป็นคนที่สามารถให้ความไว้วางใจได้) 3. ตับเลค tabligh – meyampai (เป็นผู้เผยแพร่) 4. ฟาตอนะห์ fathonah – cerdas (เป็นผู้มีความฉลาด) ซึ่งเยาวชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะเหล่านี้ด้วย

เยาวชนชุมชนบือแนแลแล มีทั้งเป็นกลุ่มที่มีการศึกษา ไม่มีการศึกษา แต่โดยรวมแล้วขาดระบบการจัดการที่ดี ขาดกิจกรรม ปัจจุบันระดับของเยาวชนที่มีการศึกษาลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากปัญหาความยากจน ทักษะคิดต่อการเรียน ความสนใจของผู้ปกครอง ซึ่งจะนิยมให้เยาวชนทำงานก่อนวัยสมควร นอกจากนี้เยาวชนยังมีเวลาว่างสูง ขาดระบบการจัดการของชุมชนที่มาร่วมดูแลเยาวชนให้มีการใช้เวลาอย่างคุ้มค่า ซึ่งที่ผ่านมาทางชุมชนพยายามทำกิจกรรมรวมเยาวชนโดยจัดกีฬา กิจกรรมอ่านอัลกุรอาน ชวนเยาวชนทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ แต่กิจกรรมทั้งหมดขาดความต่อเนื่องเนื่องจากหลายประการ เช่น ทุนการทำกิจกรรม เยาวชนสนใจระยะสั้นๆ ขาดแรงจูงใจในการทำงาน ส่วนกลุ่มผู้ใหญ่ในชุมชนไม่สนับสนุนเยาวชนอย่างจริงจัง ไม่เป็นพี่เลี้ยงกันทำงาน ขาดความรู้เรื่องการจัดการกลุ่มเยาวชนที่ดี คนที่มีการศึกษามีอาชีพในชุมชนไม่สนใจในกลุ่มเยาวชน ขาดโอกาสการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของเยาวชน และสังเกตว่าเยาวชนในพื้นที่ที่มีปัญหามากหมายโดยเฉพาะ

1. เยาวชนในพื้นที่ไม่ค่อยได้รับการศึกษา เนื่องจากว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุตรหลาน โดยให้ลูกหลานไปศึกษาในโรงเรียนปอเนาะ(การศึกษาที่เน้นศาสนาเพียงด้านเดียว)โดยส่วนใหญ่ คนในชุมชนจึงมีจำนวนน้อยที่จะกลับมาร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆเพื่อพัฒนาชุมชนต่อไป
2. เยาวชนส่วนมากติดยาเสพติดและยังมีเยาวชนอีกไม่น้อยที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงติดยาเสพติดที่ไม่ได้รับการดูแลอย่างดี ทำให้เกิดปัญหาต่างๆในชุมชน เช่นการลักขโมย ปัญหาครอบครัว การว่างงาน เป็นต้น
3. เยาวชนจำนวนมากที่มีปัญหาสุขภาพจิต อันเนื่องจากขาดการเอาใจใส่ของหัวหน้าครอบครัว และขาดความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาที่จะส่งผลต่อการขาดความมั่นคงทางจิตใจ

สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการขาดการดูแลที่ดีจากผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน นอกจากนี้เนื่องจากตั้งแวดล้อม กลุ่มเพื่อนๆที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ทำให้ถูกชักชวนจากกลุ่มเพื่อนๆออกนอกระบบการศึกษาด้วย และจากการขาดการศึกษาของเยาวชนทำให้เยาวชนนำไปสู่การติดยาเสพติดในที่สุด

ดังนั้น การวิจัยจึงต้องการศึกษารูปแบบกิจกรรมที่จะสามารถให้เด็กอยู่ในแนวทางของศาสนา และเข้าสู่ระบบการดูแลของครอบครัวที่ดี และนำไปสู่การให้เยาวชนเข้าสู่ระบบการศึกษาให้มากขึ้น มีมารยาท เชื้อพึงผู้ใหญ่ มีความสามัคคีและร่วมมือ รู้จักการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ห่างไกลยาเสพติด ทั้งนี้ กิจกรรมทั้งหมดจะนำไปสู่การให้เยาวชนอยู่ภายใต้การควบคุมของชุมชน อยู่ในระบบของชุมชนที่ดี อยู่ในกรอบศาสนาอิสลาม เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำและเยาวชนในพื้นที่ได้มากที่สุด

2. วัตถุประสงค์

1. รูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน จะสามารถทำได้อย่างไร
2. แนวทางให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี จะทำได้อย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชนเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เยาวชน หมายถึง เยาวชนในชุมชนบ้านบือแนแลที่มีอายุ 13-25 ปีทั้งชายและหญิง
2. ผู้ปกครอง หมายความว่า พ่อ แม่ หรือ ผู้ที่ให้การดูแลของเยาวชน
3. ผู้นำชุมชน หมายถึง ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผรส. อิหม่าม คอเต็บ บิลาต และสมาชิก อบต.

5. ขอบเขตพื้นที่ศึกษาและกลุ่มเป้าหมาย

-พื้นที่ศึกษา 2 หมู่บ้านคือ บ้านบือแนแล กับบ้านปล่องอ หมู่ที่ 8 ตำบลปล่องหอย อำเภอกะป้อ จังหวัดปัตตานี

-กลุ่มเป้าหมาย เยาวชนทั้งชายและหญิง อายุ 13-25 ปี รวมทั้งสิ้น 70 คน

6. ระยะเวลาโครงการ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็น โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ได้มีการทบทวนบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีตของชุมชนก่อนที่จะมีการดำเนินงานวิจัย พร้อมกับการศึกษาข้อมูลในกลุ่มต่างๆในปัจจุบันที่ทำการศึกษาวิจัยเริ่มตั้งแต่ กันยายน 2557 จนถึงเดือนมีนาคม 2560

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลเชิงวิจัย

1. ได้รูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน
2. ได้แนวทางให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

ผลเชิงพัฒนา

1. เกิดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และเยาวชน นำไปสู่การพัฒนาและแก้ปัญหาในเรื่องต่างๆ
2. เกิดกระบวนการดูแลเยาวชนของผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง
3. สร้างความรัก ความสามัคคี มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนในชุมชน
4. ได้กลุ่มเยาวชนเป็นแกนนำการพัฒนาจำนวน 20 คน
5. ได้เยาวชนที่ดีตามที่วางไว้(มารยาท) และทันต่อสถานการณ์
6. เยาวชนเชื่อฟังผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้ปกครอง ที่ยอมรับของชุมชน

7. เยาวชนกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา
8. ลดจำนวนผู้ติดยา เกม ในกลุ่มเยาวชน
9. คนสองชุมชนมีความสามัคคีกัน ได้ชุมชนมีความสามัคคีมากขึ้น
10. ได้เยาวชนที่มีความรู้และนำไปสู่การปฏิบัติได้
11. ได้เยาวชนที่มีมารยาทดี มีความสามัคคี
12. เกิดชุมชนที่มาร่วมกันทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องร่วมกัน

บทที่ 2

กระบวนการดำเนินงานวิจัย

สรุปกระบวนการวิจัย

โครงการวิจัย“รูปแบบการพัฒนาเยาวชนของชุมชนโดยบทบาทของมัสยิดและผู้นำชุมชนบ้านปือแนแลแล ตำบลปล่องหอย อำเภอกะพ้อ จังหวัดปัตตานี” เรื่องนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีการออกแบบงานวิจัยอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมพร้อมนักวิจัยและชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนปฏิบัติการ มีการปฏิบัติการพัฒนาเยาวชนร่วมกับมัสยิดและชุมชน รวมทั้งนำเสนอผลการศึกษา จึงสามารถสรุปการออกแบบและกระบวนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

การออกแบบการวิจัย

การออกแบบการวิจัยเพื่อหาข้อมูล ความจริง ต่อข้อสงสัยในงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเรื่องนี้ได้ดำเนินการวางแผนร่วมกับนักวิจัยร่วมกัน โดยแบ่งเป็นแผนดำเนินงานตั้งแต่ ขั้นตอนเตรียมพร้อมนักวิจัยและชุมชน ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนปฏิบัติการ ขั้นปฏิบัติการ และขั้นติดตามประเมินผล และนำเสนอผลการวิจัย และเน้นการออกแบบเพื่อตอบโจทย์วิจัยที่ต้องการศึกษาในหลายวิธีการ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่เน้นโจทย์วิจัยชุมชน และดำเนินงานโดยนักวิจัยในชุมชนทั้งหมด ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญกับการรับรู้ รับทราบ มีความเข้าใจในเป้าหมายร่วมของคนในชุมชนให้มากที่สุดเพื่อจะให้เกิดความร่วมมือและร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับชุมชนตั้งแต่ต้น ดังนั้น จึงใช้ “กิจกรรม” เป็นตัวนำในการเชื่อมร้อยคนในชุม และการออกแบบทั้งหมดเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีโอกาสนำเสนอความคิดของตนเองให้มากที่สุด

และด้วยการวิจัยครั้งนี้ นักวิจัยมีความต้องการที่จะปฏิบัติการทดลองเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเยาวชนของชุมชนด้วย จึงมีการออกแบบการวิจัยด้วยการทำกิจกรรมต่างๆในกระบวนการศึกษารูปแบบพัฒนาเยาวชนของชุมชน ในลักษณะการจัดกิจกรรมค่าย กีฬา กิจกรรมการศึกษากลุ่มเพื่อการเรียนรู้ศาสนา(ฮาลาเกาะห์) การอบรมจริยธรรม กิจกรรมทางอาชีพ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมเดือนรอมฎอน และออกแบบการเก็บข้อมูลผ่านกระบวนการวิจัยทั้งหมด โดยสรุปดังนี้

1. ให้ทุกคนมีความเข้าใจความสำคัญและเป้าหมายร่วมของโครงการวิจัย พร้อมให้ความร่วมมือกับโครงการ ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยได้ใช้เทคนิคการเสริมบรรยายโดยผู้รู้ในชุมชนให้ผู้เข้าร่วมซึ่งมีทั้งผู้ปกครอง ผู้นำ เยาวชน เห็นความสำคัญของ”เยาวชน” ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในงานวิจัย

2. มีการทบทวนบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีตของมัสยิดและผู้นำชุมชน อสม. รวมทั้งถอดบทเรียนการพัฒนาเยาวชนภายใต้ครอบครัว ครูตาดีกา ปัญหาของเยาวชนและแนวทางแก้ไข
3. มีเวทีสะท้อนปัญหา แนวทางการแก้ไขและความต้องการของกลุ่มเยาวชนในชุมชน
4. มีการศึกษาเรียนรู้ในกระบวนการพัฒนาเยาวชนจากชุมชนอื่นและบทบาทมัสยิดที่อื่นในการพัฒนาเยาวชน เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรม เรียนรู้วิธีการพัฒนาเยาวชนด้านศาสนาศึกษาและสุขภาพ เป็นแนวทางในการปฏิบัติในพื้นที่กระบวนการ
5. จากนั้นจึงมีการปฏิบัติการทดลองดำเนินการแก้ปัญหาตามข้อเสนอแนะในกลุ่มต่างๆในชุมชน
6. มีการร่วมประชุมปรึกษาหารือระหว่างคนที่มีความสามารถทางการเงิน มีความรู้ในชุมชน เพื่อหาแนวทางการหนุนเสริมกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนอย่างยั่งยืน

การเลือกแหล่งข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้มีวิธีการเลือกแหล่งข้อมูลมาจากภายในชุมชนและการศึกษาเรียนรู้จากชุมชนภายนอกในการพัฒนาเยาวชน โดยมีพื้นที่ขอบเขตการวิจัยเฉพาะ 2 หมู่บ้าน คือ บ้านบือแนแลแล กับบ้านปล่องอ หมู่ที่ 8 ตำบลปล่องหอย อำเภอกะพ้อ จังหวัดปัตตานี โดยเน้นในการกลุ่มเป้าหมายที่เป็น เยาวชนทั้งชายและหญิง อายุ 13-25 ปี รวมทั้งสิ้น 70 คน

กลุ่มผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการวิจัยครั้งนี้ ผ่านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในชุมชนหลายส่วน โดยเฉพาะ เยาวชนบือแนแลแลทั้งชายและหญิง ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำธรรมชาติ สาธารณสุขอำเภอกะพ้อ ผู้ปกครอง ครูตาดีกา พัฒนาชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของโครงการวิจัยที่นักวิจัยจัดขึ้น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนตามขั้นตอนการวิจัยที่ชุมชนร่วมกันออกแบบไว้ ซึ่งมีกิจกรรมตั้งแต่การศึกษาข้อมูล การวางแผน การปฏิบัติการ และสรุปร่วมกันเพื่อตอบโจทย์วิจัย ในกระบวนการวิจัยโดยสรุป ดังนี้

1. เริ่มจากสร้างความเข้าใจโครงการวิจัยต่อชุมชน เพราะงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นหัวใจสำคัญต้องมีชุมชนรับรู้ รับทราบและเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มโครงการวิจัย ที่สำคัญการชี้แจงโครงการที่มีการนำหลักการของศาสนา มาสร้างความเข้าใจให้ชุมชนรับทราบ ทำให้ทุกคนเห็นความสำคัญและความจำเป็นว่าโครงการวิจัยนี้ทุกคนต้องเข้ามามีส่วนร่วม เพราะการ

ดูแลเยาวชน เป็นหน้าที่ของทุกคน และเยาวชนเป็นกองกำลังที่สำคัญในการพัฒนาชุมชน ในอนาคต

2. มีเวทีพบทวนและถอดบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีตของมัสยิดและผู้นำชุมชน อสม. ของ 2 โซนหมู่บ้าน และเวทีถอดบทเรียนในกลุ่มผู้ปกครอง เพื่อศึกษาการพัฒนาเยาวชน ในอดีต การมีส่วนร่วม การคิดมัต(ช่วยเหลือ) กิจกรรมในกลุ่มครอบครัว รวมทั้งให้ผู้ปกครองเสนอความรู้ที่ต้องการเพื่อการพัฒนาตนเอง
3. มีเวทีฟังปัญหาเยาวชน จากความคิดเห็นของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน ครูตาดีกา รวมทั้งฟังปัญหาเยาวชนในมุมมองของเยาวชนเอง พร้อมเสนอแนวทางแก้ไข และความต้องการของเยาวชน
4. มีการศึกษาฐาน เรื่องกิจกรรมและการพัฒนากลุ่มเยาวชนให้เข้มแข็ง ภายการจัดการของกลุ่มเยาวชนเอง และภายใต้การจัดการของมัสยิด โดยนักวิจัย ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน และเยาวชนไปศึกษาเรียนรู้ที่กลุ่มเยาวชนมะนังดาลำ และมัสยิดบ้านเหนือ ทำให้ได้รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนด้านการส่งเสริมความรู้ศาสนา อาชีพ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ระบบดูแลกันเองของเยาวชน โดยเยาวชนต้องมีหลักคิดที่สำคัญ คือ เราไม่ ต้องเป็นเราในแบบที่คนอื่นอยากให้เป็นแต่เราเป็นเราในแบบที่อัลลอฮ์และรอซูลจะให้เรา เป็น
5. มีเวทีปฏิบัติการหารูปแบบกิจกรรมเยาวชนตามข้อเสนอของเยาวชนและเวทีเรียนรู้ต่างๆ โดยการกระตุ้นเยาวชนให้มีจิตสำนึกด้านศาสนา การทำความดี อาชีพ ในลักษณะการจัด ฮาลาเกาะฮกลุ่มใหญ่(ตะลิม/คุณค่าความดี) เดือนละครั้ง จัดกิจกรรมเอ๊ะดีก้าฟในเดือน รอมฎอน เยาวชนร่วมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อมัสยิดและชุมชน ทำความสะอาดปรับปรุง ทัศนชุมชน จัดกีฬา และฝึกทำขนม
6. มีการจัดอบรมกลุ่มเยาวชนชาย และหญิง เรื่อง ความสะอาด การถือศีลอด มารยาท อคลาคต่อพ่อแม่ ผู้นำ และเพื่อน เป็นต้น เพื่อให้เยาวชนอยู่ในกรอบศาสนา และมี มารยาทดี
7. มีเวทีร่วมกันปรึกษาหารือของทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้และมีงานทำในชุมชน เพื่อหารือ แนวทางการจัดการปัญหาเยาวชนในพื้นที่และร่วมมือในการสนับสนุนกิจกรรมเยาวชน
8. นักวิจัยได้มีการประชุมเพื่อสรุปผลการวิจัย และการดำเนินงานตลอดโครงการอย่างเป็น ระยะๆ
9. เวทีคืนข้อมูลสู่ชุมชนในระดับชุมชน เพื่อทำการเผยแพร่ผลงานวิจัย

รายละเอียด กระบวนการวิจัย บรรยายภาพแต่ละกิจกรรม

การดำเนินงานโครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาเยาวชนของชุมชนโดยบทบาทของมัสยิด และผู้นำชุมชน บ้านบือแนตาแล นี้ นักวิจัยได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ 15 กิจกรรม ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 1 เวทีเตรียมพร้อมนักวิจัยในการบริหารโครงการ

กิจกรรมที่ 2 เวทีชี้แจงโครงการให้กับผู้เกี่ยวข้องทราบ(เยาวชน กรรมการ)

กิจกรรมที่ 3 เวทีถอดบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีตของมัสยิดและผู้นำชุมชน อสม. ของ

2 โชนหมู่บ้าน

กิจกรรมที่ 4 เวทีผู้ปกครองถอดบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีต การมีส่วนร่วม การคิดมัต กิจกรรมของครอบครัว และการดูแลลูก

กิจกรรมที่ 5 เวทีผู้ปกครองและผู้นำชุมชน คุรุตาดีกา ระดมปัญหาของเยาวชนและแนวทางแก้ไข

กิจกรรมที่ 6 เวทีเยาวชนระดมปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาและความต้องการของเยาวชน

กิจกรรมที่ 7 ศึกษาดูงาน เรื่องกิจกรรมและการพัฒนากลุ่มเยาวชนเข้มแข็ง ณ มะนังดาต้า

กิจกรรมที่ 8 ศึกษาดูงาน เรื่องการพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน

กิจกรรมที่ 9 ฮาตาเกาะฮกลุ่มใหญ่(ตะลิม/คุณค่าความดี) เดือนละครั้ง

กิจกรรมที่ 10 เยาวชนร่วมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อมัสยิดและชุมชนทำความสะอาดปรับภูมิทัศน์

กิจกรรมที่ 11 กิจกรรมทดลองปฏิบัติการ ทั้งด้านกีฬา อาชีพ ศาสนา และบำเพ็ญประโยชน์

กิจกรรมที่ 12 จัดอบรมกลุ่มเยาวชนชาย และหญิง เรื่อง ความสะดวก การถือศีลอด มารยาท อักลาคต่อพ่อแม่ ผู้นำ และเพื่อน เป็นต้น เพื่อให้เยาวชนอยู่ในกรอบศาสนา และมีมารยาทดี ปีละ 2 ครั้ง

กิจกรรมที่ 13 เวทีร่วมกันปรึกษาหารือของทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้และมึงานทำในชุมชน

กิจกรรมที่ 14 นักวิจัยประชุมประจำเดือน เพื่อติดตามผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมการวิจัย การนำความรู้สู่การปฏิบัติของเยาวชน

กิจกรรมที่ 15 เวทีนำเสนอผลการวิจัย

รายละเอียดกระบวนการวิจัยแต่ละกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 เวที เตรียมพร้อมนักวิจัยในการบริหารโครงการ

วัน เดือน ปี สถานที่ 9 พฤศจิกายน 2557 เวลา 13.30-17.00 น. ณ ห้องประชุมหาดสายบุรี
จำนวนผู้เข้าร่วม 14 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย 10 คน ที่ปรึกษา 2 คน เยาวชน 2 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับทีมวิจัยเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ แบ่งหน้าที่
รับผิดชอบ การเงิน เลขา อาหาร ความปลอดภัย

กระบวนการดำเนินกิจกรรม

เริ่มด้วยหัวหน้าโครงการ นายอัมมัตมุกดา เงาะ ประสานงานด้วยการโทรศัพท์นัดกับทีมวิจัย
พร้อมบอกให้ทีมวิจัยมารวมตัวในวันที่ 9 พฤศจิกายน 2557 เวลา 13.30-17.00 น. ที่ห้องประชุมชายหาด
สายบุรี เมื่อทุกคนมารวมตัวกันนายอัมมัตมุกดา เงาะในฐานะหัวหน้าโครงการได้เชิญทีมวิจัยทุกคนเข้าห้อง
ประชุมแล้วกล่าวสวัสดีทักทายและขอบคุณน้องๆทุกคนที่มาร่วมวันนี้ กิจกรรมครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
โครงการวิจัยโครงการวิจัย เรื่องรูปแบบกิจกรรมสู่การพัฒนาเยาวชน ของชุมชนภายใต้การจัดการของ
มัสยิดและผู้นำชุมชน(บิ๊อแนลาแล)เพื่อเป็นพิธีที่บารอถัดขอให้ทุกคนอ่านซูเราะห์อัลฟาติฮะห์และกล่าว
ซอลาวัตคนละ 3 ครั้ง เมื่อทุกคนอ่านเสร็จแล้วหัวหน้าได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมในวันนี้ เพื่อ
สร้างความเข้าใจกับทีมวิจัยเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงิน
เลขานุการและอื่นๆ พร้อมชี้แจงหน้าที่ให้ทีมวิจัยฟัง ดังนี้

ทีมวิจัย

1. นายอัมมัตมุกดา เงาะ หัวหน้าโครงการ
2. นายยูสุรี หะแว รองหัวหน้าโครงการ
3. นางสาวนุรมา สماعيل เลขานุการ
4. นางยูลิตา เงาะ เลขานุการ
5. นางสาวนูรีฮัน สماعيل เลขานุการ
6. นายอิบรอเฮง วาเตะ การเงิน
7. นายมาหามะซอรี เจ๊ะแว การเงิน
8. นายมะวี สาละ สวัสดิการ
9. นางสาวรอฮานา สماعيل ประสานงาน

10. นางสาว อาसानะ วาติ ประสานงาน

ที่ปรึกษา

1. นายสะแลแม อาเวนิ (สสอ)
2. นายมุฮัมมัดนัสรี เจาะ อัดีนายก อบต.
3. นายมะรอนิง สะนิ กำนันตำบลปล่องหอย
4. นายสมาแอ ปูเตะ อีหม่าม
5. นาย อารี นิสะนิ พรส
6. นายมาหามะรอชาลี ยี สมาชิก อบต.
7. นายมุฮัมมัดรูสดาน ลีนิง ครูสอนศาสนา
8. นายดุลละาะ เจ๊ะและ คอเต็บ
9. นางสาวตูแวคอลีเยาะ กาแบผู้ประสานงาน(สกว)

หลังจากชี้แจงทีมวิจัยและที่ปรึกษาแล้วหัวหน้าได้แบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไปให้กับทีมที่มาในวันนี้ ดังนี้

- a. ฝ่ายประสานงาน นายมะวี สมาแอ
- b. ฝ่ายทะเบียน นางสาวนุรมา สมาแอและนายยูสุรี หะแว
- c. ฝ่ายรักษาความปลอดภัย นายอารี นิสะนิ นายมะการี วานี
- d. ฝ่ายเลขานุการ นางสาวยูลิตา เจาะนางสาวนุรมา สมาแอ
- e. ฝ่ายต้อนรับนายมุฮัมมัดมุกตา เจาะ
- f. ฝ่ายบันทึกภาพนายยูสุรี หะแว
- g. ฝ่ายรักษาความสะอาดนายอับดุลละาะ เจะโยะ
- h. ฝ่ายสถานที่นายมุฮัมมัดมุกตา เจาะ
- i. ฝ่ายอาหารและอาหารว่าง นางสาวรีพะ วานี

กำหนดแผนกิจกรรมในครั้งต่อไปวันที่ 19 ธันวาคม 2557 สถานที่ที่มีสยิดบ้านปือเนตาแล เวลา13.00น ขอให้ทีมที่มาในวันนี้ไปเรียนเชิญเพื่อนเยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

เมื่อทุกคนได้รับทราบหน้าที่รับผิดชอบแล้วประธานกล่าว ใครมีอะไรสงสัยสามารถถามและเสนอแนะได้ขอให้ทุกคนปฏิบัติตามหน้าที่ที่รับผิดชอบตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยสุดท้ายนี้ขอให้ทุกคนอ่านซูเราะห์วัลฮัจรี

สรุปสิ่งที่ได้ในวันนี้

1. ทุกคนได้รับทราบบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ
2. ได้กำหนดแผนการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไปพร้อมแบ่งหน้าที่
3. ได้กำหนดวันที่เวลาที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

ปัญหา

1. ทีมวิจัยยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในช่วงแรก
2. ส่วนใหญ่ทีมวิจัยกังวลกับการโครงการทำวิจัย เพราะไม่เคยทำมาก่อน

กิจกรรมที่ 2 เวทีชี้แจงโครงการให้กับผู้เกี่ยวข้องทราบ(เยาวชน กรรมการ) ประมุขนิเทศทำความเข้าใจ

วัน เดือน ปี สถานที่ 21 ธันวาคม 2557 เวลา 13.30 น. ณ มัสยิดบือแนแลแล จำนวน
ผู้เข้าร่วม 140 คน ประกอบด้วย เยาวชน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ที่ปรึกษา และนักวิจัย
วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงโครงการและขอความร่วมมือ
2. แบ่งกลุ่มเยาวชนและสรรหาผู้รับผิดชอบ

กระบวนการดำเนินกิจกรรม

นายมุฮัมมัดมุกตา เาะ หัวหน้าโครงการกล่าวสวัสดีพร้อมกับให้ทุกคนอ่านซูเราะฮ์อัลฟาติฮะห์
เมื่อทุกคนอ่านหัวหน้าได้กล่าวขอบคุณทุกท่านที่มาในวันนี้ แนะนำตัวและแนะนำโครงการวิจัย
โครงการวิจัยชิ้นนี้คืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเยาวชนโดยมีชื่อว่า “วิจัยรูปแบบการพัฒนา
เยาวชนในชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำในชุมชนบือแนแลแล”

กิจกรรมครั้งนี้ เป็นกิจกรรมครั้งที่ 2 กิจกรรมแรกเป็นการเตรียมทีมวิจัยและ การทำวิจัยในครั้ง
นี้จะ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชนเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ กิจกรรมในวันนี้เป็นกิจกรรมเปิดตัวโครงการวิจัย
และเพื่อไม่ให้เสียเวลาขอให้ทุกท่านที่มาในวันนี้ได้ฟังอิหม่ามมัสยิดบ้านบือแนแลแล ทุกคนน่าจะรู้จัก
กันคืออยู่แล้วซึ่งจะมาแลกเปลี่ยนและให้ข้อคิดพร้อมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนในวันนี้ด้วย

นายมาหามะซอรี เจ๊ะแะ อิหม่ามได้ให้โอวาทซึ่งมีเนื้อหา คือ อัลลอฮ์ให้ข้อเสนอแก่ท้องฟ้า
ทะเล ผืนดิน ภูเขาให้มีความ อามานะห์ ในการดูแลบุตรหลานของมนุษย์ให้เป็นคนดีแต่ไม่มีสิ่งใด ที่จะ
รับได้ในข้อเสนอต่างๆของอัลลอฮ์ที่จะรับผิดชอบดูแลบุตรหลานของมนุษย์ เพราะเป็นข้อเสนอที่หนัก
มากและจะทำได้ยากมาก จึงได้มอบข้อเสนอแนะนี้ให้กับมนุษย์ เมื่อมนุษย์รับปากที่จะรับผิดชอบใน
เรื่องการดูแลบุตรหลาน อัลลอฮ์จะทดสอบด้วยเรื่องของอามานะห์ ทั้งที่มนุษย์ นั้นมากไปด้วยความเจ้า

เล่ห์(zalim)ทารุณและแม้จะมีการศึกษาก็ตามบททดสอบของอามานะห์จะต้องมีกับทุกคนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

รายละเอียดเนื้อหาการบรรยาย

“การดูแลบุตรหลานคือ อามานะห์ ที่พ่อแม่จะต้องรับผิดชอบพ่อแม่ควรตระหนักในการดูแลบุตรหลาน พ่อแม่จะต้องมีส่วนในการดูแลบุตรหลานและไม่ควรที่จะให้เป็นหน้าที่ของผู้นำในชุมชน และครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่ผู้นำก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะผลักดันบุตรหลานเราให้กลายเป็นคนดีได้ด้วยการส่งเสริม การจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน

อามานะห์ คือ ความน่าเชื่อถือ การสร้างความน่าเชื่อถือในหน้าที่รับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรหลานของเรา คำสั่งที่อัลลอฮ์ มอบให้เรารับผิดชอบ เพราะมนุษย์เราได้ยินยอมที่จะทำตามหรือรับผิดชอบต่ออามานะห์ที่อัลลอฮ์มอบให้เรา แม้จะหนักขนาดไหน เราต้องรับผิดชอบต่อให้ได้ การดูแลบุตรหลานก็เช่นกันทุกคนมีอามานะห์ให้เป็นคนดีของครอบครัว ของชุมชน และของสังคมต่อไป

หน้าที่พ่อแม่ไม่ใช่แค่ให้อาหารเท่านั้น แต่จะต้องดูแลลูกตั้งแต่อยู่ในท้องมารดาจนกลายเป็นเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเติบโตมาเป็นเด็กดี เยาวชนที่ดี เป็นผู้ใหญ่ที่ดีของสังคมต่อไปนี้คือบทของอามานะห์ ของพ่อแม่ ไม่ใช่เพียงแค่ลูก เท่านั้นที่จะต้องรับผิดชอบ ทรัพย์สินทั้งหลายนั้นมนุษย์จะต้องรับผิดชอบ และใช้มันอย่างสมคุณค่า

หน้าที่ของพ่อแม่ในการดูแลบุตรมี 2 ด้านดังนี้

1. (Jis mani) ด้านร่างกายบุตรหลานเราจะต้องมีร่างกายที่สมบูรณ์ให้อาหารฮาลาลันตอยฮันเรา เคทานอาหารพร้อมกับลูกไหม พ่อแม่เคยดูแล การนอนของลูกไหม เวลานอนหรือเวลาตื่น และพัฒนาการของลูกแต่ละวันพ่อแม่มีหน้าที่รับผิดชอบตรงเช่นกัน อย่าโยนให้เป็นภาระของแม่เพียงผู้เดียว แต่ควรดูแลทั้งคู่เพราะการที่ลูกเราได้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ด้วยกันอย่างมีความสุขเด็กก็จะแสดงพฤติกรรมกับผู้อื่นได้อย่างดีเช่นกัน และการที่เราได้ร่วมรับประทานอาหารกับลูกๆนั้นเป็นกิจกรรมที่สร้างความผูกพันระหว่างพ่อแม่ลูกลูกมีอะไรสามารถที่จะพูดคุยกันได้เป็นบรรยากาศที่ดีของบ้าน
2. (ru hani) จิตวิญญาณ หรือพลังภายใน เฉพาะมนุษย์เท่านั้นต้องการอะไรบ้าง ความรู้จะต้องเรียนรู้พ่อแม่สั่งสอนและการเรียนตติกา เพื่อให้บุตรหลาน เราได้อาหาร ที่ดี ถ้าเราสอนลูกทางทั้งสองวิธี นี้ อินสาอัลลอฮ์

และสิ่งที่ควรระวังคือ ฟิตเนาะ (การถูกใส่ร้าย) เช่นการที่ลูกหลานเราไม่ได้ทำอะไร แต่เขากลับถูกกล่าวหาว่า เด็กคนนี้อยู่ในแก๊งอยู่ในวงนี้นั่นนี่คือสิ่งที่พ่อแม่ และเยาวชนเอาควรระวัง

เราในฐานะเป็นพ่อแม่บางคน มีความรู้ แต่เราลืมที่จะดูแลและสั่งสอนลูกหลานอย่างใกล้ชิด หากถูกไปทำอะไรพ่อแม่เนี่ยจะบาปถึงเราด้วย เมื่อเราทำดี อัลลอฮจะมอบผลบุญที่เราทำดีนั้นด้วยเป็นสิ่งตอบแทนให้ด้วยเรา เยาวชน แม้จะมีการหลงทางบ้าง แต่เมื่อเราจะเลิกและทำสิ่งดีๆเข้ามาเราก็จะเป็นคนดีได้ในสังคมต่อไป

อยากจะฝากถึงผู้ปกครองว่าหากมีการถูกเชิญในการเข้าร่วมกิจกรรมกับบุตรหลานอยากให้ผู้ปกครองทุกคนนั้นช่วยให้ความสำคัญและสนใจบุตรหลานด้วย เตือนให้เขามาเข้าร่วมการเรียนรู้และฝึกเดือนบุตรหลานด้วย อย่ามัวแต่เอาकिनนอนไม่มีอะไรดีขึ้น นอกจากสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้ปกครอง และตัวเยาวชนเองแล้ว จะต้องปรับตัวที่จะเป็นคนดีต่อไปด้วยสุดท้ายนี้หากมีข้อผิดพลาดประการใดขอมาอ้อฟ ณ ตรงนี้ด้วย วัสสาลาม ”

เมื่ออิหม่ามบรรยายเสร็จหัวหน้าโครงการทำหน้าที่พิธีกรกล่าวขอบคุณ อิหม่าม ของเราในวันนี้ ที่มาให้ความรู้กับผู้ปกครองและกับเยาวชนของเรา หวังว่าข้อคิดดีๆนั้นที่อิหม่ามได้ให้กับพวกเราทุกคน ที่อยู่ในที่นี้น่าจะนำไปใช้และปฏิบัติในทางที่ดีบ้าง และวันนี้เป็นกิจกรรมเปิดโครงการผมอยากให้ทุกท่านในที่นี้รู้จักกับผู้ประสานคนหนึ่งซึ่งเป็นทั้งพี่เลี้ยงที่ดีและเป็นผู้ดูแลโครงการของเราด้วย

นางสาวตูแวคอดีเยะ กาแบ กล่าวสลามและขอบคุณผู้ใหญ่ที่ให้โอกาสมาพูดในวันนี้ และแนะนำชื่อว่า “ชื่อ นางสาวตูแวคอดีเยะ กาแบ งานวิจัยนี้เป็นวิจัยของชุมชน ที่ชุมชนวิเคราะห์ปัญหาเอง และกำหนดการแก้ปัญหาเอง ใครๆก็สามารถทำได้ ไม่จำกัดวุฒิ ไม่จำกัดว่าจะเป็นใครมาจากไหน ขอให้ มีทีมมีสมาชิก และสนใจจะแก้ปัญหาร่วมกัน สามารถทำได้ทั้งนั้น ปัจจุบันมีอยู่ 26 โครงการ แต่ละพื้นที่ ไม่เหมือนกัน ที่แล้วเรามีโครงการวิจัยเกี่ยวกับ อัลกุรอาน การบริหารจัดการการสอน เกี่ยวกับครอบครัว และผู้ปกครอง เกี่ยวกับการสอน จะทำอย่างไรให้เด็กเรียนรู้ได้เก่งและจำได้ง่าย การบริหารจัดการองค์กรให้มีความยั่งยืนผลของวิจัยจะมีการพัฒนาโครงการที่ทำเสร็จแล้วให้มาเป็นโครงการหนังสือขนาดเล็ก ปีนี้จะมีโครงการเยาวชน คลอดออกมาหลายโครงการอยู่แต่ทุกที่จะไม่เหมือนกัน เยาวชนนี้ส่วนใหญ่จะมาจาก ผู้นำในชุมชนที่เกิดความสนใจที่จะแก้ปัญหา เกี่ยวกับเยาวชน จะพัฒนาเยาวชนให้ เป็นไปในทางที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เท่านั้น ไม่ใช่แค่บังคับให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ นั้นถ้าไม่เต็มใจก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ หลังจากนั้น เราอาจจะมีเครือข่ายตั้งแต่ในชุมชน จังหวัด และทุกภูมิภาคได้โอกาสดีๆ อีกมากมาย ทุกภูมิภาคจะมีการทำวิจัย ไม่ใช่แค่สามจังหวัดเท่านั้น แต่ที่บ้านเรานั้นจะเน้นในเรื่อง การยกระดับอุมมะฮ์อิสลามก่อน สุดท้ายนี้ขอให้ทุกคนตั้งใจเข้าร่วมกิจกรรมด้วยนะ ขอขอบคุณค่ะ วัสสาลาม”

พิธีกรกล่าวขอบคุณตูแวคอดีเยะ ผู้ประสาน และผู้ที่เลือกชุมชนเรามาเพื่อพัฒนาและหลังจากนี้ อยากให้ทุกคนในวันนี้ได้มาฟัง อูस्ताซรุสตัน เติมเต็มความรู้ให้กับน้องๆและทุกคนที่มาในวันนี้

อุสตาซรุสตัน กล่าวสลาม และขอบคุณพิธีกร ที่ให้โอกาสขอบคุณอัลลอฮ์ที่มีกิจกรรมดีๆ ให้กับพวกเรา

พร้อมกล่าวยินดีต้อนรับสู่ชุมชนบ้านบือเนตาแลและผู้ที่มาจากต่างชุมชน

“วันนี้อากาศดีมากฟ้าเป็นใจ อัลลอฮ์ให้ฟ้าสว่างโดยที่ไม่มีฝนทั้งๆที่เมื่อวานฝนตกหนักมาก วันนี้เรามาเพื่อมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันผมไม่ใช่คนที่มีความรู้อะไรมากนัก ประวัติเยาวชนในอิสลามนั้นมีมากมาย ถ้าเราจะพูดวันนี้เราคงพูดไม่จบแต่เลือกที่จะพูดเฉพาะที่เด่นๆ สัก 1-2 คนก่อน

ประวัติของเยาวชนนั้น (Pamada)

อายุระหว่าง

= remaja อายุ 2 -21 ปี

= dewasa อายุ 21 -35 ปี

= biasa= 35-40-50

บทบาทเยาวชน (peranan pemuda) ในสมัยซอฮาบัตในม่านประวัติศาสตร์ของเยาวชนอิสลาม

ท่านนาบอิบรอเฮม เป็นเยาวชนที่ฉลาดในการเอาตัวรอดเช่น ชาวยิวจะชวนให้เข้าเทศกาลไหว้พระ ท่านสามารถ ปฏิเสธ โดยให้ข้ออ้างว่าไม่สบาย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับพวกเราว่า การที่เราเยาวชนถูกชักชวนให้ไปทำในสิ่งที่ไม่ดีนั้น เราควรปฏิเสธอย่างไร เราจะอยู่อย่างไร จะทำอะไรให้เป็นเยาวชน ที่อิสลามต้องการ บิดาของท่าน นบีอิบรอเฮม เป็นคนบั้นพระพุทธรูป แต่ตอนที่ท่านนบีอิบรอเฮมไปขายนั้น เขาได้จ้อจ้านไม่ให้คนซื้อเพราะเป็นสิ่งที่ไม่ดีท่านนบีฉลาด ตอนที่เขาถูกใส่ร้ายว่าไปทำลายพระพุทธรูปที่มีในโบสถ์ แต่เขาปฏิเสธได้อย่างฉลาด นี่คือ ความประเสริฐที่อัลลอฮ์ให้กับท่านนบีอิบรอเฮมของเรา

ชีฟัตที่ท่านนบีทุกท่านมี

คือ 1. ซิดะก sidik – benar 2. อามานะ amanah – keper jayaan 3. ตับเลม tabliyy – meyampai 4. ฟาตอนะห์ fathonah – cerdas

เยาวชนนั้น จะต้องฟาตอนะห์ อย่างบ้านเรา ถ้าจะให้รุ่นพ่อมาพัฒนา หมู่บ้านนั้นคงจะยาก เพราะพ่อนั้นมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่แล้ว แต่ถ้าให้เยาวชนทำอะไรก็ตาม ความสมบูรณ์ความพร้อมและอื่นๆนั้นจะดีกว่าสามเท่า ทำไมสื่อต่างๆ ถึงต้องการทำลายเยาวชนนัก พ่อแม่ก็เช่นกัน ควรดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด

ตอนที่ท่านนาบี อีซา เป็นรอซูล มีอยู่วันหนึ่ง ท่านได้เดินใกล้สุสาน (กูโบร์) แล้วได้ยินเสียงร้องภายในสุสานนั้น เมื่อหนึ่งปี ผ่านไป ท่านนบีได้ไปกูโบร์อีกครั้ง แต่ไม่ได้ยิน จึงทำให้ ท่านนบีได้ถาม

มาลาอีกัดว่า ทำไมที่สุสานนั้น ไม่มีเสียงร้องแล้ว มาลาอีกัดตอบว่า ลูกของเขาผู้นั้น ได้ทำความดีด้วยการ ทำความสะอาดเก็บขยะที่มีสยิดและสร้างอาคารสถานที่ให้กับเด็กกำพร้า ได้พักอาศัย เราเป็นเยาวชนเคย ทบทวนตัวเองใหม่ว่าเราเคยทำความดีเพื่อพ่อแม่เราบ้างไหม

เยาวชนในสมัยทันนั้นมีมุฮัมหมัดนั้นยอมเสียสละออกจากพื้นที่เพื่อหลีกเลี่ยงหนีผิดเนาะห์หรือการ ถูกประนามเป็นบพาทของเยาวชน ยังมีอีกมากมายที่เยาวชนจะต้องเรียนรู้กัน

ท่านนบีมุฮัมหมัด ให้ความสำคัญกับเยาวชนอย่างมาก เราเป็นเยาวชนเองเราจะต้องทบทวน ตัวเองในการใช้ชีวิตประจำวัน เราเป็นเยาวชนแต่ละวันมีพฤติกรรมดีหรือไม่ดี เราจะเดินทางในไหนดี ด้าน สวรรค์ หรือนรก นบีจะต้องอพยพ จากเมกะฮ์มาดีเนาะห์ ท่านได้เลือกเยาวชน 4 ท่านตั้งแต่อายุ 8 ขวบก็มี ชัยยิดีนอาลี อัสมะ อามัร อับดุลละห์ อาบูบักร์ (บุตรของชัยยิดีนอาบูบาคา) มีอยู่คิน หนึ่ง หลังจากที่มีมุชรีกินได้ประชุมและลงมติที่เข้าที่ท่านนบีมุฮัมหมัดทำให้อัลลอฮ์ประทานให้ท่านนา บีมุฮัมมัด อพยพภายใน 24 ชั่วโมง คินนั้นที่ชาวมุชรีกินมาล้อมรอบท่านนบีมุฮัมหมัดเมื่อถึงคราวที่ ท่านนบีจะอพยพท่านนบีให้ชัยยิดีนอาลีเป็นผู้มานอนแทนที่เขา ทำให้เมื่อชาวมุชรีกินขึ้น ไปดูแล้วเห็น ชัยยิดีนอาลีจึง ไม่ได้เข้าชัยยิดีนอาลี นีคือ เยาวชนที่เสียสละ

เยาวชนนั้นเป็นผู้ที่มีความสามารถทำได้หลายอย่าง เยาวชนเราต้องเข้าใจบพาทของเยาวชนใน อิสลามและเข้มแข็งไม่สร้างความวุ่นวายความประเสริฐของเยาวชนมีดังนี้

1. Spirit เข้มแข็ง kekuatan iman takwa ikhlas

แต่ทุกระบวนการจะต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้เป็นประจำไปเรียนรู้ทุกบพาทก่อน

2. ทางปัญญา Analis
3. จิตวิญญาณ Ema misil
4. ร่างกาย tisika

เยาวชนที่ดีจะต้องเข้าใจในเรื่องของศาสนาเราาร่วมกันเรียนรู้จึงอยากเชิญชวนให้เยาวชน ทั้งหลาย ในการเรียนรู้จะไม่มีคำว่าผิดหรือสายสุดท้ายนี้ผม หวังว่าการทำโครงการในครั้งนี้ เราน่าจะมี ข้อคิดที่ดีที่จะปรับปรุงแบบในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นเยาวชนที่ดีในชุมชนและหากมีข้อผิดพลาด ประการใดขออภัย ณ ตรงนี้ด้วย วัสลาม

พิธีกรกล่าวขอบคุณอุสตาซของเรา หวังว่าความรู้ที่ได้มาในวันนี้ น่าจะเป็นประโยชน์ แก่พวก เรอย่างสิ้นเหลือ ต่อไปเราจะมีกรคัดเลือกตัวแทนเยาวชน ที่เป็นแกนนำ และอยากให้ทุกคนเข้าร่วม กิจกรรมอย่างตั้งใจด้วยนะเพื่อพัฒนาชุมชนของเรา ขอขอบคุณครับ วัสลาม ปิดกิจกรรม เวลา 17.30 น.

สรุป บทเรียนในวันนี้

1. เรามีหน้าที่(อามานะห์)ที่อัลลอฮ์ให้กับมนุษย์ในการดูแลลูกหลาน
2. ได้ความรู้ ประวัติเยาวชน ในสมัยเด็ก
3. ได้เห็น ความร่วมมือของชาวบ้านที่มาเกินเป้าหมาย
4. ได้กลุ่มเยาวชน (รายชื่อ) แต่ยัง ไม่เลือกแกนนำ

ปัญหา

1. นักวิจัยยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของนักวิจัยเท่าที่ควร
2. ผู้เข้าร่วมเป็นเยาวชน ผู้หญิงน้อยกว่าผู้ชาย
3. ผู้เข้าร่วมมาเกินจำนวนจำกัดทำให้สถานที่แคบไป

กิจกรรมที่ 3 เวทีถอดบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีตของมัสยิดและผู้นำชุมชน อสม. ของ 2 โซน

หมู่บ้าน

วัน เดือน ปี สถานที่ 29 ธันวาคม 2557 เวลา 18.30-21.00 น. ณ มัสยิด ปือแนลาแล

จำนวนผู้เข้าร่วม 30 คน ประกอบด้วย ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน นักวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาในอดีต
2. หาแนวทางการแก้ปัญหา

กระบวนการจัดกิจกรรม

เป็นเวทีถอดบทเรียนของมัสยิดผู้นำชุมชนและเวทีถอดบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีต การมีส่วนร่วม การคิดค้น กิจกรรมของครอบครัวและความรู้เกี่ยวกับดูแลลูกที่ต้องการของครอบครัว

หลังจากละหมาดมัฆริบพร้อมๆกันแล้วหัวหน้าโครงการได้เชิญผู้เกี่ยวข้องที่เป็นทีมวิจัยและคณะกรรมการมัสยิด อบต.ครุฑาติกา ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ทุกท่าน

เมื่อทุกท่านพร้อมนายมุฮัมมัดมุกดา เจาะ หัวหน้าโครงการได้กล่าวสวัสดีและชี้แจงวัตถุประสงค์ในคืนนี้เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการดำเนินกิจกรรมในอดีตและในคืนนี้เราแลกเปลี่ยนเพื่อหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่ผ่านมาแต่ก่อนอื่นนั้นอยากให้ทุกท่านได้ฟังอุสตาซ ซาฟิอีนเป็นผู้ร่วมแลกเปลี่ยนก่อนในเบื้องต้น

นายชาติอิกกล่าวสละสลวยแล้วว่า “ทุกคนที่เป็นพ่อแม่ในคืนนี้มีบุตรหลานจะต้องมีส่วนในการดูแลบุตรหลานด้วยเพราะเป็นอามานะห์ที่อัลลอฮ์มอบหน้าที่ให้เราทุกคน อย่างเช่นปัจจุบันผู้นำท้องถิ่นหรือผู้ใหญ่บ้าน (หัวหน้าโครงการ) มีการจัดกิจกรรมให้มีการเข้ากลุ่มฮาลาเกาะห์ทุกคืนวันอังคารนั้นพ่อแม่ที่มีลูกหลานนั้นจะต้องบอกลูกๆ ให้เข้าร่วมกลุ่มฮาลาเกาะห์ด้วยปัจจุบันนี้โดยส่วนใหญ่แล้วพ่อแม่ผู้ปกครองไม่สนใจในการเรียนของบุตรหลานเท่าใดนักจะด้วยเหตุใดก็ตามคือข้ออ้างว่าไม่ว่างไม่มีเวลา แต่จริงๆ แล้วการให้เวลากับบุตรหลานเป็นการสร้างครอบครัวที่อบอุ่นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับทุกครอบครัว ทุกคนในคืนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นแกนนำในชุมชน พ่อเป็นผู้นำของครอบครัว อีหม่ามและผู้นำท้องถิ่นล้วนเป็นผู้นำชุมชนและผู้นำสี่เสาหลักทั้งหลายจะต้องรับผิดชอบ ถ้าเรายังละเลยต่อหน้าที่นี้ไม่สนใจที่จะพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนเราจะขอให้ใครมาพัฒนาบ้านเราและเมื่อเราตายไปแล้วอัลลอฮ์จะสอบถามเราว่าบทบาทหน้าที่ของเรานั้นได้ปฏิบัติตามหรือเปล่า ทำไมบุตรหลานจึงกลายเป็นปัญหาของสังคม วันนี้เรามีผู้นำที่จะพาลูกหลานของเราให้ห่างไกลจากปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของเสพติด ปัญหาคบหาเพื่อนที่ไม่ดีๆ ปัญหาไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ถ้าเราเอาลูกหลานมาเข้าร่วมโครงการกับทีมวิจัยและผู้นำของเราคาดว่าปัญหาต่างๆ จะเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นดีกว่าเราไม่ได้ทำอะไรเลย

หลังจากนั้นเป็นเวทีเปิดโอกาสให้ทุกคนแลกเปลี่ยนร่วมนำเสนอข้อเสนอแนะในหัวข้อ

การดำเนินกิจกรรมในชุมชนเรานั้นจะอย่างไรให้เป็นไปตามที่เรากำหนดและบรรลุเป้าหมาย และเพราะเหตุใดการจัดกิจกรรมที่ผ่านมาไม่ต่อเนื่อง และร่วมให้ข้อเสนอแนะ
สิ่งที่ได้

1. ปัญหาของการจัดกิจกรรมที่ไม่ต่อเนื่อง
2. ทุกคนจะต้องให้ความสำคัญต่อกิจกรรมที่มีการจัดขึ้นในชุมชน
3. ควรติดตามเยาวชนอย่างใกล้ชิด
4. ทุกองค์กรจะต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
5. ควรมีการติดตามอย่างใกล้ชิด

กิจกรรมที่ 4 เวทีผู้ปกครองถอดบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีต การมีส่วนร่วม การคิดมิติ

กิจกรรมของครอบครัว และความรู้เกี่ยวกับการดูแลลูกที่ต้องการของครอบครัว

วัน เดือน ปี สถานที่ 20 ธันวาคม 2557 เวลา 18.30-21.00 น. ณ มัสยิดบือแนแล

จำนวนผู้เข้าร่วม 50 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาในอดีตของการดูแลลูกหลานที่ผ่านมา
2. หาแนวทางการแก้ปัญหาเหล่านั้นต่อไป
3. เพื่อถอดบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีต การมีส่วนร่วม การคิดค้น กิจกรรมของครอบครัว และความรู้เกี่ยวกับการดูแลลูกที่ต้องการของครอบครัว
4. เพื่อทบทวนบทบาทของผู้ปกครองที่มีต่อเยาวชน

กระบวนการในการจัดกิจกรรม

กระบวนการเริ่มจากท่านอิหม่าม นายมาหามะซอร์ จะแวกกล่าวสละมและเพื่อเป็นการเปิดพิธีที่บารอจะร่วมกันอ่านซูเราะห์ (บทบัญญัติในคัมภีร์อัลกุรอาน)อัลฟาติฮะห์

อิหม่ามได้กล่าวเพิ่มเติม “การทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนในหมู่บ้าน เราเคยทำมาตลอดแต่ไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากเยาวชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม ฉะนั้นเวทีถอดบทเรียนในคำครั้งนี้ต้องสามารถสรุปให้ได้ว่าเหตุใดในอดีตการทำกิจกรรมไม่ประสบผลสำเร็จ”

หัวหน้าโครงการได้กล่าวในเวทีถอดบทเรียนฯ ก่อนเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมเวทีได้ร่วมแลกเปลี่ยน ได้ชี้ในปัญหาของเยาวชนในหมู่บ้าน โดยเฉพาะปัญหาเยาวชนติดยาเสพติด ปัญหาความประพฤติที่ไม่เหมาะสม การแต่งกายของเยาวชนหญิง เวทีนี้ต้องสามารถหาคำตอบได้ว่า อะไรคือปัญหาของเยาวชน และเรามีทางแก้อย่างไร เพราะเหตุใดถึงกิจกรรมของเยาวชนไม่ต่อเนื่อง

จากนั้นได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมเวทีได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและนำเสนอความต้องการของเยาวชนต่อการร่วมการพัฒนาชุมชน

กิจกรรมที่ 5 เวทีผู้ปกครองและผู้นำชุมชน ครูตาดีกา ระดมปัญหาของเยาวชนและแนวทางแก้ไข

ครั้งที่ 1 6 กุมภาพันธ์ 2558 ณ มัสยิดบือแนตาแล จำนวนผู้เข้าร่วม 50 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ครูตาดีกาและนักวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อขอความร่วมมือในการขับเคลื่อน โครงการวิจัย
2. เพื่อระดมความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา
3. เพื่อทบทวนบทบาทของผู้ปกครองและผู้นำที่มีต่อเยาวชน

กระบวนการจัดกิจกรรม

กระบวนการเริ่มด้วยหัวหน้าโครงการได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของเวทีผู้ปกครองว่าเวทีนี้เพื่อร่วมกันพูดคุยเรื่องปัญหาเยาวชน ว่าที่ผ่านมามีปัญหาอะไรบ้าง เคยแก้ปัญหาอย่างไร ที่ผ่านมามีปัญหาอะไรบ้าง เคยแก้ปัญหาอย่างไร ที่ผ่านมารัฐานะเป็นผู้ปกครองของเด็ก เราดูแลบุตรหลานอย่างไร เราเคยแก้ปัญหาอย่างไร ในฐานะผู้นำชุมชนเราแก้ปัญหาอย่างไร ครูตาดีกา สอนเด็กอย่างไร เพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนของเรา

หัวหน้าโครงการได้เปิดเวทีให้ทุกฝ่ายช่วยกันแสดงความคิดเห็นในหัวข้อดังกล่าวโดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง ในการจัดเวทีครั้งนี้

หัวหน้าโครงการได้กล่าวต่อไปว่า งานวิจัยเรื่องนี้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ฉะนั้นจึงขอให้ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือกับทุกกิจกรรมเพราะกิจกรรมต่างๆที่ทีมวิจัยจะดำเนินการก็เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาเยาวชนในหมู่บ้าน โดยลำพังทีมวิจัยไม่สามารถทำให้สำเร็จได้ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือ โดยเฉพาะกรรมการมัสยิด และปศุสัตว์

สรุป

1. ได้ทราบปัญหาหลักๆ ของเยาวชนว่าที่หยุดการเรียนนั้นบางคนพ่อแม่ไม่รู้ด้วยซ้ำ
2. วิธีการแก้ด้วยการนำเสนอของชุมชนเอง

ปัญหาอุปสรรค

- 1.เยาวชนมาช้า

ครั้งที่ 2 วันที่ 12 กันยายน 2558 เวลา 13.30 น -16.00 น. ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านบือแนแล

จำนวนผู้เข้าร่วม 90 คน ประกอบด้วย นักวิจัย ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ สกว.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาในอดีตการดูแลบุตรหลาน
2. เพื่อทบทวนของผู้ปกครองที่มีต่อเยาวชน

กระบวนการดำเนินกิจกรรม

เนื่องจากครั้งที่ 1 กิจกรรมยังให้ข้อมูลได้ไม่ครบถ้วนทีมวิจัยจึงได้จัดกิจกรรมเป็นครั้งที่ 2 โดยเริ่มด้วยทุกคนมาร่วมรับประทานอาหารเที่ยงพร้อมกัน เมื่อทุกคนทานอาหารเสร็จแล้วก็ไปรวมตัวกันที่ศาลากลางสวนที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าโครงการให้ทุกคนเปิดพรีด้วยการเล่นฮูลาฮูปและได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเชิญผู้ปกครองมาประชุมในวันนี้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแม่ และได้

เชิญอิหม่ามมัศยิดบิอแนลาแลมาให้ออวาทเล็กน้อยแก่ผู้เข้าร่วม หลังจากนั้นหัวหน้าโครงการ (ผู้ใหญ่บ้านมุกดา) กล่าวขอบคุณผู้นำนักวิจัยและผู้ปกครองทุกคนในวันนี้ขอบคุณที่เสียสละเวลาอันมีค่าของพ่อแม่ทั้งหลายวันนี้เราจะมาจัดกิจกรรมถอดบทเรียนการเลี้ยงลูกของแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยให้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มมีเจ้าหน้าที่สกว.และนักวิจัยเป็นผู้ตั้งคำถามและจดบันทึก ตามประเด็นดังนี้

ประเด็นแลกเปลี่ยนถอดวิธีเลี้ยงลูก

สิ่งที่โกรธหรือแม่ไม่ชอบ

สิ่งที่ลำบากที่สุดในปัจจุบัน

มีการระดมครอบครัวที่สมาชิกได้เลือกให้เป็นครอบครัวตัวอย่าง มีดังนี้

1. นางฮาติเมาะ สาแม
2. นางมารียะห์ อายุ 45 ปี เลี้ยงลูกเองลำพังคนเดียว
3. นางยาวาเฮ อายุ 50 ปี เลี้ยงคนเดียว

กิจกรรมที่ 6 เวทีเยาวชนระดมปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาและความต้องการของเยาวชน

16 เมษายน 2558 ณ จังหวัดสตูล จำนวนผู้เข้าร่วม 50 คน ประกอบด้วย เยาวชน นักวิจัย วัตถุประสงค์

1. เพื่อระดมปัญหาและความต้องการของเยาวชนด้านการศึกษา ศาสนา และสุขภาพ การเรียนความสามารถในการอ่านนิสย (อัลลิก) การเชื่อฟังผู้ใหญ่ การใช้เวลา 1 วัน 1 เดือน 1 ปี วิถีชีวิต กระบวนการดำเนินงาน

เริ่มด้วยการอ่านซูเราะฮัลฟาติสะห์ หลังจากนั้นผู้ใหญ่ในฐานะเป็นหัวหน้าโครงการกล่าวขอบคุณทุกท่านที่มาในวันนี้ หัวหน้ากล่าวว่า “ กิจกรรมในวันนี้เรามาเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะครั้งนี้เป็นการระดมปัญหาความคิดเห็นของเยาวชนเพื่อนำไปคิดการแก้ปัญหาและปฏิบัติในสังคมต่อไป ความสำคัญของคนวัยหนุ่มสาวหลายคนมองว่าวัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่สร้างปัญหาแต่วัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่มีโอกาสมากมายสำหรับทุกคน โอกาสที่จะเรียนรู้เพราะช่วงเวลาที่วัยรุ่นนั้นไม่มีภาระที่ต้องรับผิดชอบปัญหาเงินทอง ดูแลบ้านเรือน ทำให้การจัดกิจกรรมต่างๆ สะดวกสำเร็จลุล่วงด้วยดี เพียงแต่หากเป็นโอกาสที่ต้องไขว่คว้าให้กับตัวเอง

เยาวชนนั้นเป็นโอกาสและความหวังของหมู่บ้าน ผู้ใหญ่ทุกคนอยากจะดูว่าในอนาคตนั้นในหมู่บ้านเราจะมีเยาวชนที่สามารถในการพัฒนาหมู่บ้าน เยาวชนมีพลังมากมายทางกายและความคิด เพราะเป็นช่วงอายุที่ยังน้อยเป็นช่วงที่ร่างกายที่กำลังเติบโตพร้อมที่จะลุยต่ออุปสรรคต่างๆ ได้ เป็น

ช่วงเวลาที่มีความพร้อมที่จะศึกษาเล่าเรียนจะนั้นอยากให้ทุกคนเยาวชนในที่นี้ขอให้ใช้วัยของการเป็นหนุ่มสาวของเราให้ทำอะไรก็ตามให้มีคุณค่ามากที่สุด

อย่างเช่นช่วงเวลาที่เกิดวิกฤตระดับประเทศ เกิด สึนามิบ้านเรา จะมีพลังเยาวชนที่ไม่คิดค่าตอบแทนใดๆเพื่อเข้าไปช่วยเหลือที่นั่น เพราะฉะนั้น ถ้าเยาวชนคิดจะทำดี ทำได้จริงๆ”

อิหม่ามได้พูดถึงเวทีแสดงความคิดเห็นของเยาวชนในที่นี้ แม้ไม่ได้เรียนถึงเนื้อหาสาระอย่างที่เคยเรียนมาแต่จะพูดถึงปัญหาและความต้องการของเยาวชนเรา ขอให้เราทุกคนช่วยระดมความคิดเห็นและส่งตัวแทนออกมาสรุปด้วยเพื่อเป็นการแก้ปัญหาและปฏิบัติ ด้วยการแบ่งกลุ่ม แบ่งกลุ่มละ 4 กลุ่ม ตั้งคำถาม 3 คำถามแต่ละกลุ่มมีหัวข้อหลักใช้ระยะเวลา 15 นาที แล้ว ส่งตัวแทนมาสรุปด้วย

1. วิเคราะห์ปัญหาของเยาวชนในหมู่บ้านว่ามีปัญหาอะไรบ้าง
2. วิธีแก้มีอะไร
3. ข้อเสนอแนะของเยาวชนต่อผู้นำและคณะกรรมการมัสยิด

ผลที่ได้จากการจัดกิจกรรม

เป็นรูปธรรม เป็นผลงานของเราการเปลี่ยนแปลงของเราในการจัดกิจกรรม เยาวชนผู้ชายเสนอว่าจะทำกลุ่มละหมาดยานาเซห์(ศพ) เยาวชนจะรวมกลุ่มไปละหมาดเพราะการที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับบ้านเราคนอื่นไม่กล้ามาละหมาดเวลาที่มีคนตายในหมู่บ้านในเวลากลางคืน เพราะฉะนั้นจึงจัดให้เยาวชนผู้ชายทำการละหมาดศพเอง ส่วนเยาวชนผู้หญิงอยากฝึกด้านอาชีพ ด้านอาหารเพราะสร้างรายได้ในยามว่างในยามปิดเทอม ผู้ใหญ่รับปากว่าจะช่วยประสานและจัดหางบประมาณ

และพวกเราทุกคนจะต้องเสียชีวิตกันทุกคนอยากให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญในการทำ ความดีขอให้หนุ่มสาวทุกคนที่กำลังรักสนุก ซึ่งรถ เทียว บางครั้งไม่ใช่ความผิดก็มีแต่สิ่งที่ยากให้ร่วมกันคิด คิดในเรื่องของการใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีสาระและเนื้อหาของการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ศาสนา การวางแผนในอนาคตและต้องไม่ลืมว่าคนเราไม่ได้มีแค่เพียงแค่นี้ต่อไปเมื่อเราเสียชีวิตแล้วทุก การกระทำต้องมีการชั่งน้ำหนัก ต้องมีการสอบสวนในการกระทำของเรา ฉะนั้นเรา ณ วันนี้ แต่ละวัน เราควรใช้เวลากับสิ่งเหล่านี้บ้าง ไม่ใช่จะสนุกเพียงอย่างเดียว” สุดท้ายหัวหน้าโครงการขอให้ทุกคนนั้นให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมวิจัยในครั้งนี้ด้วย และฝากให้ทุกคนดูแลรับผิดชอบต่อตัวเองด้วยใครที่เคยมีปัญหามาบ้างก็เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีไม่มากก็น้อยในฐานะที่เป็นหัวหน้าวิจัยและเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบพร้อมเสมอที่จะสร้างสิ่งดีๆให้กับพวกเราได้

สิ่งที่ได้

1. ได้ความคิดและความต้องการของเยาวชน

2. เกิดความสามัคคีของเยาวชนในการทำความคิดละหมาดศฟ และร่วมกันยกศฟ ผู้เสียชีวิตไปที่
สุสาน
3. เยาวชนผู้หญิงจะฝึกอบรมการทำขนมพื้นบ้าน ขนมโบราณ

กิจกรรมที่ 7 ศึกษาดูงาน เรื่องกิจกรรมและการพัฒนากลุ่มเยาวชนเข้มแข็ง ณ มะนังดาลำ

30 มีนาคม 2558 ณ ศูนย์พัฒนาเยาวชนมะนังดาลำ จำนวนผู้เข้าร่วม 35 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรม
2. เพื่อเรียนรู้วิธีการพัฒนาเยาวชนด้านศาสนา การศึกษาและสุขภาพ
3. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในพื้นที่กระบวนการ

กระบวนการจัดกิจกรรม

หัวหน้าโครงการเป็นผู้ประสานกับอดีตนายกฟิกรูเป็นแกนนำในชุมชนมะนังดาลัมและนัดแนะกับทีมวิจัยให้มารวมตัวที่มัสยิด

เมื่อ 10.00 น. ทุกคนเดินทางไปถึง ต.มะนังดาลัม อ.สายบุรี จ.ปัตตานี ซึ่งมีตัวแทน นายมุฮัมมัด เจ๊ะแหว แกนนำเยาวชนบ้านมะนังดาลัมเป็นผู้ให้การต้อนรับทุกคน จากนั้นมารวมตัวที่ห้องประชุม นายมะนาเซ กล่าวสละมและยินดีต้อนรับทีมบิอแนลาแลและขอบคุณอีกครั้งที่ได้เลือกมะนังดาลัมเป็นแหล่งในการเรียนรู้ในการพัฒนาเยาวชนบิอียอมะนังดาลัม เข้ากลุ่มฮาลาเกาะห์ เดือนละ 4 ครั้ง

ด้านจิตอาสาของเยาวชน คัดมัต มีกิจกรรมที่ทำ คือ ปลูกกระไคร้ ปรับปรุงมัสยิด ทำอิฐบล็อก พัฒนามัสยิด (บำเพ็ญประโยชน์เดือนละครั้ง) ทำเฟอร์นิเจอร์ (รากไม้) เล่นฟุตบอลทุกเย็น ตามความต้องการของเยาวชนคิดยาคด้วยการสร้างงานสร้างอาชีพซึ่งมีอาชีพ ทำอิฐบล็อก เลี้ยงปลา ทำเฟอร์นิเจอร์ ด้านกีฬาทุกๆคนตอนเย็นเวลา 17.00 น. เยาวชนจะรวมตัวกันเล่นฟุตบอลร่วมกัน

งานเฟอร์นิเจอร์ ทำจากไม้ไปซื้อตามร้านขายไม้ให้กลับมาทำเป็นเฟอร์นิเจอร์ ทำตามตลาดต้องการเช่น หน่วยงาน อบต. ต้องการงานเฟอร์นิเจอร์ กลุ่มที่จะไปจัดทำมีกลุ่มสมาชิก 15 คน

ด้านศาสนา การเข้ากลุ่มฮาลาเกาะห์ ของเยาวชนทุกคืนวันพฤหัสบดี เราจะมีกรรวมกลุ่มกันเข้าเรียนอัลกุรอาน หรือบางคืนอ่านยาซีนเพื่อมอบผลบุญให้กับญาติผู้ใหญ่ที่เสียชีวิตไปแล้วเป็นการปลูกฝังให้เยาวชนรู้จักการทำดี รู้จักการเรียนรู้จักกันกับกลุ่มอื่นหลายๆคน และสามารถแลกเปลี่ยน สามัคคีระหว่างเข้ากลุ่มกันได้

ด้านอาชีพเลี้ยงปลา อาชีพเลี้ยงปลาทับทิมกับปลาคูทิมะนั่งดาลัมจะเลี้ยงแบบผสมผสานกับการเลี้ยงในกระชังในแม่น้ำสายบุรีกลุ่มนี้จะมีผู้รับผิดชอบ 5 คน แต่ส่วนใหญ่เยาวชนและแกนนำชอบเข้ามาให้อาหารปลาในเวลาตอนเย็นเพราะจะรู้จักพ่อมกลาย คลายเครียดเพราะที่นี้มีสายน้ำมีทำเลที่ตั้งสวย โดยเฉพาะกลางคืนมาทุกครั้งจะหลับทุกที่อากาศเย็นสบาย

วิทยากรกล่าวว่าที่มีกิจกรรมหลักๆ ดังนี้ แต่ทำบ่อยๆ ทำกันอย่างจริงจังวิทยากรเปิดโอกาสให้ถาม นายยุสรี ถามว่า โครงการที่สร้างอาชีพนั้นเองงบประมาณมาจากไหน วิทยากรตอบว่าจาก สสส. ซึ่งอดีตนายคณเป็นผู้ดำเนินการ นายยุสรีถามอีกว่า การดำเนินกิจกรรมกับเยาวชนมีปัญหาอะไรไหม วิทยากรตอบว่า มีบ้างใช้หลักศาสนาในการแก้ปัญหา เช่น เยาวชนดึกดื่น เอาไปดะวะห์เพื่ออบรมจริยธรรมสำหรับผู้ที่ต้องการบำบัดและให้กำลังใจกับกลุ่มนี้เสมอ หลังจากนั้นผู้ใหญ่ในฐานะเป็นหัวหน้าโครงการกล่าวขอบคุณวิทยากรและทีมวิจัยทุกคนที่ให้การตอบรับและบริการเป็นอย่างดีและขอบคุณที่ให้ความรู้ในวันนี้

การบำเพ็ญประโยชน์ของเยาวชนมะนั่งดาลัม จะจัดกิจกรรมกันทุกวันศุกร์แรกของเดือนเวลา 10.00 น. เยาวชนจะมารวมตัวกันที่มัสยิดทุกคนจะร่วมกันกวาดขยะล้างห้องน้ำ ถูมัสยิดและที่ได้ทำมาเมื่อเดือนที่แล้วคือการปลูกตะไคร้ตามถนนและตามรั้วมัสยิด เมื่อเวลา 16.30 น. ทุกคนเดินทางกลับบ้าน หวังว่าโอกาสต่อไปพวกเราทีมวิจัยบ้านบือแนลาจะมาเยี่ยมอีกครั้งและอยากให้เยาวชนมะนั่งดาลัมไปบ้านบือแนลาได้ด้วย ขอขอบคุณ

สิ่งที่ได้

ได้ความรู้การจัดกิจกรรมของมะนั่งดาลัม ได้ความรู้เรื่องอาชีพ เรื่องการเข้ากลุ่มฮาลาเกาะห์ได้ความรู้เรื่องการจัดกิจกรรมเยาวชนให้เกิดจิตอาสาโดยการให้ปลูกตะไคร้ที่ริมทาง บริเวณรั้วมัสยิด มีการพัฒนามัสยิด

ปัญหาอุปสรรค

ก่อนเดินทางไปเยาวชนบางคนมาช้าต้องไปตามถึงบ้าน

กิจกรรมที่ 8 ศึกษาฐาน เรื่องการพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน

15 เมษายน 2558 ณ มัสยิดบ้านเหนือ จำนวนผู้เข้าร่วม 132 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย ผู้นำศาสนา เยาวชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปิดวิสัยทัศน์ด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน

2.เพื่อดูแผนงานของมัสยิดในการพัฒนาตำบล

3.เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้นำและเยาวชน

กระบวนการจัดกิจกรรม

เริ่มการเดินทางจากบ้านบือแนแลเวลา 10.30 น. ถึงมัสยิดบ้านเหนือเวลา 12.30 เมื่อพบปะกับ คณะต้อนรับของมัสยิดแล้วหัวหน้าโครงการได้ชี้แจงวัตถุประสงค์การมาศึกษาดูงานของชุมชนบ้านเหนือ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาบ้านบือแนแล หัวหน้าโครงการได้เชิญอิหม่ามมัสยิดบือแนแลพูดคุยกับเยาวชนก่อนที่วิทยากรมัสยิดบ้านเหนือจะมาบรรยาย ท่านอิหม่ามได้พูดถึงความสำคัญของการศึกษาดูงาน การดูงานชุมชนบ้านเหนือจะเป็นแนวทางของเราในการกลับไปใช้ในชุมชนบือแนแล ชุมชนบ้านเหนือเป็นรูปแบบการดูแลชุมชนที่ใช้มัสยิดเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนหมู่บ้าน สิ่ง ที่อิหม่ามตระหนักคือ ขอให้ทุกคนตั้งใจฟังการบรรยายของวิทยากรเพื่อกลับไปใช้ที่บ้านของเรา

หลังจากนั้นหัวหน้าโครงการได้แนะนำทีมงานและเยาวชนให้กับวิทยากรบรรยายจากนั้นได้ มอบเวทีกับวิทยากรผู้บรรยายโดยวิทยากรได้เริ่มบรรยายความเป็นมาของมัสยิดบ้านเหนือ โดยมัสยิดบ้านเหนือใช้เวลาก่อสร้าง 12 ปี ใช้งบประมาณ 25 ล้าน โดยเป็นเงินที่ได้รับการบริจาคจากชาวบ้านในชุมชนโดยการชักชวนน้ำชาในทุกๆวันศุกร์ที่มัสยิดแทนการไปกินที่ร้านค้า ส่วนค่าน้ำชาแล้วแต่จะให้ ตามศรัทธาซึ่งกิจกรรมจะจัดอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

วิทยากรได้กล่าวถึงการจัดการในชุมชนในเรื่องของการพัฒนาคน ชุมชนบ้านเหนือได้จัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบ คือ ทุกวันศุกร์จะมีการบรรยายศาสนาให้กับสุภาพบุรุษ ส่วนสุภาพสตรี จะบรรยายช่วงเช้าของวันศุกร์ ในการบรรยายในเรื่องศาสนาให้กับชาวบ้านชุมชนบ้านเหนือท่านวิทยากรได้ฝากข้อคิดว่าเราไม่ต้องเป็นเราในแบบที่คนอื่นอยากให้เป็นแต่เราเป็นเราในแบบที่อัลลอฮ์ และรอฮูลจะให้เราเป็น วิทยากรได้กล่าวในประเด็นวัยรุ่นในชุมชนบ้านเหนือ ชุมชนบ้านเหนือจะเน้นย้ำเรื่องการดูแลเยาวชนเป็นอย่างมาก คือจะมีมาตรการต่อเยาวชนและสร้างรั้วชุมชน คือ

รูปแบบการดูแลเยาวชนโดยสร้างระบบดูแลกันเอง คือจะมีรุ่นที่ 1 คนดูแลน้องๆอีก 2 คน ทุกๆวันที่ 15 ของเดือนจะมาสรุปพฤติกรรมของเยาวชน และจะพาเยาวชนไปทัศนศึกษาปีละ 1 ครั้ง ที่มัสยิดจะมีผู้รับบริจาคเพื่อใช้ในการพัฒนาเยาวชน โดยเฉพาะเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลเยาวชน

ในส่วนของการแก้ปัญหาทางสังคมภายใต้การจัดการของชุมชนบ้านเหนือ คือ จะมีกองทุนชากาด มีไว้เพื่อแก้ปัญหาต่างๆได้หลายเรื่อง เช่น ช่วยสร้างอาชีพให้กับคนจนในชุมชน ชุมชนบ้านเหนือจะมีผู้ยากจนมากถึง 40 ครัวเรือนจากการแก้ปัญหาโดยระบบชากาดทำให้ปัจจุบันมีคนจน 10 ครัวเรือน

กองทุนซากาตยังช่วยสร้างบ้านให้กับคนจนที่ไม่มีบ้าน กองทุนซากาตจะมอบทุนการศึกษาให้กับเยาวชน 8000 บาทต่อปี

หลังจากวิทยากรบรรยายเสร็จหัวหน้าโครงการกล่าวขอบคุณและมอบของที่ระลึกให้กับมัสยิดบ้านเหนือ และเดินทางกลับเวลา 15.00 น.

กิจกรรมที่ ๑ ฮาลาเกาะฮกลุ่มใหญ่(ตะลิม/คุณค่าความดี) เดือนละครั้ง

ตั้งแต่วันที่ 10 พฤศจิกายน 2557 ถึงวันที่ 10 ธันวาคม 2558 ทุกวันอังคาร เดือนละ 4 ครั้ง เวลา 18.00 - 20.30 น. จำนวนผู้ร่วม 100 คน ประกอบด้วย เยาวชน นักวิจัย และวิทยากร
วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อกระตุ้นเยาวชนให้มีจิตสำนึกด้านศาสนา
- 2.เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ความสามารถเข้าใจด้านศาสนาและสุขภาพที่ถูกต้อง

กระบวนการดำเนินงาน

กระบวนการฮาลาเกาะฮ ที่เราทำหลังจากที่เราได้ถอดบทเรียนว่าที่ผ่านมาเหตุใดที่กิจกรรมฮาลาเกาะฮของเยาวชนไม่ประสบความสำเร็จ จากเวทีถอดบทเรียนพบว่าปัจจัยที่ไม่สำเร็จ คือ 1. เด็กไม่มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมฮาลาเกาะฮ 2. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้นำหลายๆฝ่าย 3. ไม่มีงบประมาณ 4. บรรรยากาศการเรียนการสอนจำเจ น่าเบื่อ 5.สถานที่ไม่เอื้อสำหรับการเรียนรู้ 6.ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมบุตรหลาน

หลังจากนั้นทีมวิจัยได้ประชุมหารือกับแกนเยาวชนว่าในการจัดฮาลาเกาะฮเราควรทำในรูปแบบใดเพื่อให้มีประสิทธิภาพและสามารถแก้ปัญหาการจัดฮาลาเกาะฮในอดีตที่ไม่ต่อเนื่องจนมีข้อสรุปว่าการจัดฮาลาเกาะฮ 1. ต้องจัดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 2. ผู้สอนต้องมีการสับเปลี่ยน 3.สถานที่และบรรยากาศต้องอำนวย คือ ต้องมีการใช้ลำโพงเพื่อกระตุ้นความสนใจในเนื้อหาและไม่เบื่อหน่ายกับการเรียน 4. ผู้นำต้องกระตุ้นผู้ปกครองของเยาวชนให้เห็นความสำคัญของกิจกรรมฮาลาเกาะฮ 5.ทุกครั้งที่จะจัดฮาลาเกาะฮต้องมีของว่างและเดือนละครั้งต้องมีการรับประทานอาหารร่วมกัน 6.ต้องแจกเอกสารประกอบการเรียน

ทีมวิจัยได้ประชุมร่วมกันกลุ่มวิทยากรเพื่อหารือแนวทางการทำฮาลาเกาะฮให้ได้ผลและตอบโจทย์ที่ตั้งไว้ โดยมีข้อสรุปคือในการบรรยายฮาลาเกาะฮทุกครั้งไม่ควรเน้นหนักในเรื่องของเนื้อหาสาระมากเกินไป ควรแทรกประเด็นอื่นๆเพื่อให้การเรียนรู้มีความสนุก น่าสนใจไม่น่าเบื่อสำหรับเยาวชน

และ ก่อนจบการเรียนรู้การสอนของแต่ละคืนควรมีการนาชีตเรื่องความเป็นอยู่ให้ห่างไกลจากยาเสพติด และเรื่องอัคคีภค(มารยาท)ที่ต้งาม ให้ห่างๆ ไกลกับอบายมุข เพื่อแก้ปัญหาด่างๆของเยาวชน

การดำเนินการจัดฮาลาเกาะฮุกวันฮังการเคื่อนละ 4 ครั้งเยาวชนมารวมตัวกันที่มัสยิดตั้งแต่ เวลา 18.00 น.(หลังมัสริบ) เพื่อเตรียมละหมาดยามอะห์พร้อมๆกันหลังจากนั้นจะเข้ากลุ่มฮาลาเกาะห์ เพื่อการเรียนรู้เรื่องต่างๆไม่ว่าจะ เป็นวิชาที่เกี่ยวกับบทละหมาดของมุสลิมทั่วไปการถือศีลอด ศีฟต์ ด่างๆ ฯลฯ ดังตาราง

วันที่	กิจกรรม/อบรมเรื่อง	วิทยากร	กลุ่มผู้เข้าร่วม
	อบรมเยาวชนหญิงเรื่องการวางตัวของ เยาวชนหญิง /การแต่งตัวที่เหมาะสม ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย	นายมาหามะซอรี เจ๊ะแวง	หญิง
	อบรมปฏิบัติการเรื่องการทำขนมหวาน	นางสาวรอฮานา เงาะ	หญิง
	อบรมเตรียมตัวเข้าสู่เดือนรอมฎอน	นายคอโรแม ลาเตะ	ชาย/หญิง
	อบรมคุณค่าของศาสนา	นายหาแซง หะแวง	ชาย
10-11-57	ประวัติศาตร์(4อาทิตย์)	นายสะเป็ง มีสุทาน	ชาย
24-11-57	ความรู้เรื่องน้ำสะอาด	นายมาหามะซอรี เจ๊ะแวง	ชาย
1-12-57	ความรู้เรื่องน้ำไม่สะอาด	นายสะเป็ง มีสุทาน	ชาย
15-12-57	ความรู้เรื่องคายามมุม(การอาบน้ำละหมาด ด้วยการใช้ดินแทนน้ำ)	นายมาหามะซอรี เจ๊ะแวง	ชาย
5-1-58	ความรู้เรื่องนาชีซ	อ.มุฮัมมัดรุสदान ถีนง	ชาย
19-1-58	การละหมาดที่ถูกรวิธี	นายสะเป็ง มีสุทาน	ชาย
2-2-58	ความรู้เรื่องอย่างที่เป็นสิ่งไม่ดีต่อสุขภาพจิต	อ.มุฮัมมัดรุสदान ถีนง	ชาย
16-2-58	ความรู้เรื่องตาคาบมูร	นายมาหามะซอรี เจ๊ะแวง	ชาย
2-3-58	ความรู้เรื่องอิจลาเรียษา	นายสะเป็ง มีสุทาน	ชาย
16-3-58	ความรู้เรื่องโกรธ	นายมาหามะซอรี เจ๊ะแวง	ชาย
16-3-58	ความรู้เรื่องขี้เหนียวจนเกินไป	นายสะเป็ง มีสุทาน	ชาย
2-4-58	ความรู้เรื่องผู้มีความโลก	อ.มุฮัมมัดรุสदान ถีนง	ชาย
23-4-58	ความรู้เรื่องผู้มีความโลกต่อตำแหน่ง	นายสะเป็ง มีสุทาน	ชาย
4-5-58	ความรู้เรื่องผู้หลงตัวเอง(ทำเพื่อให้คนยก ย่อง)	นายมาหามะซอรี เจ๊ะแวง	ชาย
18-5-58	ความรู้เรื่องพุดจาไร้สาระ	อ.มุฮัมมัดรุสदान ถีนง	ชาย

25-5-58	ความรู้เรื่องความไม่รู้จักพอ	นายสะเป็ง มีสุทาน	ชาย
8-6-58	10อย่างที่ความรู้เรื่องจิตต่อสุขภาพจิต	อ.มุฮัมมัดรุสदान ลีนง	ชาย
22-6-58	ความรู้เรื่องเตาปัด(การรู้จักขอกับจากอัลลอฮ)	นายมาหามะซอรี เจ๊ะแว	ชาย
6-7-58	ความรู้เรื่องมีความยำเกรงต่ออัลลอฮ	อ.มุฮัมมัดรุสदान ลีนง	ชาย
20-7-58	ความรู้เรื่องZahid มีความรักที่จะทำดีเพื่อโลกหน้า	นายสะเป็ง มีสุทาน	ชาย
3-8-58	ความรู้เรื่อง ซอบร (ความอดทน)	นายสะเป็ง มีสุทาน	ชาย/ผู้ปกครอง
17-8-58	ความรู้เรื่องการรู้จักขอบคุณต่ออัลลอฮ	อ.มุฮัมมัดรุสदान ลีนง	ชาย/ผู้ปกครอง
31-8-58	ความรู้เรื่องอิคลาส(บริสุทธิ์ใจ)	นายสะเป็ง มีสุทาน	ชาย/ผู้ปกครอง
14-9-58	ความรู้เรื่องตาวากิล(มอบตัวต่ออัลลอฮ)	นายสะเป็ง มีสุทาน	ชาย/ผู้ปกครอง
28-9-58	ความรู้เรื่อง การมีจรัลภักดีต่ออัลลอฮ	นายสะเป็ง มีสุทาน	ชาย/ผู้ปกครอง
5-10-58	ความรู้เรื่องการยอมรับความเป็นจริง	อ.มุฮัมมัดรุสदान ลีนง	ชาย/ผู้ปกครอง
14-9-58	ความรู้เรื่องการรักษาถึงความตาย	นายสะเป็ง มีสุทาน	ชาย/ผู้ปกครอง
30-11-58	ความรู้เรื่องการรักษาหมาด	นายสะเป็ง มีสุทาน	ชาย/ผู้ปกครอง
11-12-58	ความรู้เรื่องการรักษาหมาดขณะหิที่นปีปฏิบัติ	อ.มุฮัมมัดรุสदान ลีนง	ชาย/ผู้ปกครอง

ปัญหาอุปสรรค

1. กิจกรรมนี้ยังจัดได้เฉพาะกับกลุ่มเยาวชนผู้ชาย เนื่องจากไม่มีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนหญิง
2. เยาวชนที่มีปัญหาหนักๆ ยังไม่เข้าร่วมในกลุ่มฮาลาเกาะฮ

กิจกรรมที่ 10 .เยาวชนร่วมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อมัสยิดและชุมชนทำความสะอาดปรับภูมิทัศน์

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้เยาวชนร่วมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อมัสยิดและชุมชนทำความสะอาดปรับภูมิทัศน์

กระบวนการดำเนินกิจกรรม

ครั้งที่1 ผู้เข้าร่วม 20 คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน(นักวิจัย) แคนนำเยาวชน

กระบวนการการดำเนินกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของเยาวชนบิ๊อแนลาแล ก่อนการจัดกิจกรรม จะมีการประชุมวางแผนร่วมกัน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ในแต่ละด้าน ด้านอุปกรณ์ อาหารว่าง ในครั้งนี้ มีการมติให้ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่บริเวณมัสยิดบ้านบิ๊อแนลาแล หมู่ที่ 8 ตำบล ปล่องหอย

เวลา 08.30 น ทุกคนมารวมตัวที่บริเวณมัสยิด หลังจากนั้นเริ่มทำความสะอาดภายในมัสยิดด้วยการกวาดภายในมัสยิด กวาดหยากไย่ ถูพื้นมัสยิด แล้วจึงออกมาบริเวณนอกอาคารมัสยิดเพื่อพัฒนาบริเวณอาคาร ดำเนินการขุดลอกน้ำเสีย ถางหญ้าและพันธุ์ไม้ที่อยู่บริเวณมัสยิด

ผลของการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ทำให้บริเวณอาคารมัสยิดมีสภาพที่น่านั่งสะอาดสะอ้านมากขึ้น

ครั้งที่ 2 ผู้เข้าร่วม 53 คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน(นักวิจัย) แกนนำเยาวชน

การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในครั้งนี้เช่นเดียวกับกิจกรรมที่ผ่านมา ได้มีการประชุมวางแผนก่อนเช่นกัน เนื่องจากวันนี้เป็นวันศุกร์อิหม่ามได้กล่าวอ่านคุตบะฮ์ในการเสียดสละ เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนได้ร่วมฟัง และยังกล่าวอีกว่าอนาคตของหมู่บ้านนั้นขึ้นอยู่กับตัวของเยาวชนเองว่าจะกำหนดบ้านเราอย่างไร ถ้าเราหลงคิดยาต่อไปชุมชนเรานั้นจะมีแต่คนติดยา เพราะเยาวชนเป็นความหวังของชุมชน หลังจากละหมาดเสร็จแล้วทุกคนได้ไปล้างป่าที่ริมทางภายในหมู่บ้านบิ๊อแนลาแล กิจกรรมในครั้งนี้มีผู้ปกครองในชุมชนเข้ามาช่วยด้วยประมาณ 10 คน

ครั้งที่ 3 วันที่ 25 กันยายน 2558 ผู้เข้าร่วม 33คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน(นักวิจัย) แกนนำเยาวชน

ก่อนจะมีการดำเนินทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในครั้งนี้ได้มีการประชุมวางแผนเตรียมงาน แบ่งหน้าที่กัน ผลของการประชุมวางแผนได้ข้อสรุปว่าจะร่วมกันทำศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำมัสยิดเพื่อเตรียมปลูกผัก

กิจกรรมที่ 11 กิจกรรมทดลองปฏิบัติการทั้งด้านทั้งด้านกีฬา อาชีพ ศาสนา และบำเพ็ญประโยชน์

กิจกรรมกีฬา

เป็นกิจกรรมทดลอง กีฬาจัดได้ 1 ครั้ง กีฬาฟุตบอลเป็นกิจกรรมที่ได้มาจากข้อเสนอแนะของเยาวชนจากการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา ผลจากการประชุมแกนนำเยาวชนเพื่อวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรม ได้มีการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ส่วนด้านอาหารได้มีการ

คณะกรรมการมัธยมทั้งสองหมู่บ้านเป็นผู้อาสาที่จะทำอาหารให้กับเยาวชนได้ร่วมกันรับประทานมากที่สุด

การสร้างกฎให้กับนักกีฬาซึ่งได้ข้อสรุปดังนี้

1. ทุกคนต้องมาละหมาดร่วมกันที่มัธยม
2. การแต่งกาย กางเกงต้องขาว
3. การจัดกีฬาในครั้งนี้เพื่อให้เกิดความสามัคคี
4. ห้ามทะเลาะกัน
5. ให้เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน

การจัดกีฬาในครั้งนี้ได้เยาวชนมา 7 ทีม ทีมละ 5 คนใช้ระยะเวลาในการแข่งขัน 1 วัน

กระบวนการเปิดสนามในการแข่งขันนั้นมีอิหม่ามมัธยมบ้านบือแนแลเป็นผู้กล่าวเปิดเวทีพร้อมให้โอวาทและข้อคิดเกี่ยวกับสุขภาพว่า “การเล่นกีฬานั้นทำให้ร่างกายแข็งแรง เพราะการดูแลร่างกายให้แข็งแรงนั้นเป็น อามานะห์ที่อัลลอฮ์มอบให้เป็นหน้าที่ของมนุษย์ทุกคนเพราะฉะนั้นการที่ทำให้ร่างกายแข็งแรงนั้นเป็นสิ่งที่ดี และการทำให้ร่างกายอ่อนแอสมควรหลีกเลี่ยงเช่น ร่างกายที่ยุงเกี่ยวกับยาเสพติด” และอิหม่ามได้เน้นในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงให้อยู่ในกรอบและขอบเขตด้วย และการเปิดสนามในวันนั้นมีคณะกรรมการมัธยมและชุมชนเป็นผู้ลงเล่นในวันนั้นและมีชุมชนจากหน่วยงานอื่นเข้ามาร่วมเล่นกีฬาเซปักตะกร้อวงกลมด้วย

ผลของการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ทำให้เยาวชนสนใจในการจัดกิจกรรมกีฬาเป็นอย่างมาก บางคนที่อยู่นอกพื้นที่กลับมาช่วยเล่นอีกด้วย

ปัญหา

1. การเข้าร่วมกิจกรรมมาสายบ้างทำให้เสียโอกาสในการแบ่งทีม

สิ่งที่เรียนรู้

การเล่นฟุตบอลมิใช่เพียงแค่อีกกีฬาเท่านั้น เป็นการเกิดความสามัคคี ความรัก ร่างกายแข็งแรง สุขภาพดีด้วย การเล่นกีฬามีวัตถุประสงค์ให้เกิดความรักความสามัคคีไม่ควรทะเลาะกัน

2. เป็นเวทีที่เน้นย้ำถึงความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงผ่านกิจกรรม
 1. กิจกรรมภาคสนาม
 2. กรรมการมัธยม 2 มัธยม(ฟุตบอล)
 3. เยาวชนฟุตบอล 5 คน 2 ทีม
 4. เซปักตะกร้อระหว่าง ชุมชนอื่นมาร่วมด้วย

3. กีฬาทำให้ร่างกายแข็งแรงเพราะฉะนั้นการทำให้ร่างกายอ่อนแอควรหลีกเลี่ยงไป เช่นการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
4. กิจกรรมนี้(กีฬา)เป็นกิจกรรมที่มีระหว่าง 2 มัสยิด ทำให้เห็นถึงความร่วมมือกัน และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสัปปุรุษ 2 มัสยิดได้เป็นอย่างดี เพราะการหยิบฉลากเวลาตั้งทีมที่ให้เมียะชนเล่นระหว่าง 2 มัสยิด มาเป็นทีมเดียวกันซึ่งจะแตกต่างกันกับในอดีตที่แยกทีมกันต่างหาก

ข้อเสนอแนะ

1. เมียะชนอยากให้มีการจัดกิจกรรมอีกครั้งเพราะนานแล้วที่ในชุมชนไม่ได้มีการจัดกิจกรรมร่วม

ปัญหา

1. เมียะชนมาไม่ตรงเวลา ทำให้เสียโอกาสในการหยิบฉลากแบ่งทีม
2. เป็นกิจกรรมที่ทำให้มีชุมชนอื่นมาร่วมเล่นกีฬาเซปัดตะกร้อวงกลมด้วย

กิจกรรมเมียะชนหญิงทำงาน

ทีมหญิงผู้เข้าร่วม 30 คน เป็นเมียะชนหญิง 20 คน ผู้ใหญ่ 10 คน โดยใช้งบประมาณ จากพัฒนาชุมชน อ.กะพ้อสมทบค่าวิทยากร และค่าวัสดุอุปกรณ์ และใช้งบประมาณของ สกว. เป็นค่าอาหารและอาหารว่างให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

กิจกรรมการทำงานเกิดจากการจัดเวทีฟังความคิดเห็นของเมียะชน(เป็นกิจกรรมที่จัดที่ไปทัศนศึกษาที่จังหวัด สตูล) สิ่งที่ประชุมไม่ได้ระบุว่าต้องการเรียนรู้อะไร แต่ภายหลังมีการสอบถามว่ากลุ่มแม่บ้าน เกี่ยวกับอาชีพการทำงานที่สนใจ ทำให้กลุ่มแม่บ้านได้เสนออยากทำอาชีพทำงาน คือ ขนมหูลู นิปะ และเค็กกล้วย เป็นขนมที่ตลาดในชุมชนยังไม่มีขาย และทำง่าย รสชาติอร่อยมาก

ขนมนิปะเป็นขนมประเภทอาหารหวานมักจะมีขายในเดือนรอมฎอน(บวช) เป็นขนมที่ยังไม่มีคนทำในชุมชนถ้าจะต้องรับประทานจะต้องออกไปซื้อที่ตลาดสายบุรีมีระยะทางที่ไกลมากเสียเวลาด้วย

ระยะเวลาในการฝึกใช้ระยะเวลา 3 วันพร้อมปฏิบัติทำทันที กิจกรรมการทำงานมีผู้เข้าอบรมเป็นสตรีล้วน

ผลของการจัดอบรมการทำงาน

-ขนมเค็กกล้วยมีรสชาติอร่อย มาก

-ส่วนขนมบิษะนั้น ยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร มีทั้งนุ่มเกินและแข็งเกิน เนื่องจากแป้งที่เตรียม นั้นไม่ตรงกับที่วิทยากรกำหนด

เป็นกิจกรรมการฝึกอบรมให้เกิดการเรียนรู้แก่เยาวชนเท่านั้นยังไม่สามารถเป็นอาชีพได้เพราะ เยาวชนหลายคนยังไม่มีทักษะในการทำเพราะการทำขนมนั้นต้องอาศัยการทำหลายๆครั้งจะเกิดทักษะ ได้

สถานที่ในการจัดกิจกรรมไม่สะดวกเพราะติดกับมัสยิด ซึ่งจะมีการก่อสร้างอาคารเฉพาะกลุ่ม แม่บ้านทำขนมอีกที ได้รับงบประมาณจาก โครงการ พนม(พัฒนาศักยภาพแม่บ้าน)

ปัญหา

1. ขาดวัสดุอุปกรณ์
2. กระบวนการเรียนรู้ขาดขั้นตอนที่ดี ทำให้ผู้ฝึกไม่เกิดการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอน
3. จำนวนผู้เข้ารับการอบรมมากเกินไปไม่สอดคล้องกับวัสดุอุปกรณ์ที่มี ทำให้มีผู้ฝึกช่วง ปฏิบัติการเพียง 2-3คนเท่านั้นที่เหลือเป็นผู้สังเกตการ

ข้อเสนอแนะ

1. การฝึกอบรมการทำขนมควรมีหลักสูตร และมีการเรียนรู้สลับกับการฝึกทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งหมดได้

เยาวชนชายฝึกทักษะช่างไม้เฟอร์นิเจอร์

การฝึกทักษะนี้จะได้รับสนับสนุนงบประมาณและความรู้โดยวิทยากรจาก กศน. จำนวน 9,000 บาท โดยมีเยาวชนเข้ารับการฝึกทักษะจำนวน 15 คน จำนวน 2 วัน โดยเกณฑ์การคัดเลือกเยาวชนเข้าร่วมหัวหน้าโครงการเป็นคนคัดเลือกโดยพิจารณาจากเยาวชนที่ว่างงานและไม่ได้เรียนหนังสือ

สิ่งที่ได้รับ 1.เยาวชนมีทักษะด้านช่างไม้สามารถไปต่อยอดทำเป็นอาชีพได้

เยาวชนหญิงฝึกทักษะการทำไข่เค็ม

การฝึกทักษะนี้จะได้รับสนับสนุนงบประมาณและความรู้โดยวิทยากรจากพัฒนาชุมชนกะป้อ จำนวน 50,000 บาท โดยมีเยาวชนเข้าร่วมจำนวน 20 คน โดยเกณฑ์การคัดเลือกจะคัดเลือกเยาวชนที่สมัครใจเข้าร่วมการอบรมเรื่องการทำไข่เค็มกะทิสด 2 วัน จนสามารถนำมาต่อยอดสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเยาวชน เป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน มีแผนการตลาด มีบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม สามารถจำหน่ายสินค้าในงานต่างๆในพื้นที่และนอกพื้นที่

จัดกิจกรรมเอ๊ะตี๋กาฟ

ณ มัสยิดบือแนลาแล ต.ปล่องหอย อ.กะพ้อ จ.ปัตตานี ผู้เข้าร่วมจำนวน 25 คน
ประกอบด้วยเยาวชน 20 คน นักวิจัย 5 คน

วัตถุประสงค์ เพื่อให้เยาวชนได้ขัดเกลาตัวเองและอยู่ในแนวทางของศาสนา

กระบวนการดำเนินงาน

กิจกรรมเอ๊ะตี๋กาฟนี้จัดขึ้นในช่วง 10 วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน เอ๊ะตี๋กาฟ คือการดำรง
อยู่บนสิ่งหนึ่ง หรือผู้ที่อยู่ในมัสยิดโดยมีเจตนาเพื่อทำการภักดีต่ออัลลอฮ์ เพื่อปลีกตัวออกจากภารกิจ
ทางโลก และครอบครัวอันมากมายสู่การแสวงความผ่องแผ้วแห่งจิตวิญญาณ เสริมสร้างพลังและ
ศักยภาพเพื่อเป็นกลไก ที่จะเอื้ออำนวยให้กิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างราบรื่นและดี
ยิ่งขึ้น หากว่ารอมฎอนเป็นหนึ่งเดือนแห่งการทดสอบประจำปีที่ย้อมล้างด้วยเราะหฺมฺรจากอัลลอฮ์
ดังนั้นการเอ๊ะตี๋กาฟในสิบวันสุดท้ายของรอมฎอนจึงเป็นช่วงเวลาแห่งการทดสอบเฉพาะที่ทวีขึ้นไป
อีกสำหรับผู้ที่ยังขาดความสำเร็จจากการทดสอบแห่งเดือนรอมฎอนโดยภาพรวม เพื่อความสำเร็จที่
รุ่งโรจน์ยิ่งขึ้น เพื่อพยายามแสวงหาอัลละตุล-ก๊อคร์ เช่น ที่มีปรากฏอยู่ในซุนนะฮ์ (แบบอย่าง) ของรอซูล
ุลลอฮ์ สำหรับการเอ๊ะตี๋กาฟ นั้นถือว่าเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้กระทำ โดยเฉพาะในเดือนรอมฎอน เริ่มเข้า
ทำการเอ๊ะตี๋กาฟ ก่อนดวงอาทิตย์ตกของวันที่ 20 รอมฎอน สำหรับการออกจากเอ๊ะตี๋กาฟ หลัง
ละหมาดซุบฮิของวันถัด

สำหรับกิจกรรมเอ๊ะตี๋กาฟของชุมชนบือแนลาแลมีการดำเนินการโดยแกนนำเยาวชนและ
นักวิจัยมีการประชุมเตรียมการวางแผนกิจกรรมในการเอ๊ะตี๋กาฟ วางแผนเรื่องการจัดการอาหาร ใคร
บ้างจะเป็นคนมาให้ความรู้ มติที่ประชุมให้อิหม่ามมัสยิดเป็นผู้รับชอบให้ความรู้เรื่องศาสนาหลัง
ละหมาดมัฆริบ หลังประชุมเสร็จก็ให้แกนนำเยาวชนรับชอบไปชักชวนเยาวชน ซึ่งมีเยาวชนเข้าร่วม
จำนวน 20 คน โดยมีกำหนดการดังนี้

เยาวชนมาลงทะเบียนเข้าเอ๊ะตี๋กาฟเวลา 18.00 น. ละหมาดมัฆริบหลังมัฆริบให้เยาวชนอ่านอัล
กุรอานพร้อมกันจนถึงเวลาละหมาดอิซา หลังละหมาดอิซามีการฟังบรรยายความรู้ศาสนา หลังจากนั้น
แยกย้ายไปทำภารกิจส่วนตัวพร้อมเนียตเอ๊ะตี๋กาฟและนอนที่มัสยิด เข้ามีการออกกำลังกาย ตลอดการ
จัดกิจกรรมเยาวชนมีการละหมาดยามาอะฮ์ร่วมกัน โดยกิจกรรมจัดขึ้น 2 วัน

สิ่งที่ได้รับ

1.เยาวชนได้ผลบุญจากอิบาดะฮ์ต่างๆตามกำหนดการเช่นเอ๊ะตี๋กาฟ ละหมาดร่วมกัน อ่านอัล
กุรอาน ฟังบรรยาย

2.เยาวชนได้ฝึกฝนการทำอิบาดะฮ์ด้วยการทำอิบาดะฮ์ร่วมกันและให้ความรู้ความเข้าใจกับ
ผลลัพธ์ที่จะได้กับการปฏิบัติอิบาดะฮ์ และผู้ที่ละทิ้งอิบาดะฮ์ต่างๆจะได้ผลตอบแทนอย่างไรบ้าง

3.สร้างความคุ้นเคยในการอยู่ร่วมกันแบบยามาอะห์ด้วยการทำอิบาดัตร่วมกัน รับประทานอาหารร่วมกัน เล่นกีฬาและร่วมกันทำความสะอาดมัสยิด

4.สร้างความรักความสามัคคีในหมู่เพื่อน

ปัญหาและอุปสรรค

1.เยาวชนมาสาย

2.ขาดความสนใจ ทุกครั้งที่ทำกิจกรรมต้องมีสิ่งล่อใจทุกครั้ง

3.เยาวชนบางคนยังติดกับกลุ่มเดิมของตัวเอง คือถ้ากลุ่มของตัวเองไม่มาก็จะไม่มาร่วมกิจกรรม

กิจกรรมเยาวชนร่วมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อมัสยิด

ครั้งที่ 3 ปรับปรุงลานมัสยิด ภูมิทัศน์บริเวณรอบๆมัสยิด โดยมีเยาวชนเข้าร่วม 15 คน ผู้ใหญ่ 40 คน จบแล้วเสร็จ

นอกจากที่กล่าวมานี้เยาวชนก็มีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ถางสุสาน(กูโบร์) ทำความสะอาดมัสยิด ถางหญ้าและต้นไม้ริมทาง ช่วยสร้างอาคารกลุ่มอาชีพสตรี และอื่นๆตามสถานการณ์ที่ชุมชนร้องขอ

กิจกรรมที่ 12 จัดอบรมกลุ่มเยาวชนชาย และหญิง เรื่อง ความสะอาด การถือศีลอด มารยาท อัคลาด ต่อพ่อแม่ ผู้นำ และเพื่อน เป็นต้น เพื่อให้เยาวชนอยู่ในกรอบศาสนา และมีมารยาทดี ปีละ 2 ครั้ง

ณ ที่ทำการหมู่บ้านปือเนลาแล ผู้เข้าร่วมจำนวน 40 คน ประกอบด้วย กลุ่มเยาวชนมุสลิมะห์ และนักวิจัย

วัตถุประสงค์

เริ่มด้วยหัวหน้าโครงการกล่าวสละสลวยและกล่าวขอบคุณผู้ที่มาในวันนี้หลังจากนั้นเป็นการเปิดมัจเลศด้วยการอ่านซูเราะห์อัลฟาตีฮะห์ หัวหน้าโครงการ กล่าววัตถุประสงค์ของการจัดอบรมมุสลิมะห์ในวันนี้เพราะทุกวันนี้เราจะเห็นได้ว่าเยาวชนสตรีในหมู่บ้านนั้นไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้และปฏิบัติด้านศาสนาเท่าที่ควร ทำให้ผู้ปกครองและผู้นำทุกคนจะมีความรู้สึกเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะถ้าวันนี้ไม่มีการอบรมตักเตือน อนาคตของชาติเยาวชนบ้านเราจะเป็นอย่างไร

หลังจากนั้นอิหม่ามในชุมชนให้ความรู้ในเรื่องของเยาวชนมุสลิมะห์กับการเปลี่ยนแปลงตนเอง ให้เป็นเยาวชนที่ดี ซึ่งความรู้ที่ได้มามีดังนี้

1. ความรู้เรื่องการปกปิดร่างกาย

ตามหลักของอิสลามผู้หญิงต้องปกปิดร่างกาย(อวรัต)ยกเว้นใบหน้าและฝ่ามือ

ไม่ควรตัดผมให้สั้นจนเกินไป

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย
3. ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันเพราะ ปัจจุบันนี้ความสัมพันธ์ของเด็กและเยาวชนจะห่างกัน ทั้งๆที่ในอดีตเวลามีการจัดกิจกรรมนั้นความสัมพันธ์2 ชุมชนนี้ดีกันตลอด โดยยกตัวอย่างของการทำขนมในการจัดกิจกรรมของชุมชน จะทำด้วยกัน

สิ่งที่ได้

1. หลังการจัดกิจกรรม เวลาเมื่อมีเรื่องประชุมหรือมีการจัดกิจกรรมเยาวชนทั้ง2หมู่บ้านสามารถมาจัดกิจกรรมร่วมกันได้ เช่น กีฬา วอลเลย์บอลหญิง การทำขนม ทำให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันในเวลาต่อมา
2. เยาวชนมีมารยาทที่ดีขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงด้านการแต่งกาย ด้านการมีจิตอาสา มีการให้บริการแก่ชุมชนมากขึ้นและทำให้เยาวชนเกิดความกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมมากขึ้น

ปัญหา

1. เยาวชนออกมาร่วมกิจกรรมยังไม่ถึงร้อยเปอร์เซ็นต์ เนื่องจากบางคนเรียนหนังสือ
2. เยาวชนอายุที่จะตั้งคำถามในที่อบรมเนื่องจากทีมวิจัยเป็นชายอยู่ร่วมด้วยเพราะบางคนไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเลย เพราะยังไม่เคยมีการจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชนหญิงเลยเท่าที่ผ่านมามีการจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชนชายโดยส่วนใหญ่

ข้อเสนอแนะ

- ถ้ามีการจัดกิจกรรมให้กับเยาวชนหญิงควรมีการเชิญวิทยากรที่เป็นผู้หญิงมาให้ความรู้หรือบรรยายจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีกว่า
- ควรจัดกิจกรรมในช่วงปิดภาคเรียน(ปิดเทอม)หรือเวลาว่าง
- ควรมีการคัดเลือกเยาวชนหญิงมาเป็นแกนด้วยเพื่อความสะดวกต่อการจัดกิจกรรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

- ได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักศาสนาที่ถูกต้อง ทำให้ได้มีการทบทวนความรู้อีกครั้ง
- ได้เรียนรู้ว่าเยาวชนหญิงมีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอบรม ซึ่งกิจกรรมอบรมหญิงไม่ค่อยมีการจัดในหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

- รมรณรงค์และจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการแต่งกายที่ดี
- มารยาทที่ดีในสังคม
- การให้และรับสละ
- การห้ามและต้องด้วยระหว่างชายหญิง
- การปกปิดอวัยวะ(ปกปิดร่างกาย)

กิจกรรมที่ 13 เวทีร่วมกันปรึกษาหารือของทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้และมึงานทำในชุมชน

ผู้เข้าร่วม จำนวน 25 คน ประกอบด้วยตัวแทนสาธารณสุข ครูในชุมชน ผู้ที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว สมาชิก อบต. กรรมการมัสยิด ครู กศน. ผรส.

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อหารือแนวทางการจัดการปัญหาเยาวชนในพื้นที่
- 2.เพื่อขอความร่วมมือในการสนับสนุนกิจกรรมเยาวชน

กระบวนการ

เวลา 13.30 ณ ทุกคนมาพร้อมกัน ณ ศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน ซึ่งผู้เข้าร่วมประกอบด้วยตัวแทนสาธารณสุข ครูในชุมชน ผู้ที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว สมาชิก อบต. กรรมการมัสยิด ครู กศน. อีหม่ามมัสยิดเปิดมัสยิดโดยการอ่านซูเราะห์อัลฟาติฮะห์ ประธานโครงการชี้แจงโครงการวิจัยและความสำคัญของโครงการ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเยาวชนที่ผ่านมาโดยประธานโครงการได้กล่าวถึงกิจกรรมฮาลาเกาะฮของกลุ่มเยาวชนว่าเป็นกิจกรรมที่มีผลต่อการแก้ปัญหาของเยาวชน คือ ตั้งข้อสังเกตว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมฮาลาเกาะฮ 100 % จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากในกิจกรรมฮาลาเกาะฮได้มีการพูดถึงปัญหายาเสพติดในช่วงท้ายของกิจกรรมทุกๆสัปดาห์ แต่พบปัญหาคือมีเด็กอีกหลายกลุ่มไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมฮาลาเกาะฮจึงอยากขอความร่วมมือจากหลายๆฝ่ายที่เกี่ยวข้องในหมู่บ้านช่วยกันคิดและหาทางออกเพื่อแก้ปัญหาต่อไป หลังจากนั้นก็เปิดเวทีให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น โดยให้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของเยาวชนส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหายาเสพติดคือปัญหาใหญ่ที่ควรแก้ไขเป็นอันดับแรก อันดับสองเป็นปัญหายาว่างงาน อันดับสามปัญหาเยาวชนไม่เรียนหนังสือ ส่วนแนวทางการแก้ปัญหาโดยศักยภาพของผู้เข้าร่วมเวทีพบว่าต้องการนำเยาวชนทุกคนมาร่วมกิจกรรมฮาลาเกาะฮเพราะเห็นว่าเป็นวิธีการจัดเวลาเยาวชนได้ดีที่สุดเพราะใช้หลักศาสนาแก้ปัญหาโดยให้

คณะกรรมการมัชฌิมาธิปไตยในการนำเด็กเยาวชนมาเข้าร่วมกิจกรรมตามเขตรับผิดชอบของแต่ละคน และขอสนับสนุนจากผู้ที่มีศักยภาพทางการเงินให้กับเยาวชนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ หางานให้กับเยาวชนที่ว่างงานและที่ไม่ได้เรียนหนังสือเพื่อให้เด็กมีงานทำ มีกิจกรรมจะได้ไม่มีเวลาไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดโดยให้ผู้รู้ในพื้นที่ช่วยกันคิดช่วยกันหางานให้กับเยาวชน

สิ่งที่ได้รับ

- 1.หลายคนมองว่าเป็นปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญและต้องช่วยแก้ปัญหา
- 2.ต้องช่วยกันในเรื่องของการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีอยู่แล้วของเยาวชน เช่น โครงการฮาลาเกะซ คือให้กรรมการมัชฌิมาธิปไตยดูแลเด็กในเขตความรับผิดชอบให้มาร่วมกิจกรรมฮาลาเกะซ
- 3.บุคคลที่มีศักยภาพทางการเงินจะช่วยกันสนับสนุนกิจกรรม
- 4.ส่งเสริมอาชีพเพื่อไม่ให้เยาวชนมีเวลาว่างมาก

ปัญหาและอุปสรรค

- 1.กลุ่มเป้าหมายมีเวลาว่างไม่ตรงกันต้องใช้เวลาน้อยในการทำเวที
2. ผู้เข้าร่วมอีกหลายคนไม่ยอมแสดงความคิดเห็น
3. หลายคนไม่เข้าร่วมเวทีโดยไม่ทราบเหตุผล

กิจกรรมที่ 14 นักวิจัยประชุมประจำเดือน เพื่อติดตามผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมการวิจัย การนำความรู้สู่การปฏิบัติของเยาวชน

วัตถุประสงค์ เพื่อสรุปผลการดำเนินงานในรอบเดือนด้าน

- i. ด้านเนื้อหาผลการวิจัย
- ii. ด้านกระบวนการดำเนินงานวิจัย
- iii. ด้านการเรียนรู้ของนักวิจัย
- iv. ด้านปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหา

กระบวนการดำเนินกิจกรรม

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้เดิมทีเดิวนักวิจัยมีการกำหนดว่าจะมีการกำหนดการประชุมทุกเดือน แต่การดำเนินการจริงๆพบว่านักวิจัยประชุมทุกครั้งก่อนจัดกิจกรรมหลักเช่นเปิดตัวโครงการก่อนการจัดกิจกรรมมีกาประชุมวางแผนแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และทุกกิจกรรมจะมีการประชุมทุกครั้ง

อย่างไรก็ตาม การทำงานของนักวิจัยมีข้อบกพร่องในการจัดบันทึกการประชุม ขาดการประชุมสรุปผลการจัดกิจกรรม เวลาสรุปผลหลังการประชุมนักวิจัย ทำให้เวลาประชุมมีนักวิจัยไม่ครบ
สิ่งที่ได้รับ

- ได้กระตุ้นการทำวิจัย ให้กำลังใจแก่ทีม
- ได้มีการกำหนดดำเนินงาน การดำเนินกิจกรรมที่จัดขึ้น
- ติดตามความคืบหน้าภาพรวมและอื่นๆของนักวิจัย เช่นด้านเนื้อหา ด้านการเงิน
กระบวนการ
- เป็นเวทีการปฏิบัติการวิจัยร่วมกัน

สรุปบทเรียนการทำงานของนักวิจัย

การประชุมของนักวิจัยจะมีการประชุมเดือนละครั้ง โดยมีประเด็นความคืบหน้าของงานที่ต้องดำเนินการตามแผน และมีการประชุมตามวาระที่จำเป็นเร่งด่วน เช่นประชุมเตรียมงานเพื่อแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม

การประชุมวางแผนกิจกรรมของเยาวชนจะเชิญเยาวชนมาประชุมวางแผนและติดตามความคืบหน้าของกิจกรรมที่ต้องขับเคลื่อนโดยเยาวชน เช่นกิจกรรมฮาลาเกาส์ กีฬาสัมพันธ์ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เอื้อเฟื้อดีภาพ

การจัดประชุมเวทีระดมความคิดเห็นในกิจกรรมต่างๆ จะแบ่งหน้าที่ในการเชิญผู้เข้าร่วมตามโซนเขตรับผิดชอบของนักวิจัย และแบ่งบทบาทหน้าที่ในแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน และหัวหน้าโครงการจะเป็นผู้รับผิดชอบกระบวนการในการจัดประชุมระดมความคิดเห็นทั้งหมด

กิจกรรมที่ 5 เวทีนำเสนอผลการวิจัย

วันที่ 30 กันยายน 2560 ณ อาคารตาดิคาบือเนลาแล

เริ่มเวลา 09.30-10.00 ผู้เข้าร่วมทยอยลงทะเลเบียน ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าโครงการวิจัย (ผู้ใหญ่บ้าน) ทีมวิจัย นายก อบต.ตะโละคีอรัมัน เจ้าหน้าที่อนามัย นักพัฒนา อ.กะพ้อ ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน เยาวชนและผู้ปกครอง ประมาณ 70 คน

เมื่อทุกคนมาพร้อมกันแล้ว หัวหน้าวิจัยได้เชิญนักวิจัยเปิดพิธีด้วยการอ่านพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน จากนั้นหัวหน้าโครงการได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมและได้กล่าวชี้แจงการดำเนินโครงการวิจัย เป้าหมายการทำวิจัย ตลอดจนการทำโครงการวิจัย หลังจากนั้นได้เชิญโต๊ะอิหม่ามกล่าวคำโอวาทแก่

ผู้เข้าร่วม โดยได้เล่าเรื่องเกี่ยวกับเยาวชนที่มีความซื่อสัตย์ และมีความศรัทธาต่ออัลเลาะห์ ในสมัยท่าน คอลีฟะห์อุมัร และพูดถึงกิจกรรมฮาลาเกาะห์ และผลที่ได้รับจากการทำฮาลาเกาะห์ทำให้เยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี หลังจากนั้นนักวิจัยได้เสนอการจัดโครงการวิจัยตลอดทั้งปีโดยการฉาย VDR ให้ผู้เข้าร่วมได้รับฟังและดู และดูสไลด์ power point การทำโครงการวิจัย หลังการนำเสนอ ผู้ประสานงานวิจัย คุณตูแวคอลียะ กาแบ ได้กระตุ้นให้ชุมชนเกิดความตระหนักถึงเส้นทางชีวิตของคนเรานั้น เราต้องเลือกเดินว่าจะอยู่ในเส้นทางที่อัลลอฮ์โปรดปรานหรือไกรรกริ้ว เพราะการตอบแทนของอัลลอฮ์นั้นย่อมไม่เหมือนกันระหว่างคนที่ดีกับคนที่ทำในสิ่งที่อัลลอฮ์ห้าม จากนั้นได้ส่งเสริมให้มีการทำฮาลาเกาะฮในกลุ่มพ่อแม่ด้วย เพื่อจะได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และร่วมช่วยเหลือในการแก้ปัญหาของตนเองร่วมกันภายในกลุ่มด้วย และในโอกาสนี้ นักพัฒนา อ.กะฟ็อ ได้ชี้แจงเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงให้กับชุมชน เพื่อชุมชนได้นำหลักการนี้ไปใช้ในการดำรงชีวิต ท้ายสุดหัวหน้าสาธารณสุข อ.ทุ่งยางแดง นายสะแลแม อาแวนิ ได้กล่าวโอวาทและให้กำลังใจแก่นักวิจัย ในการทำโครงการ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการทำกิจกรรมของชุมชนหลังเสร็จสิ้นการทำวิจัย

สิ่งที่ได้จากกิจกรรม

1. ทำให้ได้คืนข้อมูลสู่ชุมชนจากการจัดเวทีต่างๆ ของงานวิจัยให้ผู้เข้าร่วมรับทราบ
2. ได้เผยแพร่รูปแบบกิจกรรมสู่การพัฒนาเยาวชนภายใต้การจัดการของมัสยิดผู้ชุมชนอื่นๆ ทั้งในชุมชน หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ รวมทั้งผลที่ได้จากกิจกรรมการพัฒนาเยาวชน
3. เป็นเวทีขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองเยาวชนได้นำเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมในการขับเคลื่อนต่อไป เนื่องจากปัญหาเยาวชนมีทั้งเกิดจากเยาวชนเองและจากผู้ปกครอง
4. เป็นเวทีแสดงให้ผู้เข้าร่วมได้เห็นถึงความพร้อมของชุมชนในการจัดกิจกรรมพัฒนาเยาวชน ทำให้หน่วยงานรับรู้ความต้องการ ความพร้อมของชุมชนซึ่งสามารถเข้ามาสนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนและของหมู่บ้านต่อไป

บทที่ 3

รายละเอียดผลการวิจัย

โครงการวิจัย รูปแบบการพัฒนาเยาวชนของชุมชน โดยบทบาทของมัสยิดและผู้นำชุมชน บ้านปือแนแลแล ซึ่งนักวิจัยได้ตั้งโจทย์วิจัยที่อยากรู้ใน 2 เรื่อง คือ 1.รูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน จะสามารถทำได้อย่างไร 2. แนวทางให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี จะทำได้อย่างไร มีการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในชุมชนหลายส่วน โดยเฉพาะ เยาวชนปือแนแลแลทั้งชายและหญิง ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำธรรมชาติ สาธารณสุขอำเภอ กะป้อ ผู้ปกครอง ครูตาดีกา พัฒนาชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของโครงการวิจัยที่นักวิจัยจัดขึ้น ผลการวิจัยได้ทั้งข้อมูล ข้อค้นพบ และบทเรียนที่นำไปสู่การวางแผนการพัฒนาเยาวชนของชุมชนในอนาคตได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถสรุปเนื้อหาและผลการวิจัย ดังนี้

1. ความสำคัญของเยาวชน

เยาวชน ในภาษามลายูมีการเรียกชื่อที่แตกต่างกันตามช่วงอายุของเยาวชน ซึ่งในช่วงอายุเยาวชนในโครงการนี้ คือ 13-25 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่เรียกว่า remaja และ dewasa ในประวัติศาสตร์อิสลาม เยาวชนมีบทบาทอย่างมากที่เยาวชนปือแนแลแลและที่อื่นๆควรเรียนรู้ ดังที่วิทยากรผู้รู้ในชุมชน(อุสตาซรุดัน ตีนง) ได้บรรยายให้กับเยาวชนและชุมชนในเวทีการเปิดตัวโครงการวิจัย ได้ยกตัวอย่างเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ที่เยาวชนมีบทบาท เช่น เหตุการณ์มนุษย์ชาวถ้ำที่อัลลอฮ์ให้เยาวชนกลับไหลในถ้ำจนเยาวชนรอดพ้นจากผู้ปกครองเมืองที่อธรรม หรือกรณีบทบาทท่านอาลีที่ช่วยท่านนบีให้รอดจากการถูกล่าของข้าศึก เป็นต้น และมีเหตุการณ์มากมายที่เยาวชนจะต้องเรียนรู้กันจากประวัติศาสตร์ใสอิสลาม เช่น

- **เรียนรู้วิธีการปฏิเสธ** จากเหตุการณ์ที่ท่านนบีอิบรอฮิม ซึ่งเป็นเยาวชนในขณะนั้นได้มีชาวอิวัจะชวนให้เข้าเทศกาลไหว้เจวีด ท่านสามารถปฏิเสธอย่างสุภาพโดยให้ข้ออ้างว่าไม่สบาย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับพวกเราว่า การที่เราเยาวชนถูกชักชวนให้ไปทำในสิ่งที่ไม่ดีนั้น เราควรปฏิเสธอย่างไร เราจะอยู่อย่างไร ต้องฉลาดในการเอาตัวรอด รู้ว่าจะทำอย่างไรให้เป็นเยาวชนที่อิสลามต้องการ

- รู้จักทบทวนตนเอง จากเหตุการณ์ตอนที่ท่านนบีอิซา เป็นรอซูล มียูวันหนึ่ง ท่านได้เดินใกล้สุสาน (กูโบร์) แล้วได้ยินเสียงร้องภายในสุสานนั้น เมื่อหนึ่งปีผ่านไป ท่านนบีได้ไปกูโบร์อีกครั้ง แต่ไม่ได้ยินเสียงร้องดังกล่าแล้วท่านจึงถามมาลาอิกัด(ทูต)ว่าทำไมที่สุสานนั้นไม่มีเสียงร้องแล้ว มาลาอิกัดตอบว่า ลูกของเขาผู้นั้นได้ทำความดี ด้วยการทำความสะอาดเก็บขยะที่มีสยิดและสร้างอาคารสถานที่ให้กับเด็กกำพร้าได้พักอาศัย ดังนั้น เขาจะต้องทบทวนตัวเองว่าเราเคยทำความดีเพื่อพ่อแม่เราบ้างหรือไม่

- ต้องเป็นผู้เสียสละ จากเหตุการณ์เมื่อครั้งที่ท่านนบีจะต้องอพยพ จากเมกกะสู่มาดีนะห์ ท่านให้ความสำคัญกับเยาวชนอย่างมาก โดยได้เลือกเยาวชน 4 ท่าน ประกอบด้วย ซัยยิดีนอาลี อัสมะ อามัร อับดุลละห์ อาบูบักร์ (บุตรของซัยยิดีนอาบูบากา) ตัวอย่างเยาวชนที่เสียสละคือ เหตุการณ์ที่ท่านถูกล้อมเพื่อหวังเอาชีวิตโดยชาวมุชริกีน คิณนั้นท่านให้ซัยยิดีนอาลีเป็นผู้มานอนแทนที่เขา ทำให้ปลอดภัยทั้งสองท่าน

ดังนั้น เยาวชนเป็นผู้ที่มีความสามารถทำได้หลายอย่าง เยาวชนต้องเข้าใจบทบาทของเยาวชนในอิสลามและเข้มแข็ง ไม่สร้างความวุ่นวาย เยาวชนที่ดีจะต้องเข้าใจในเรื่องของศาสนา จะต้องทบทวนตัวเองในการใช้ชีวิตประจำวัน เราเป็นเยาวชนแต่ละวันมีพฤติกรรมดีหรือไม่ดี เราจะเดินทางไหนดี ด้าน สวรรค์ หรือนรก มาร่วมเรียนรู้อย่างเข้าใจพร้อมๆกัน จะไม่มีคำว่าผิดและสายเกินไป

จากถ้อยคำของหัวหน้าโครงการวิจัย ที่กล่าวในเวทีการประชุมว่า “การดูแลบุตรหลานเป็นหน้าที่ของทุกคนที่เป็นพ่อแม่ เพราะเป็นอمانةที่อัลลอฮมอบหน้าที่ให้เราทุกคน ปัญหาที่พบคือส่วนใหญ่แล้วพ่อแม่ผู้ปกครองไม่สนใจในการเรียนของบุตรหลานเท่าใดนัก โดยมีข้ออ้างว่าไม่ว่าง ไม่มีเวลา แต่จริงๆแล้วการให้เวลากับบุตรหลานเป็นการสร้างครอบครัวที่อบอุ่นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับทุกครอบครัว พ่อเป็นผู้นำของครอบครัว อีหม่าม(ผู้นำศาสนา)และผู้นำท้องถิ่นล้วนเป็นผู้นำชุมชนและผู้นำสี่เสาหลักทั้งหลายจะต้องรับผิดชอบ และเมื่อเราตายไปแล้วอัลลอฮจะสอบถามเราว่าบทบาทหน้าที่ของเรานั้นได้ปฏิบัติตามหรือเปล่า ทำไมบุตรหลานจึงกลายเป็นปัญหาของสังคม การมาร่วมทำวิจัยจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะพยายามร่วมกันให้ปัญหาต่างๆของลูกหลานและเยาวชนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นดีกว่าเราไม่ได้ทำอะไรเลย”

ดังนั้น ภารกิจอันดับแรกของคนหนุ่มสาวมุสลิมคือ การสร้างสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อพวกเขาต้องรับผิดชอบต่อช่วงวัยชีวิตที่มีความสำคัญนี้ต่อหน้าอัลลอฮ^ﷻ และจะถูกสอบถามในวันกิยามะฮ์ถึง อายุของเขาที่หมดไป ความหนุ่มของเขาที่ได้ใช้ไป ซึ่งเป็นหน้าที่ที่จะต้องเตรียมคำตอบต่อ

คำถามที่หนักหน่วงอันนี้ เขาได้ใช้เวลาปีแล้วปีเล่าไปอย่างไรบ้าง? ในช่วงชีวิตของวัยแห่งความมีชีวิตชีวา วัยแห่งความตึกคะนองได้ใช้ไปอย่างไรค่าหรือไม่? นะบีมุฮัมมัด ~~นี้~~ได้กล่าวเตือนคนหนุ่มสาวว่า

”จงถกถวญห้าประการแรก ก่อนห้าประการหลัง (จะตามมา) ความหนุ่มสาวของท่าน ก่อนวัยชรา สุขภาพที่ดีของท่าน ก่อนความเจ็บป่วย ฐานะที่ดีของท่าน ก่อนความยากจน การมีเวลาว่างของท่าน ก่อนที่ท่านจะมีงานยุ่ง การมีชีวิตที่ดีของท่านก่อนความตาย”

2. ปัญหาเยาวชน

จากการจัดเวทีฟังเสียงสะท้อนปัญหาเยาวชนในชุมชนบือแนลาแล ในความคิดเห็นของผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน รวมทั้งการระดมความคิดในมุมมองของเยาวชน พบว่า

ปัญหาเยาวชนในชุมชนบือแนลาแล ในมุมมองของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน ประกอบด้วย

1. เยาวชนส่วนใหญ่จี๋เกียจเรียน โดยเฉพาะผู้ชายจะหยุดเรียน โดยที่พ่อแม่ไม่ทราบข้อมูลด้วยซ้ำ
2. ปัญหายาเสพติดในชุมชนปัจจุบันระบาดมากขึ้นจนไม่รู้ว่าจะหาวิธีแก้ไขและป้องกันอย่างไร
3. เด็กและเยาวชนไม่มีมารยาทกับพ่อแม่ ไม่ฟังพ่อแม่ สอนแล้วไม่ทำตามจะเห็นได้ว่าเวลาพ่อแม่ใช้ให้ไปทำธุระ เยาวชนไม่ยอมไป
4. ไม่ค่อยเคร่งครัดเรื่องศาสนา เช่น ด้านการแต่งกายไม่เหมาะสม ความสัมพันธ์ชายหญิง
5. ครอบครัวลำบากจนไม่มีเงินจ่ายค่าเล่าเรียนกัร้ออาดี (การเรียนอัลกุรอาน)
6. เยาวชนไม่มีใจรักละหมาดที่มัสยิด เยาวชนไม่ละหมาดยามาอะฮ(ละหมาดรวม)ที่มัสยิด

มุมมองของเยาวชน ปัญหาเยาวชนในชุมชนบือแนลาแล มีดังนี้

1. เยาวชนในหมู่บ้านติดยาเสพติด ปัญหายาเสพติดแพร่ระบาด
2. เยาวชนขาดการศึกษา /ไม่สนใจที่จะเรียนรู้หรือศึกษาต่อ
3. เยาวชนในหมู่บ้านไม่มีงานทำ
4. เยาวชนในหมู่บ้านไม่มีความสามัคคี
5. เยาวชนชอบเล่นฟุตบอลแต่ไม่มีสนามฟุตบอล

สาเหตุของปัญหายาเสพติด และขาดการศึกษา คือ

- ตัวเยาวชนเอง ซึ่งเยาวชนส่วนใหญ่ติดเกมส์ ติดเพื่อน บางคนคิดยาเสพติดเลยมีปัญหาที่จะขาดการเรียนการศึกษาด้วย เยาวชนชาย-หญิง มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องศาสนาน้อยไป
- ครอบครัว ซึ่งเยาวชนมาจากครอบครัวมีปัญหา บ้างมีฐานะยากจน ผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญ ไม่ได้ห้ามเตือนในเมื่อเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและผิดศีลธรรม ไม่มีการติดตามในการเข้าร่วมกลุ่มของเด็กและเยาวชน ไม่ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมของเยาวชน
- ผู้นำชุมชน ขาดมาตรการการดูแลและการลงโทษให้กับเยาวชนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (เช่นกรณีมีผู้สาว การคบหาแฟน) และไม่ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมของเยาวชน
- สื่อ ทำให้เยาวชนมีความนิยมตามสื่อแฟชั่นอันเป็นสาเหตุที่เยาวชนหญิงแต่งกายไม่เหมาะสมชุมชน
- สิ่งแวดล้อมที่เยาวชนอยู่ มีส่วนต่อการชักจูงให้เยาวชนหลงไปในทางที่ผิด

2.1 ความต้องการของเยาวชน

1. อยากให้ผู้ปกครองสนใจบุตรหลานให้มากขึ้น ดูแลการแต่งกายของบุตรหลานด้วย ควรติดตามการเข้ากลุ่มของบุตรหลานด้วย
2. ถ้ามีบทบาทการในการลงโทษเยาวชนทำผิด เยาวชนน่าจะกลัวต่อการทำผิด(ปรับพฤติกรรม)
3. ให้มีการจัดกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมบ่อยๆและเป็นประจำ จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะของเด็กและคนในชุมชน

1. จัดกิจกรรมอบรมเยาวชนในหมู่บ้าน โดยให้มีการเรียกผู้รู้มาให้ความรู้ให้กับเยาวชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ความรู้ทั้งกลุ่มที่ติดยาและไม่ติดยาเสพติด บอกโทษและภัยของยาเสพติด
2. จัดกิจกรรมเข้าค่ายเยาวชนในหมู่บ้าน
3. จัดกีฬาเยาวชนประจำหมู่บ้าน การเล่นกีฬาสร้างความสัมพันธ์
4. สร้างสนามกีฬาให้แก่เยาวชนและจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาเพื่อให้ผู้คนในหมู่บ้านมีความสามัคคีปรองดองมาทำกิจกรรมและเล่นกีฬาด้วยกันเพราะกีฬาเป็นยาวิเศษที่สามารถสร้างให้คนในหมู่บ้านห่างไกลจากยาเสพติดและอื่นๆอีกมากมาย เมื่อเราได้ออกกำลังกายได้มา

สร้างสรรค์กับเพื่อนๆ เราก็จะไม่มีโอกาสไปคิดเรื่องที่เป็นอันตรายต่อเราและผู้อื่น และเวลา มีการแข่งขันเพื่อสร้างความสามัคคีควรมีการแบ่งเขต จัดแข่งโดยเฉพาะเรื่อง การกีฬา

5. ให้มีผู้นำมาช่วยในเรื่องการศึกษา หาวิธีการหรือกระบวนการในการแก้ปัญหาในส่วนของเยาวชนที่ไม่อยากศึกษา สร้างขบวนการให้เกิดความรู้สึกรักอยากเรียน
6. สร้างกฎและมาตรการของผู้ติดยาเสพติด โดยให้ผู้นำชุมชนมีมาตรการสำหรับผู้ที่กระทำผิด เช่น เสพยาเสพติด ขายยาเสพติดทุกประเภท เป็นต้น
7. ผู้นำในชุมชน ผู้ปกครองหลายๆฝ่ายจะต้องให้ความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับบุตรหลาน ให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่จะจัดในชุมชนด้วย
8. ควรประสานกับกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนพร้อมติดตามทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมอย่างใกล้ชิด
9. เยาวชนทุกคนควรให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
10. ให้ผู้นำชุมชนผู้ใหญ่บ้าน โต๊ะอิหม่าม อบต. สามารถที่จะเข้าร่วมพูดคุยกับเยาวชนได้ เดือนละครั้ง
11. ให้เยาวชนมีกิจกรรมของตัวเองเป็นกลุ่มๆ เช่น ทำบ่อปลา เลี้ยงไก่บ้าน
12. ให้ผู้นำชุมชน สร้างที่ประชุมสำหรับเยาวชนให้เป็นหลักเป็นแหล่ง
13. ให้มีสถานที่ทำกิจกรรม เช่น สนามฟุตบอล สนามวอลเลย์บอลของเยาวชนให้เป็นหลัก
14. ให้เยาวชนมีกิจกรรมทำความสะอาดสัปดาห์วันศุกร์
15. รัฐบาลได้มีการจัดโครงการแจกทุนเรียนฟรีสำหรับเยาวชนที่ต้องการเรียนหนังสือ และภาครัฐควรมีการฝึกอบรมและจัดกิจกรรมให้แก่เยาวชนที่ไม่มีโอกาสจริงๆเข้าศึกษาในโรงเรียนเพื่อให้จบหลักสูตร เช่น กศน.
16. ฝึกด้านอาชีพ ด้านอาหารเพื่อสร้างรายได้ในยามว่างในยามปิดเทอมให้กับเยาวชนหญิง
17. ประชุมทุกเดือน

2.2 รูปแบบกิจกรรมของครอบครัวที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชน

นายมาหามะซอรี เจ๊ะแเว อีหม่ามประจำมัสยิดได้ให้โอวาทซึ่งมีเนื้อหาคือ อัลลอฮ์ให้ข้อเสนอแก่ท้องฟ้า ทะเล ผืนดิน ภูเขาให้มีความรับผิดชอบ(อามานะห์) ในการดูแลบุตรหลานของมนุษย์ให้เป็นคนดีแต่ไม่มีสิ่งใด ที่จะรับได้ในข้อเสนอต่างๆของอัลลอฮ์ที่จะรับผิดชอบดูแลบุตรหลานของมนุษย์ เพราะเป็นข้อเสนอที่หนักมากและจะทำได้ยากมาก จึงได้มอบข้อเสนอแนะนี้ให้กับมนุษย์ เมื่อมนุษย์รับปากที่จะรับผิดชอบในเรื่องการดูแลบุตรหลาน อัลลอฮ์จะทดสอบด้วยเรื่องของอามานะห์ ทั้งที่มนุษย์

นั้นมากไปด้วยเล่ห์เหลี่ยม เจ้าเล่ห์(zalim)ทารุณและแม้จะมีการศึกษาก็ตาม บททดสอบของอามานะห์ จะต้องพบกับทุกคนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

“การดูแลบุตรหลานคือ อามานะห์ ที่พ่อแม่จะต้องรับผิดชอบพ่อแม่ควรตระหนักในการดูแลบุตรหลาน พ่อแม่จะต้องมีส่วนในการดูแลบุตรหลานและไม่ควรที่จะให้เป็นหน้าที่ของผู้นำในชุมชน และครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่ผู้นำก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะผลักดันบุตรหลานเราให้กลายเป็นคนดีได้ด้วยการส่งเสริม การจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน

อามานะห์ คือ ความน่าเชื่อถือ การสร้างความน่าเชื่อถือในหน้าที่รับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรหลานของเรา คำสั่งที่อัลลอฮ์ มอบให้เรารับผิดชอบ เพราะมนุษย์เราได้ยินยอมที่จะทำตามหรือรับผิดชอบต่ออามานะห์ที่อัลลอฮ์มอบให้เรา แม้จะหนักหนาแค่ไหน เราต้องรับผิดชอบต่อให้ได้ การดูแลบุตรหลานก็เช่นกันทุกคนมีอามานะห์ให้เป็นคนดีของครอบครัว ของชุมชน และของสังคมต่อไป

หน้าที่พ่อแม่ไม่ใช่แค่ให้อาหารเท่านั้น แต่จะต้องดูแลลูกตั้งแตอยู่ในท้องมารดาจนกลายเป็นเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเติบโตมาเป็นเด็กดี เยาวชนที่ดี เป็นผู้ใหญ่ที่ดีของสังคมต่อไปนี้คืออามานะห์ ของพ่อแม่ ไม่ใช่เพียงแค่ลูก เท่านั้นที่จะต้องรับผิดชอบ ทรัพย์สินทั้งหลายนั้นมนุษย์จะต้องรับผิดชอบ และใช้มันอย่างสมคุณค่า

หน้าที่ของพ่อแม่ในการดูแลบุตรมี 2 ด้านดังนี้

1. Jis mani คือ ด้านร่างกายบุตรหลานเราจะต้องมีร่างกายที่สมบูรณ์ ให้อาหารฮาลาลันตอยฮิบัน เราเคทานอาหารพร้อมกับลูกไหม พ่อแม่เคยดูแล การนอนของลูกไหม เวลานอนหรือเวลาตื่น และพัฒนาการของลูกแต่ละวันพ่อแม่มีหน้าที่รับผิดชอบตรงเช่นกัน อย่าโยนให้เป็นภาระของแม่เพียงผู้เดียว แต่ควรดูแลทั้งคู่เพราะการที่ลูกเราได้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่อยู่กันอย่างมีความสุขเด็กๆจะแสดงพฤติกรรมกับผู้อื่นได้อย่างดีเช่นกัน และการที่เราได้ร่วมรับประทานอาหารกับลูกๆนั้นเป็นกิจกรรมที่สร้างความผูกพันระหว่างพ่อแม่ลูก ลูกมีอะไรสามารถที่จะพูดคุยกันได้เป็นบรรยากาศที่ดีที่บ้าน

2. ru hani คือ ด้านจิตวิญญาณ หรือพลังภายใน เฉพาะมนุษย์เท่านั้นต้องการอะไรบ้าง ความรู้จะต้องเรียน พ่อแม่สั่งสอนและการเรียนตาดิกา เพื่อให้บุตรหลาน เราได้อาหาร ที่ดี ถ้าเราสอนลูกทาง ทั้งสองวิธี นี้ อินชาอัลลอฮ์

และสิ่งที่ควรระวังคือ ฟิตนะห์ (การถูกใส่ร้าย) เช่นการที่ลูกหลานเราไม่ได้ทำอะไร แต่เขากลับถูกกล่าวหาว่า เด็กคนนี้อยู่ในแก๊งอยู่ในวงนี้นั่นนี่คือสิ่งที่พ่อแม่ และเยาวชนเอาควรระวัง

เราในฐานะเป็นพ่อแม่บางคน มีความรู้ แต่เราลืมที่จะดูแลและสั่งสอนลูกหลานอย่างใกล้ชิด หากลูกไปทำอะไรพ่อแม่เนั้นจะบาปถึงเราด้วย เมื่อเราทำดี อัลลอฮจะมอบผลบุญที่เราทำดีนั้นด้วยเป็น สิ่งตอบแทนให้กับเรา เยาวชน แม้จะมีการหลงทางบ้าง แต่เมื่อเราจะเลิกและทำสิ่งดีๆจะเข้ามา เราก็จะเป็นคนดีได้ในสังคมต่อไป

ผลการถอดบทเรียนในกลุ่มแม่ รูปแบบกิจกรรมของครอบครัวที่นำไปสู่การพัฒนาเยาวชน ของชุมชน คือ

1. พุดคุยกับลูกบ่อยๆสร้างความผูกพันกับพ่อแม่
2. เมื่อลูกทำผิดจะนาซีฮัต (ตักเตือน)
3. ชวนลูกทำงานกับแม่
4. ให้ลูกรู้จักเห็นใจแม่และคนในครอบครัว
5. ส่งเสริมการศึกษาให้มีความสำคัญกับการเรียน
6. สอนให้รู้จักอวยวะ สอนเชื่อมโยงกับอัลลอฮ
7. สอนว่าถ้าไม่เรียนหนังสือ ต้องทำงานเลี้ยงตัวเอง
8. อย่าเอาแบบอย่างรุ่นพี่ที่ทำตัวไม่ดี
9. รู้จักนิสัยลูกเป็นรายคน เน้นนิสัยไม่ดีอย่าไปใช้
10. รับประทานอาหารพร้อมกัน สามารถติดตามพฤติกรรมได้ง่าย
11. ละหมาดพร้อมกันเป็นอิหม่าม
12. ให้ลูกละหมาดให้ครบ
13. สอนให้ลูกเข้าใจเรื่องศาสนามากขึ้นให้พี่เป็นตัวอย่างดูเลื่อง (ให้มีความลึกซึ้ง)
14. หุ้มเทศนแรกให้ดีให้เป็นตัวอย่างที่ดีกับน้องๆ
15. ติดตามผลจากการเรียนตาดีกาและสอนเพิ่มเติมให้ลึกซึ้งที่บ้าน
16. ปลุกฝังให้ลูกรู้จักเรียน ตาดีกา และกิริยาอาดี เชื่อว่าลูกจะดีได้ต้องมาจาก 2 ส่วน ทั้งการเรียนและผู้ปกครอง
17. การสอนต้องสอนตั้งแต่เด็ก
18. ดูอาร์กับลูกทุกครั้ง
19. ให้ลูกกลับมาหาแม่บ่อยๆ
20. แม่ตื่นนอนตอนตี 4 ทุกวันและจะปลุกให้ลูกตื่นมาอ่านหนังสือด้วย
21. ทำงานด้วยกันกับลูก

22. ชักชวนลูกไปมีสขิดพ่อเป็นคนชวน
23. ส่งเสียลูกเรียน
24. ให้อภัย
25. บอกโทษของบุญหรือตั้งแต่เด็ก
26. บอกสิ่งที่แม่โกรธและไม่ชอบ ซึ่งสิ่งที่พ่อแม่ไม่ชอบ ประกอบด้วย
 - การเถียงพ่อแม่
 - ลูกขี้เกียจเรียนและขี้เกียจทำงาน
 - สัญญาไม่เป็นสัญญา
 - ไม่สงสารแม่
 - ลูกติดยา
 - ลูกเกเร

นอกจากนี้มีการเสนอครอบครัวที่สมาชิกได้เลือกให้เป็นครอบครัวตัวอย่าง คือ ครอบครัวนางฮาตีเมาะ สาแม นางมารียะห์ อายุ 45 ปี เลี้ยงลูกเองลำพังคนเดียว นางยาวาเฮ อายุ 50 ปี เลี้ยงคนเดียว เพื่อร่วมให้คำปรึกษาและเรียนรู้การดูแลครอบครัวร่วมกัน ทำให้ทางกลุ่มเยาวชน ผู้ปกครองและผู้นำได้ร่วมกันเรียนรู้ระบบจัดการครอบครัวที่ดีมาใช้กับตัวเอง

2.3 รูปแบบกิจกรรมของชุมชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชน

จากการถอดบทเรียนการจัดกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนของมัสยิดในอดีต พบว่า การจัดกิจกรรมที่ผ่านมาไม่ต่อเนื่อง สาเหตุเนื่องจาก

1. ผู้นำ ผู้ปกครองในชุมชนไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรม
2. ผู้นำขาดความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรม
3. การจัดกิจกรรมขาดการดึงผู้รู้ในชุมชนมาร่วมทำงาน ซึ่งที่ผ่านมายังไม่เคยมีการเรียกผู้รู้มาให้ความรู้ให้กับเยาวชนอย่างต่อเนื่องทั้งที่ในชุมชนนั้นมีผู้รู้หลายท่าน
4. มีงบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้เป็นสาเหตุที่กิจกรรมไม่ต่อเนื่องด้วย

ผลการศึกษาฐานที่มัสยิดบ้านเหนือ และแนวทางการนำไปใช้ ประกอบด้วย

- การบรรยายศาสนาให้กับสุภาพบุรุษ
- บรรยายกับสุภาพสตรีในช่วงเช้าของวันศุกร์

-สร้างระบบดูแลกันเอง คือมีรุ่นพี่ 1 คนดูแลน้องๆอีก 2 คน ทุกๆวันที่ 15 ของเดือน
จะมาสรุปพฤติกรรมของเยาวชน

-พาเยาวชนไปทัศนศึกษาปีละ 1 ครั้ง

-ที่มีสภียจะมีผู้รับบริจาคเพื่อใช้ในการพัฒนาเยาวชนโดยเฉพาะเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วม
ร่วมในการดูแลเยาวชน

ผลการศึกษางานเยาวชนบ็อยวิวา ค.มะนังดาลัม และแนวทางการนำไปใช้ ประกอบด้วย

-มีกิจกรรมด้านศาสนา โดยเข้ากลุ่มฮาลาเกาะห์ ของเยาวชนทุกคืนวันพฤหัสบดี เดือน
ละ 4 ครั้ง จะมีการรวมกลุ่มกันเข้าเรียนอัลกุรอาน หรือบางคืนอ่านยาซีนเพื่อมอบผลบุญ
ให้กับญาติผู้ใหญ่ที่เสียชีวิตไปแล้วเป็นการปลูกฝังให้เยาวชนรู้จักการทำดี รู้จักการเรียนรู้จักกัน
กับกลุ่มอื่นในหลายๆคน และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เกิดความสามัคคีระหว่างเข้ากลุ่ม
กัน

-เยาวชนติดตาม เอาไปตะวะห์เพื่ออบรมจริยธรรมสำหรับผู้ติดตามต้องการบำบัดและให้
กำลังใจกับกลุ่มนี้เสมอ

-มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เดือนละครั้ง จะจัดกิจกรรมกันทุกวันศุกร์แรกของเดือน
เวลา 10.00 น. เยาวชนจะมารวมตัวกันที่มัสยิดทุกคนจะร่วมกันกวาดขยะ ล้างห้องน้ำ ภูมิทัศน์
ปลูกตะไคร้ตามถนนและตามรั้วมัสยิด

-มีอาชีพ ทำอิฐบล็อก เลี้ยงปลา ทำเฟอร์นิเจอร์จากรากไม้ ทำตามที่ต้องการต้องการเช่น
หน่วยงาน อบต.

-เล่นฟุตบอลทุกเย็น เวลา 17.00 น. เยาวชนจะรวมตัวกันเล่นฟุตบอลร่วมกัน

ดังนั้น ในเบื้องต้นจึงมีการวางกฎและมาตรการของเยาวชนบ็อยแนลาแล ที่สอดคล้องกับ
ความต้องการของเยาวชน ดังนี้

1. เยาวชนต้องมาละหมาดยามะอะห์(ละหมาดรวม)ที่มัสยิดวันละ 5 เวลา เป็นระยะเวลา 3
วัน/สัปดาห์ติดต่อกัน
2. เข้าเรียนศาสนาสม่ำเสมอ(ฮาลาเกาะฮ) เพื่อให้เข้าใจในเรื่องศาสนา เป็นภูมิคุ้มกันตัวเอง
ไม่ให้ถูกชักจูงในทางที่ไม่ดี
3. การอ่านคุตบะห์ทุกวันศุกร์ ให้ปราศรัยในเรื่องภัยของยาเสพติดหรือโทษของยาเสพติด

4. ติดตามเยาวชนอย่างต่อเนื่องเนื่องด้วยการเริ่มจากบุคคลในครอบครัวของผู้นำ สี่เสาหลักต้องติดตามและรายงานพร้อมวางแผนทุกๆ เดือน
5. จัดอบรมเยาวชนในศาตึกาเรื่องยาเสพติด เพื่อป้องกันปัญหา
6. ถ้าผู้ใดไม่เคารพกฎกติกาของหมู่บ้านต้องได้รับบทลงโทษ เช่น หากมีการจัดงานเลี้ยงที่บ้าน ชาวบ้านไม่ต้องไปช่วย ผู้นำเองไม่ต้องไปช่วยด้วย

บทบาทเยาวชนในอนาคตที่ต้องการเป็น คือ

- ชักชวน : ชวนให้วัยรุ่นที่ติดยาเสพติดได้มาศึกษาเล่าเรียน
- แสดงพลังความสามัคคี มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- มีกิจกรรมเล่นกีฬา เป็นประจำทุกปี
- นำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีกิจกรรมทำความสะอาดสัปดาห์ทุกวันศุกร์
- มีเวทีพูดคุยระหว่างเยาวชนและผู้นำทางศาสนาและผู้นำศาสนาเดือนละครั้ง
- มีกิจกรรมของตัวเองเป็นกลุ่มๆ เช่น ทำบ่อปลา เลี้ยงไก่บ้าน
- จัดกลุ่มละหมาดยานาเซห์(ศพ) ยกศพ ผู้เสียชีวิตไปที่สุสาน เพราะการที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับบ้านเราคนอื่นไม่กล้ามาละหมาดเวลาที่มีคนตายในหมู่บ้านในเวลากลางคืน
- หลักคิด เยาวชนเราไม่ต้องเป็นเราในแบบที่คนอื่นอยากให้เป็นแต่เราเป็นเราในแบบที่อัลลอฮ์และรอซูลจะให้เราเป็น

3. ผลการทดลองปฏิบัติการในกิจกรรมฮาลาเกาะฮ กิจกรรมการทำขนม กิจกรรมกีฬาและ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมเอ๊ะเต้กำฟ

3.1 ผลการทดลองในกิจกรรมการจัดฮาลาเกาะฮกลุ่มใหญ่(ตะลิม/คุณค่าความดี)

กระบวนการฮาลาเกาะฮของเยาวชนในอดีตไม่ประสบความสำเร็จ และปัจจัยที่ไม่สำเร็จ คือ

1. เด็กไม่มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมฮาลาเกาะฮ
2. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้นำหลายๆฝ่าย
3. ไม่มีการจัดเลี้ยง
4. บรรยายการเรียนการสอนจำเจ น่าเบื่อ
5. สถานที่ไม่เอื้อสำหรับการเรียนรู้
6. ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมบุตรหลาน

หลังจากนั้นทีมวิจัยได้ประชุมหารือกับแกนเยาวชนว่าในการจัดฮาลาเกาะฮเราควรทำในรูปแบบใดเพื่อให้มีประสิทธิภาพและสามารถแก้ปัญหาการจัดฮาลาเกาะฮในอดีตที่ไม่ต่อเนื่องจนมีข้อสรุปว่าการจัดฮาลาเกาะฮ

1. ต้องจัดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
2. ผู้สอนต้องมีการสับเปลี่ยน
3. สถานที่และบรรยากาศต้องอำนวย คือ ต้องมีการใช้ลำโพงเพื่อกระตุ้นความสนใจในเนื้อหาและไม่เบื่อหน่ายกับการเรียน
4. ผู้นำต้องกระตุ้นผู้ปกครองของเยาวชนให้เห็นความสำคัญของกิจกรรมฮาลาเกาะฮ
5. ทุกครั้งที่จัดฮาลาเกาะฮต้องมีของว่างและเดือนละครั้งต้องมีการรับประทานอาหารร่วมกัน
6. ต้องแจกเอกสารประกอบการเรียน

มีข้อสรุป คือ ในการบรรยายฮาลาเกาะฮทุกครั้งไม่ควรเน้นหนักในเรื่องของเนื้อหาสาระมากเกินไป ควรแทรกประเด็นอื่นๆเพื่อให้การเรียนมีความสนุก น่าสนใจไม่น่าเบื่อสำหรับเยาวชน และก่อนจบการเรียนการสอนของแต่ละคืนควรมีการนำเสนอชีวิตเรื่องความเป็นอยู่ให้ห่างไกลจากยาเสพติด และเรื่องอัคลาค(มารยาท)ที่ดีงาม ให้ห่างไกลกับอบายมุข เพื่อแก้ปัญหาต่างๆของเยาวชน

การดำเนินการจัดฮาลาเกาะฮทุกวันอังคารเดือนละ 4 ครั้งเยาวชนมารวมตัวกันที่มีสัปดาห์ตั้งแต่เวลา 18.00 น.(หลังมัฆริบ) เพื่อเตรียมละหมาดยามาอะห์พร้อมๆกันหลังจากนั้นจะเข้ากลุ่มฮาลาเกาะฮเพื่อการเรียนรู้เรื่องต่างๆ ประกอบด้วย เรื่องการวางตัว การแต่งกาย ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย การเตรียมตัวเข้าสู่เดือนรอมฎอน คุณค่าของศาสนา ประวัติท่านนบี น้ำ สิ่งสกปรก การอาบน้ำละหมาด การละหมาด ความโลก โกรธ การอิจนาริบา การพูดจา ความตระหนี่ ความพอดี ความรัก ความอดทน การสร้างสุขภาพจิตที่ดี การขอรักโทษ การยำเกรงต่ออัลลอฮ การขอบคุณ อิคลาส(ความบริสุทธิ์ใจ) ดาวกักัล(มอบตัวต่ออัลลอฮ) การจงรักภักดีต่ออัลลอฮ การยอมรับความเป็นจริง การรำลึกถึงความตาย เป็นต้น

ผลการทดลอง พบว่า เยาวชนเข้ากลุ่มฮาลาเกาะฮทุกสัปดาห์นอกจากเยาวชนเรียนศาสนาแล้วผู้ปกครองเข้าร่วมด้วย ได้ความรู้เรื่องศาสนามากขึ้น เกิดกระบวนการชักชวน กลุ่มเยาวชนอื่นๆ โดยผู้ที่ผ่านกิจกรรมของโครงการวิจัย โดยเฉพาะกิจกรรมฮาลาเกาะฮ ที่เน้นย้ำเรื่องการชักชวนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เน้นย้ำการจี้การติดตามในกิจกรรม ส่งเสริมให้เยาวชน 1 คนชักชวนเพื่อนอีก 1 คนให้เข้าร่วมกิจกรรมฮาลาเกาะฮ ทำให้จำนวนของผู้ที่เข้ามาเรียนมากขึ้น กระบวนการนี้ได้ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่ายคนที่ชักชวนเกิดการผูกมัดที่ต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในทัศนะอิสลามคนที่ชักชวนคนอื่น

ทำความดี จะได้ผลบุญเท่ากับคนที่ทำความดีด้วย ทีมงานวิจัยและมัชชิดได้ทราบวิธีการบริหารจัดการ
ฮาลาเกาะห์ที่มีประสิทธิภาพ

กิจกรรมนี้เกิดกระบวนการติดตามกันและกัน เช่น บางคืน ถ้าเยาวชนขาดฮาลาเกาะห์ 1 คน
ผู้ปกครองจะถามเองว่า เยาวชนคนนั้นไปไหน ทำไมไม่มาเรียน เป็นการติดตามภายในกิจกรรมด้วย
ปัจจุบันได้เริ่มหนังสือเล่มที่ 2 แล้ว

3.2 ผลการทดลองในกิจกรรมการทำขนม

มีบทเรียนหลังการดำเนินกิจกรรม 3 ประการ คือ

1. เยาวชนสนใจกิจกรรมทำขนม แต่ยังขาดวางแผนระบบการตลาด ที่จะเป็นการส่งเสริมการ
ขาย
2. ต้องพัฒนาคุณภาพขนม ให้อร่อย มีคุณภาพที่ดีก่อน
3. เบื้องต้นมีข้อเสนอว่า อาหารว่างในการจัดประชุมในโครงการวิจัยและโครงการอื่นของ
ชุมชน ควรมีการสนับสนุนขนมหวานของกลุ่มสตรีในชุมชน
4. ควรมีการสรุปบทเรียนด้านอาชีพที่ดำเนินการแล้วและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการ
ส่งเสริมอาชีพแก่เยาวชน

3.3 ผลการทดลองในกิจกรรมกีฬา

การจัดกิจกรรมกีฬาของเยาวชน เป็นการมอบหน้าที่ให้เยาวชนจัดการตนเองในด้านต่างๆ ด้าน
การจัดเวทีประชุมวางแผนประสานงานวัตถุประสงค์ วัสดุต่างๆ การจัดกิจกรรมในครั้งนี้ทำให้เกิด
ความสามัคคีระหว่าง 2 ชุมชนเพิ่มมากขึ้น เป็นเยาวชนที่มาจากชุมชนบือแนตาแล และชุมชนปล่องหอย
จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมในครั้งนี้มีกลุ่มเยาวชนเข้ามามากกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากเยาวชน
ให้ความสำคัญในด้านกีฬาแล้วผู้ปกครองยังให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือในการให้ความสะดวก
รักษาความปลอดภัยด้วย และร่วมลงเล่นกับเยาวชนในบางส่วน เช่น ตะกร้อวง ที่มีเยาวชนบือแนตาแล
และเยาวชนปล่องหอยรวมทั้งผู้ปกครองร่วมเล่นด้วย

กีฬาเป็นกิจกรรมทุกคนชอบมาก แต่พบว่าเยาวชนขาดทักษะการเล่นด้านกีฬาแต่ละประเภท
และการมีน้ำใจนักกีฬา ซึ่งควรมีการดัดเตียน/ การอบรม ก่อนจัดกีฬา ให้เข้าใจเป้าหมายการเล่นร่วมกัน
ตั้งแต่แรก ดังที่โครงการได้กิจกรรมที่กล่าวมา

กีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาที่เยาวชนชอบมากที่สุดบางคนชอบนักกีฬาจนมีการแต่งตัวทำทรงผมเหมือนนักกีฬาทีมชาติ เพราะวัยรุ่นชอบเลียนแบบ กีฬาฟุตบอลเยาวชนจะมีทักษะการเล่นมากกว่ากีฬาอื่น ฝึกให้มีไหวพริบในการหลบหลีก ซึ่งเป็นกีฬาที่มีการเล่นเกิดทักษะเยาวชน

กิจกรรมกีฬาหากจะให้เกิดผลกับเยาวชนเพื่อหาแนวทางเลือกกิจกรรมเหมาะสมกับเยาวชนมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การจัดกิจกรรมกีฬาควรจัดในช่วงเวลาปิดภาคเรียน(ปิดเทอม) เทศกาลหลังรายอฮัจยี เพราะเยาวชนจะมีเวลาว่างมาก
2. การจัดกิจกรรมควรมีการเสริมกีฬาพื้นบ้านด้วย เช่น วังกระสอบ ชักเยอร์ วังผ้าถุง (ยูงปีแฉะ) จัปปลาไหล เก้าอี้ดนตรี นาปี เป็นต้น
3. ควรหาแหล่งสนับสนุนอาหารและอาหารว่างในช่วงจัดกิจกรรมให้สามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง
4. กีฬาวอลเลย์บอลหญิงในอดีต เคยมีชื่อเสียงแต่ขาดการสานต่อและคนนำ ทำให้กิจกรรมเหล่านี้นหายไป ซึ่งควรมีการดึงมาเป็นพี่เลี้ยงในการสอนรุ่นต่อรุ่นต่อไป
5. มีกิจกรรมถอดบทเรียนในเรื่อง ความยั่งยืนและพัฒนาศักยภาพจริงของเยาวชน

3.4 ผลการทดลองในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

กลุ่มเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาบริเวณมัสยิด ทาสีรั้วมัสยิด ปรับภูมิทัศน์ และถางป่าอุทยาน(กูโบร์) แม้กระทั่งการล้างห้องน้ำ มีเยาวชนอาสาทำทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมและทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมนี้จะมีผู้เข้าร่วมไม่น้อยกว่า 30 คน อีกทั้งมาร่วมปรับปรุงลานมัสยิด ภูมิทัศน์บริเวณรอบๆ มัสยิด โดยมีเยาวชนเข้าร่วม 15 คน ผู้ใหญ่ 40 คน จนแล้วเสร็จ นอกจากนี้ที่กล่าวมานี้เยาวชนก็มีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ถางอุทยาน(กูโบร์) ทำความสะอาดมัสยิด ถางหญ้าและต้นไม้ริมทาง ช่วยสร้างอาคารกลุ่มอาชีพสตรี และอื่นๆตามสถานการณ์ที่ชุมชนร้องขอ

3.5 ผลการทดลองในกิจกรรมเอ๊ะติกาฟ

กิจกรรมเอ๊ะติกาฟนี้จัดขึ้นในช่วง 10 วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน เอ๊ะติกาฟคือการดำรงอยู่บนสิ่งหนึ่ง หรือผู้ที่อยู่ในมัสยิดโดยมีเจตนาเพื่อทำการภักดีต่ออัลลอฮ์ เพื่อปลีกตัวออกจากภารกิจทางโลก และครอบครัวอันมากมายสู่การแสวงความผ่องแผ้วแห่งจิตวิญญาณ เสริมสร้างพลังและศักยภาพเพื่อเป็นกลไกที่จะเอื้ออำนวยให้กิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างราบรื่นและดียิ่งขึ้น สำหรับกิจกรรมเอ๊ะติกาฟของชุมชนบือแนลาแลมีการดำเนินการโดยแกนนำเยาวชนและ

นักวิจัยมีการประชุมเตรียมการวางแผนกิจกรรมในการเอื้อยติกาฟ วางแผนเรื่องการจัดการอาหาร ใครบ้างจะเป็นคนมาให้ความรู้ มติที่ประชุมให้อีหม่ามมัสยิดเป็นผู้รับชอบให้ความรู้เรื่องศาสนาหลังละหมาดมัฆริบ หลังประชุมเสร็จก็ให้แกนนำเยาวชนรับชอบไปชักชวนเยาวชน ซึ่งมีเยาวชนเข้าร่วมจำนวน 20 คน ผลการจัดกิจกรรมทำให้เยาวชนได้ผลบุญจากอิบาดะฮ์ต่างๆตามกำหนดการเช่นเอื้อยติกาฟ ละหมาดร่วมกัน อ่านอัลกุรอาน ฟังบรรยาย เยาวชนได้ฝึกฝนการทำอิบาดัตด้วยการทำอิบาดะฮ์ร่วมกันและให้ความรู้ความเข้าใจกับผลลัพธ์ที่จะได้กับการปฏิบัติอิบาดัต และผู้ที่ละทิ้งอิบาดัตต่างๆจะได้ผลตอบแทนอย่างไรบ้าง เป็นการสร้างความคุ้นเคยในการอยู่ร่วมกันแบบฆามาอะห์(รวมกลุ่ม)ด้วยการทำอิบาดัตร่วมกัน รับประทานอาหารร่วมกัน เล่นกีฬาและร่วมกันทำความสะอาดมัสยิด สร้างความรักความสามัคคีในหมู่เพื่อน

3.6 ผลการทดลองในกิจกรรมทดลองด้านอาชีพ

การฝึกทักษะนี้จะได้รับสนับสนุนงบประมาณและความรู้โดยวิทยากรจาก กศน. จำนวน 9,000 บาท โดยมีเยาวชนเข้ารับการฝึกทักษะจำนวน 15 คน ทำให้เยาวชนมีทักษะด้านช่างไม้สามารถไปต่อยอดทำเป็นอาชีพได้ ส่วนเยาวชนหญิงฝึกทักษะการทำไข่เค็ม โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณและความรู้โดยวิทยากรจากพัฒนาชุมชนกะป้อ จำนวน 50,000 บาท โดยมีเยาวชนเข้าร่วมจำนวน 20 คนอบรมเรื่องการทำไข่เค็มกะทิสด จนสามารถนำมาต่อยอดสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเยาวชน เป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน มีแผนการตลาด มีบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม สามารถจำหน่ายสินค้าในงานต่างๆในพื้นที่และนอกพื้นที่

รายละเอียดผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน

หลังจากมีการดำเนินโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในครั้งนี้ ทางโครงการได้มีการทดลองจัดกิจกรรมในด้านการจัดแข่งขันกีฬาสร้างสัมพันธ์ภายในชุมชน การจัดฮาลาเกาะอัลกุรอานสำหรับเยาวชน การจัดอบรมเยาวชนด้านอาชีพและการมีมารยาทที่ดี ทักษะศึกษาดูงาน พบว่า กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นเรื่องใหม่ที่เกิดขึ้นในชุมชนและมีเพียงกิจกรรมกีฬาฟุตบอลเท่านั้นที่ทำต่อเนื่องแต่ได้เปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมและเป้าหมายการจัดกิจกรรมใหม่ ที่เน้นการสร้างสามัคคีและความสัมพันธ์ที่ดีของคนในชุมชน กิจกรรมต่างๆเหล่านี้มีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนและสามารถนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยมีวิธีการที่แตกต่างจากการจัดโดยทั่วไปและ

การจัดกิจกรรมในอดีต ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชน ภายใต้งานจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน ดังนี้

1. **การจัดกิจกรรมฮาลาเกาะ** ซึ่งนักวิจัยค้นพบจิตวิทยาในการจัดกระบวนการที่เพิ่มการเรียนรู้ และสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและมีจำนวนมากขึ้น โดยมีปัจจัยสำคัญ คือ 1. มีเอกสารประกอบแก่ผู้เรียน 2. ใช้เครื่องขยายเสียงในช่วงจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความครึกครื้นของ กิจกรรม 3. มีเลี้ยงอาหารว่างหลังการจัดกิจกรรม 4. มีการหมุนเวียนวิทยากรผู้สอนเพื่อไม่ให้เบื่อการ เรียน ที่สำคัญการดึงเยาวชนให้เข้าร่วมในครั้งแรกและให้เพิ่มจำนวนอย่างต่อเนื่องทำได้โดย “การดึง เยาวชนจากกลุ่มต่างๆมาสร้างเป็นแกนนำในการจัดฮาลาเกาะ” ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สมาชิกของ แต่ละกลุ่มเข้าร่วมด้วย และแกนเหล่านี้ทำหน้าที่ในการชักชวนและติดตามในการเข้าร่วมกลุ่มของทีม ด้วย ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ นักวิจัยเรียกว่า การสร้างผู้นำใหม่ในกลุ่มเยาวชนที่ดี

2. **กิจกรรมจัดเวทีเยาวชน** เพื่อให้เยาวชนสะท้อนปัญหา ความคาดหวังของตนเองและชุมชน โดยใช้กระบวนการรวมกลุ่มในการแสดงความคิดเห็นเป็นกลุ่มๆแล้วมาสรุปผล เป็นกิจกรรมที่สามารถ ทำให้รับทราบปัญหาเยาวชนจากปากของเยาวชนเอง และร่วมหาคำตอบของตนเองด้วยตนเอง เป็นการให้เยาวชนคิดตั้งแต่ต้นในการหาทางแก้ไขปัญหา ทำให้เยาวชนคิดเอง วางแผน วิเคราะห์เอง เยาวชนเกิดความรู้สึกร่วมมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น ซึ่งมีความแตกต่างจากอดีตที่การจัดทำกิจกรรมล้วนผู้นำเป็น คนคิดและสร้างกิจกรรมให้เยาวชนเข้าร่วม กิจกรรมลักษณะนี้ทำให้ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ทราบ ความต้องการและความคิดเห็นของเยาวชนส่วนใหญ่ สามารถนำไปสู่การวางแผนและพัฒนาได้ทันที เช่น มีการนำข้อเสนอของเยาวชนที่ต้องการพัฒนาด้านอาชีพเสริม จากนั้นก็สามารถทำการอบรมทันที โดยร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ คือ กศน. พัฒนาชุมชน หรือข้อเสนอของเยาวชนให้มีการจัด กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์ประจำปี ซึ่งข้อเสนอของเยาวชนเหล่านี้สามารถไปดำเนินการและเป็นแผนงาน ของผู้นำในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนในกลุ่มนี้ได้ทันทีเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมเพื่อให้เยาวชนสะท้อนปัญหา ความต้องการมีความจำเป็นต้องทำเป็น ระยะเวลา เช่น จัดทุกๆ 5 ปี เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรุ่นต่อไปที่ไม่ทันเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ได้มีการ นำเสนอปัญหาความต้องการของตนเองด้วย ซึ่งปัญหาและความต้องการอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปจาก การประชุมครั้งนี้

3. **กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์** ถือเป็นกิจกรรมที่มีความแตกต่างจากอดีต และสามารถพัฒนา เยาวชนของชุมชนได้เป็นอย่างดี เห็นถึงความร่วมมือกันและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสัปบุรุษ 2 มัสยิด ทั้งด้านความสัมพันธ์ของเยาวชน 2 ชุมชนในหมู่บ้าน ความสัมพันธ์ของเยาวชนกับผู้นำ โดย

กระบวนการจัดกิจกรรมที่มีการออกแบบการหยิบฉลากเวลาตั้งทีมที่ให้มีเยาวชนเล่นระหว่าง 2 มัลติค มาเป็นทีมเดียวกันซึ่งจะแตกต่างกันกับในอดีตที่แยกทีมกันต่างหาก อีกทั้งกิจกรรมนี้ได้มีการจัดให้ทุกคนได้เล่นกีฬาร่วมกันไม่ว่าจะเป็นเยาวชน ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มวัยผู้ใหญ่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ทั้งชายและหญิง ที่สำคัญกิจกรรมก็มีความแตกต่างจากอดีต คือ การที่ทุกคนร่วมสร้างกฎให้กับนักกีฬาซึ่งได้ข้อสรุป คือ ทุกคนต้องมาละหมาดร่วมกันที่มัลติค นักกีฬาต้องสวมกางเกงขาสั้น การจัดกีฬาเพื่อให้เกิดความสามัคคีมีใจมุ่งที่ความชนะ ห้ามทะเลาะกัน เพื่อให้ทุกคนเกิดความรักความสามัคคีในชุมชน การออกแบบกิจกรรมที่มีความหลากหลายในการแข่งขัน มีการรับประทานอาหารร่วมกัน และ กิจกรรมเหล่านี้ควรมีการจัดในชุมชนทุกๆ 2 ปี

4. การศึกษาดูงาน เป็นกิจกรรมนำเยาวชนไปหาประสบการณ์นอกพื้นที่ โดยไปเรียนรู้เยาวชนที่ประสบความสำเร็จ มีการบริหารจัดการที่ดี ชุมชนที่มีการบริหารจัดการที่ดี นำมาเป็นหลักคิดในการพัฒนาเยาวชนต่อไป และการดำเนินงานวิจัยได้นำแนวทางจากการดูงานมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ ประกอบด้วย การจัดฮาลาเกาะห์วัยรุ่น ระบบการดูแลหนุนน้อม การส่งเสริมอาชีพ การสร้างเยาวชนจิตอาสาผ่านการทำกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ เช่น ทำความสะอาดถนน สุสาน มัลติค เป็นต้น

5. การจัดอบรมเยาวชนเพื่อให้เป็นคนดี และรู้อาชีพที่ต้องการ ซึ่งเนื้อหาการอบรมสามารถวิเคราะห์และประเมินจากสภาพที่เยาวชนควรจะมีการเติมเต็มความรู้ ซึ่งในงานวิจัยมีการตั้งเป้าหมายเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การอบรมจึงเน้นเนื้อหาดังกล่าวนี้ บทเรียนจากงานวิจัย พบว่า กิจกรรมการอบรมควรที่จะทำให้อยู่บ่อยครั้ง รวมทั้งสามารถสอดแทรกความรู้เนื้อหาผ่านกิจกรรมอื่นๆของชุมชนด้วย เช่น กิจกรรมให้ความรู้ก่อนละหมาดวันศุกร์ การสอดแทรกในช่วงการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน รวมทั้งกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นๆเข้ามาจัดในชุมชนสามารถสอดแทรกความรู้ในเรื่องเยาวชนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จากการจัดเวทีอบรมเยาวชนหญิง และการถอดบทเรียนกลุ่มแม่ ทั้งหมดนั้นมีการแทรกเนื้อหาเรื่องครอบครัวบาฮากียา(ครอบครัวสุขสันต์) มีการเติมเต็มเรื่องการเลี้ยงลูก บทบาทหน้าที่ในครอบครัว ความรู้เหล่านั้นจะนำไปสู่การสร้างครอบครัวที่ดีไปด้วย

6. ส่งเสริมให้เยาวชนมีการรวมกลุ่มและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งกลุ่มศึกษาอัลกุรอานและศาสนา กลุ่มอาชีพ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมเย็บปักถักร้อยในเดือนถือศีลอด กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ จัดกลุ่มละหมาดขานาเซห์(ศฟ) ยกศฟ ผู้เสียชีวิตไปที่สุสาน และในกระบวนการส่งเสริมให้เยาวชนได้ความรู้ควรอย่างยิ่งที่จะต้องดึงผู้รู้ในชุมชนที่มีหลายท่านมาร่วมเป็นวิทยากรให้กับเยาวชน ซึ่งก่อนการ

วิจัยทางชุมชนขาดการดึงทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ในชุมชนมาร่วมในการให้ความรู้และพัฒนาเยาวชน ให้ได้ต่อเนื่อง และการจัดกิจกรรมควรมีการจัดอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยกิจกรรมประจำสัปดาห์ กิจกรรมประจำเดือน กิจกรรมประจำปี

2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชนเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

จากการร่วมถอดบทเรียนในกลุ่มนักวิจัยเพื่อสรุปแนวทางการจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีนี้ พบว่า กระบวนการวิจัยที่มีการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกันระหว่างทีมมัสยิดและผู้นำชุมชน ทำให้ทั้งสองกลุ่มเห็นปัญหาร่วมของชุมชนที่มีความต้องการในการแก้ปัญหาร่วมกัน คือ ปัญหาเยาวชน ทำให้มีการออกแบบกระบวนการและ กิจกรรมเพื่อตอบโจทย์สำคัญนี้ โดยมีผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชน ร่วมกับเยาวชนมาเป็นทีมวิจัยร่วม ด้วย และจากการดำเนินงานวิจัยตลอดโครงการที่ทางกลุ่มต้องมีการประชุม วางแผนเพื่อการจัด กิจกรรมและดำเนินกิจกรรมต่างๆตามโครงการวิจัยมาตั้งแต่ต้นจนจบโครงการในครั้งนี้ ทำให้เกิด ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนในชุมชน โดยเฉพาะองค์กรมัสยิดและผู้นำชุมชน ที่ทำงานร่วมกันอย่าง คู่ขนานร่วมกัน ร่วมกันคิด ร่วมวางแผน ร่วมกันทำงาน จนเป็นลักษณะเด่นของชุมชนบือแนแลแล ดังนั้นข้อเสนอผลการวิจัยด้านแนวทางการจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชนเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถสรุปเป็นองค์รวม ดังนี้

1. ต้องสร้างแกนนำผู้สืบทอดการดำเนินกิจกรรมให้ได้อย่างต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่น โดยเฉพาะ กิจกรรมฮาลาเลาะห์ โดยกระบวนการเชิญชวน ชี้แจงและพัฒนาแกนนำเยาวชนให้มีจิตสำนึกและบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนร่วมกัน การสร้างรุ่นพี่ดูแลน้อง
2. ต้องศึกษากลยุทธ์ และเทคนิคต่างๆในการให้เยาวชนมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม พัฒนาตนเองให้ได้ ทั้งกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการศึกษา ความรู้ศาสนา ความรู้เรื่องยาเสพติด อาชีพ เช่น กลยุทธ์ให้รู้เป้าหมายร่วมเพื่อศาสนา ในการจัดกิจกรรมจะมีการใช้เทคนิคการใช้สื่อ การเลี้ยงอาหาร การจัดนอกสถานที่ เช่น การจัดอบรม การศึกษาดูงาน รวมทั้งการให้ทุนการศึกษา เป็นต้น
3. ต้องส่งเสริมให้เยาวชนมีการรวมกลุ่มให้มาก ทั้งการรวมกลุ่มทำกิจกรรมศาสนา การบำเพ็ญประโยชน์ การฝึกอาชีพ เพราะการรวมกลุ่มจะก่อให้เกิดการพบปะบ่อยๆ ก็จะก่อให้เกิดความสนิทสนมกันภายในชุมชน และก่อให้เกิดความเกรงใจในการทำในสิ่งที่

- ไม่ดี เพราะหากไปทำในสิ่งที่ไม่ดีจะทำให้เพื่อนรู้ได้ ซึ่งจากการทดลองปฏิบัติการในงานวิจัยได้มีการส่งเสริมให้เยาวชนรวมกลุ่มทำขนม ทำไข่เค็ม การทำเฟอร์นิเจอร์ การรวมกลุ่มเรียนศาสนาหรือฮาลาเกาะห์ การทำกิจกรรมช่วงเดือนถือศีลอด เป็นต้น
4. เปิดพื้นที่เยาวชนมีบทบาทในกิจกรรมศาสนา และการติดตามกลุ่มเยาวชนรุ่นน้อง กลุ่มเพื่อน กลุ่มเสียงร่วมกัน เพื่อให้เยาวชนมีมารยาท เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
 5. ชุมชนต้องร่วมสนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนในทุกรูปแบบ ทั้งกายภาพ กำลังทรัพย์ กำลังความคิด การวางแผน การกระตุ้น ติดตามเตือนละครั้ง ให้กิจกรรมสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างต่อเนื่อง โดย
 - ผู้นำชุมชนต้องเป็นแกนหลักในการจัดประชุมเพื่อให้ทีมผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนา รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องร่วมกันสนับสนุนให้กิจกรรมต่างๆของเยาวชนสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการอบรม การศึกษาดูงาน การจัดฮาลาเกาะห์ การจัดการให้เยาวชนมีเวทีแลกเปลี่ยนระหว่างกัน เพราะผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านปัจจุบันสามารถเรียกประชุมผู้นำศาสนาได้ทั้งมัสยิดทั้ง 2 แห่งของชุมชนได้ อีกทั้งแนวคิดการพัฒนาพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชนมีความตั้งใจตั้งแต่ต้น ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน ซึ่งนักวิจัยร่วมกล่าวว่า “มั่นใจในผู้ใหญ่มุคตา หากทำอะไรก็มักจะสำเร็จ
 - ผู้นำชุมชนและแกนเยาวชน ผู้นำศาสนา ต้องมีการวางแผนและประสานงานบุคคลที่มีศักยภาพในชุมชนให้เข้ามาสนับสนุนทั้งด้านความรู้ และปัจจัยทางการเงินเพื่อดำเนินกิจกรรมของเยาวชนได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งคนที่มีความรู้ศาสนาในชุมชน ซึ่งปัจจุบันชุมชนบือแนลแลมีคนที่มีความสามารถทางการเงินกว่า 5 คน ข้าราชการในชุมชน ประมาณ 15 คน ที่พร้อมจะให้การสนับสนุนในกิจกรรมของเยาวชน
 - ผู้นำในชุมชนท้องถิ่น ผู้นำศาสนาต้องทำหน้าที่คอยกระตุ้น ผลักดัน ประชาสัมพันธ์ และติดตาม ให้กิจกรรมต่างๆดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง
 6. มีการพัฒนาสถานที่จัดกิจกรรมในชุมชนให้เป็นศูนย์ของชุมชน และมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมใหญ่ๆได้
 7. ต้องส่งเสริมให้ครอบครัวมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาททำให้ลูกเป็นเยาวชนที่ดี โดยมีเวทีการบรรยายศาสนาให้กับสุภาพบุรุษ และการบรรยายกับสุภาพสตรีในช่วงสัปดาห์

บทที่ 4

สรุป วิเคราะห์ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุป วิเคราะห์ผลการวิจัย

เยาวชน ในภาษามลายูมีการเรียกชื่อที่แตกต่างกันตามช่วงอายุของเยาวชน ซึ่งในช่วงอายุเยาวชนในโครงการนี้ คือ 13-25 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่เรียก remaja และ dewasa ในประวัติศาสตร์อิสลามเยาวชนมีบทบาทอย่างมากที่เยาวชนบิอเนลาแลและที่อื่นๆควรเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้วิธีการปฏิบัติ เยาวชนต้องรู้จักทบทวนตนเอง ต้องเป็นผู้เสียสละ รับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งในอิสลามให้ความสำคัญกับเยาวชนเป็นอย่างมากดังท่านนบีมุฮัมมัด กล่าวว่า “จงลดทอนห้าประการแรก ก่อนห้าประการหลัง (จะตามมา) ความหนุ่มสาวของท่าน ก่อนวัยชรา สุขภาพที่ดีของท่าน ก่อนความเจ็บป่วย สถานะที่ดีของท่าน ก่อนความยากจน การมีเวลาว่างของท่านก่อนที่จะท่านจะมีงานยุ่ง การมีชีวิตที่ดีของท่านก่อนความตาย” ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สิ่งแรกที่นบีมุฮัมมัด ~~ได้~~ ได้ให้คำเตือนคือให้ลดทอน ความหนุ่มก่อนวัยชรา นี่คือการรับผิดชอบอันดับแรก เป็นภารกิจของหนุ่มสาวที่ต้องรีบเร่งในการทำมาหากินและการงานทั้งหลายที่ดีก่อนที่จะไม่มีพละกำลัง การมาร่วมทำวิจัยจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะพยายามร่วมกันให้เยาวชนในชุมชนบิอเนลาแล มีการเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ตาม

ตระหนักในปัญหาสู่การทำวิจัย

จากการที่หัวหน้าโครงการวิจัยในฐานะเป็นผู้ใหญ่บ้านบิอเนลาแล มองเห็นถึงปัญหาต่างๆในชุมชนที่มีปัญหาจำนวนมากแต่ปัญหาที่น่าเป็นห่วงที่สุดคือ ปัญหาเยาวชนเพราะจะเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาชุมชนในอนาคต ถ้าเยาวชนวันนี้ดี อนาคตภายหน้าก็จะดีไปตามกัน สิ่งที่น่าเป็นห่วงที่สุดกับเยาวชนคือ การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่นับวันยิ่งเพิ่มทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่เดียวกันเยาวชนก็ยังไม่ได้รับการดูแลและพัฒนาเท่าที่ควร

จึงได้เล็งเห็นประเด็นการพัฒนาเยาวชนในการทำวิจัย จึงรวมกลุ่มกันทั้งผู้นำศาสนาและเยาวชนมาร่วมกันค้นหาวิธีการพัฒนาเยาวชน จนได้มีการศึกษาวิจัยในเรื่อง รูปแบบการพัฒนาเยาวชนของชุมชนโดยบทบาทของมัสยิดและผู้นำชุมชนบ้านบิอเนลาแล โดยตั้งผู้เกี่ยวข้องในชุมชนให้มีบทบาทในการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนทั้งผู้นำศาสนา ผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น กลุ่มสตรี อสม.ให้ทุกฝ่ายมารับรู้ปัญหาร่วมกันแล้วนำมาแก้ปัญหาและพัฒนาต่อไป

บทบาทคนที่เข้าร่วมในกระบวนการวิจัย

ในการดำเนินงานโครงการวิจัย ได้มีผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้ทุกฝ่ายได้ร่วมกันตระหนักถึงปัญหา ร่วมกันให้ข้อคิดและการพัฒนาเยาวชน คือ

ผู้นำศาสนาจะดูแลในเรื่องหลักคำสอน การทำอิบาดัต โดยเฉพาะกิจกรรมบรรยายธรรม(ฮาลาเกาะห์) จะมีท่านอิหม่าม ท่านคอดีบจะเป็นวิทยากรบรรยายให้กับเยาวชน

ผู้ใหญ่บ้านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ การสร้างงาน การดูแลเยาวชน การนำเยาวชนให้มาร่วมกิจกรรมต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดเวทีต่างๆ เช่น เวทีผู้ปกครอง เวทีผู้ที่มีความรู้ในพื้นที่ เวทีเยาวชน เพื่อนำมาสู่การแก้ปัญหา

กลุ่ม อสม. อบต. คณะกรรมการมัสยิด จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมระดมความคิดเห็นต่างๆ สนับสนุนกลุ่มเยาวชนในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ สนับสนุนกิจกรรมเล่นกีฬา เป็นต้น

หน่วยงาน กศน. และพัฒนาชุมชนเข้ามาสนับสนุนงบประมาณและความรู้ในการสร้างทักษะอาชีพให้กับเยาวชน

ส่วนกลุ่มเยาวชน จะเป็นทั้งผู้ให้ข้อมูล ให้ความคิดเห็น และปฏิบัติการพัฒนาตนเอง เป็นกลุ่มหลักในโครงการวิจัย นอกจากนี้ก็ยังมีผู้ปกครองที่เข้าร่วมให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในโครงการวิจัยด้วย

รู้ปัญหาเยาวชน

จากการจัดเวทีฟังเสียงสะท้อนปัญหาเยาวชนในชุมชนบือแนลาแล ในความคิดเห็นของผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน รวมทั้งในมุมมองของเยาวชน พบว่า

-ประเด็น ความเห็นที่เหมือนกันที่ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และเยาวชน สะท้อนปัญหาเยาวชนในชุมชนบือแนลาแล คือ เยาวชนขาดการศึกษา และปัญหายาเสพติด ส่วนสาเหตุของปัญหาเหล่านี้คือ มีทั้งเกิดจากตัวเยาวชนเอง เกิดจากครอบครัว ผู้นำชุมชน สื่อ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่เยาวชนอยู่ที่มีส่วนต่อการชักจูงให้เยาวชนหลงไปในทางที่ผิดศีลธรรม

-ประเด็นที่แตกต่างกัน คือ ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน สะท้อนปัญหาเยาวชนเพิ่มเติมในเรื่องเยาวชนขาดมารยาทกับพ่อแม่ ไม่ค่อยเคร่งครัดเรื่องศาสนา ไม่ละหมาดที่มัสยิด ไม่สนใจการเรียน อัลกุรอาน ส่วนเยาวชนเองมีความเห็นว่า ปัญหาเยาวชนในชุมชนบือแนลาแล มีในเรื่อง เยาวชนในหมู่บ้านไม่มีงานทำ ขาดความสามัคคี ขาดพื้นที่ให้เยาวชนสามารถเล่นกีฬาได้โดยเฉพาะฟุตบอล

ได้รูปแบบกิจกรรมพัฒนาเยาวชน

การดำเนินงานโครงการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน และ 2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชนเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ผลการวิจัยได้ตอบโจทย์และวัตถุประสงค์การวิจัยทุกประการ โดยสรุปดังนี้

1. รูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน

การจัดกิจกรรมของเยาวชนในชุมชนในอดีตนั้น เป็นบทบาทของผู้นำชุมชนเป็นหลัก กิจกรรมที่ผู้นำจัด จะประกอบด้วย การแข่งขันกีฬาฟุตบอลในชุมชน การบำเพ็ญประโยชน์ในการสร้างร่วมมัสยิดเท่านั้น ในขณะที่กิจกรรมของมัสยิดที่ทำกับเยาวชนนั้นไม่มีอะไรที่ชัดเจน

หลังจากมีการดำเนินโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในครั้งนี้ ทางโครงการได้มีการทดลองจัดกิจกรรมในด้านการจัดแข่งขันกีฬาสร้างสัมพันธ์ภายในชุมชน การจัดฮาลาเกาะฮัลกุรอ่านสำหรับเยาวชน การจัดอบรมเยาวชนด้านอาชีพและการมีมารยาทที่ดี ทักษะศึกษาดูงาน พบว่า กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นเรื่องใหม่ที่เกิดขึ้นในชุมชนและมีเพียงกิจกรรมกีฬาฟุตบอลเท่านั้นที่ทำต่อเนื่องแต่ได้เปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมและเป้าหมายการจัดกิจกรรมใหม่ ที่เน้นการสร้างสามัคคีและความสัมพันธ์ที่ดีของคนในชุมชน กิจกรรมต่างๆเหล่านี้มีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนและสามารถนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยมีวิธีการที่แตกต่างจากการจัดโดยทั่วไปและการจัดกิจกรรมในอดีต ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมฮาลาเกาะ ซึ่งนักวิจัยค้นพบจิตวิทยาในการจัดกระบวนการที่เพิ่มการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและมีจำนวนมากขึ้น โดยมีปัจจัยสำคัญคือ 1. มีเอกสารประกอบแก่ผู้เรียน 2. ใช้เครื่องขยายเสียงในช่วงจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความครึกครื้นของกิจกรรม 3. มีเลี้ยงอาหารว่างหลังการจัดกิจกรรม 4. มีการหมุนเวียนวิทยากรผู้สอนเพื่อไม่ให้เบื่อการเรียน ที่สำคัญการดึงเยาวชนให้เข้าร่วมในครั้งแรกและให้เพิ่มจำนวนอย่างต่อเนื่องทำได้โดย “การดึงเยาวชนจากกลุ่มต่างๆมาสร้างเป็นแกนนำในการจัดฮาลาเกาะฮัลกุรอ่าน” ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สมาชิกของแต่ละกลุ่มเข้าร่วมด้วย และแกนเหล่านี้ทำหน้าที่ในการชักชวนและติดตามในการเข้าร่วมกลุ่มของทีม

ด้วย ซึ่งกระบวนการเหล่านี้นักวิจัยเรียกว่า การสร้างผู้นำใหม่ในกลุ่มเยาวชนที่ดี มีความสอดคล้องกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ที่ท่านศาสนามากล่าวว่า

ความว่า “เราทุกคนนั้นเป็นผู้นำ และทุกคนที่เป็นผู้นำต้องถูกสอบสวนในการทำหน้าที่ของตน”

2. กิจกรรมจัดเวทีเยาวชน เพื่อให้เยาวชนสะท้อนปัญหา ความคาดหวังของตนเองและชุมชน โดยใช้กระบวนการรวมกลุ่มในการแสดงความคิดเห็นเป็นกลุ่มๆ แล้วมาสรุปผล เป็นกิจกรรมที่สามารถทำให้รับทราบปัญหาเยาวชนจากปากของเยาวชนเอง และร่วมหาคำตอบของตนเองด้วยตนเอง เป็นการให้เยาวชนคิดตั้งแต่ต้นในการหาทางแก้ไขปัญหา ทำให้เยาวชนคิดเอง วางแผน วิเคราะห์เอง เยาวชนเกิดความรู้สึกรู้สึกมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น ซึ่งมีความแตกต่างจากอดีตที่การจัดทำกิจกรรมล้วนผู้นำเป็นคนคิดและสร้างกิจกรรมให้เยาวชนเข้าร่วม กิจกรรมลักษณะนี้ทำให้ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ทราบความต้องการและความคิดเห็นของเยาวชนส่วนใหญ่ สามารถนำไปสู่การวางแผนและพัฒนาได้ทันที เช่น มีการนำข้อเสนอของเยาวชนที่ต้องการพัฒนาด้านอาชีพเสริม จากนั้นก็สามารถทำการอบรมทันที โดยร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ คือ กศน. พัฒนาชุมชน หรือข้อเสนอของเยาวชนให้มีการจัดกิจกรรมกีฬาสัมพันธ์ประจำปี ซึ่งข้อเสนอของเยาวชนเหล่านี้สามารถไปดำเนินการและเป็นแผนงานของผู้นำในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนในกลุ่มนี้ได้ทันทีเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมเพื่อให้เยาวชนสะท้อนปัญหา ความต้องการมีความจำเป็นต้องทำเป็นระยะๆ เช่น จัดทุกๆ 5 ปี เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรุ่นต่อไปที่ไม่ทันเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ได้มีการนำเสนอปัญหาความต้องการของตนเองด้วย ซึ่งปัญหาและความต้องการอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปจากการประชุมครั้งนี้

3. กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์ ถือเป็นกิจกรรมที่มีความแตกต่างจากอดีต และสามารถพัฒนาเยาวชนของชุมชนได้เป็นอย่างดี เห็นถึงความร่วมมือกันและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถาบัน 2 มัสยิด ทั้งด้านความสัมพันธ์ของเยาวชน 2 ชุมชนในหมู่บ้าน ความสัมพันธ์ของเยาวชนกับผู้นำ โดยกระบวนการจัดกิจกรรมที่มีการออกแบบการหยิบจลาจเวลาตั้งทีมที่ให้มีเยาวชนเล่นระหว่าง 2 มัสยิด มาเป็นทีมเดียวกันซึ่งจะแตกต่างกันกับในอดีตที่แยกทีมกันต่างหาก อีกทั้งกิจกรรมนี้ได้มีการจัดให้ทุกคนได้เล่นกีฬาร่วมกันไม่ว่าจะเป็นเยาวชน ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มวัยผู้ใหญ่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ทั้งชายและหญิง ที่สำคัญกิจกรรมกีฬามีความแตกต่างจากอดีต คือ การที่ทุกคนร่วมสร้างกฎให้กับนักกีฬาซึ่งได้ข้อสรุป คือ ทุกคนต้องมาละหมาดร่วมกันที่มัสยิด นักกีฬาต้องสวม

กางเกงขายาว การจัดกีฬาเพื่อให้เกิดความสามัคคีมีไข่มุ่งที่ความชนะ ห้ามทะเลาะกัน เพื่อให้ทุกคนเกิดความรักความสามัคคีในชุมชน การออกแบบกิจกรรมที่มีความหลากหลายในการแข่งขัน มีการรับประทานอาหารร่วมกัน และ กิจกรรมเหล่านี้ควรมีการจัดในชุมชนทุกๆ 2 ปี

4. การศึกษาดูงาน เป็นกิจกรรมนำเยาวชนไปหาประสบการณ์นอกพื้นที่ โดยไปเรียนรู้เยาวชนที่ประสบความสำเร็จ มีการบริหารจัดการที่ดี ชุมชนที่มีการบริหารจัดการที่ดี นำมาเป็นหลักคิดในการพัฒนาเยาวชนต่อไป และการดำเนินงานวิจัยได้นำแนวทางจากการดูงานมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ ประกอบด้วย การจัดตลาดเอะฮะยัวร์ ระบบการดูแลรุ่นน้อง การส่งเสริมอาชีพ การสร้างเยาวชนจิตอาสาผ่านการทำกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ เช่น ทำความสะอาดถนน สุสาน มัสยิด เป็นต้น

5. การจัดอบรมเยาวชนเพื่อให้เป็นคนดี และดูอาชีพที่ต้องการ ซึ่งเนื้อหาการอบรมสามารถวิเคราะห์และประเมินจากสภาพที่เยาวชนควรมีการเติมเต็มความรู้ ซึ่งในงานวิจัยมีการตั้งเป้าหมายเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การอบรมจึงเน้นเนื้อหาดังกล่าวนี้ บทเรียนจากงานวิจัย พบว่า กิจกรรมการอบรมควรที่จะทำให้อยู่บ่อยครั้ง รวมทั้งสามารถสอดแทรกความรู้เนื้อหาผ่านกิจกรรมอื่นๆของชุมชนด้วย เช่น กิจกรรมให้ความรู้ก่อนละหมาดวันศุกร์ การสอดแทรกในช่วงการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน รวมทั้งกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นๆเข้ามาจัดในชุมชนสามารถสอดแทรกความรู้ในเรื่องเยาวชนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จากการจัดเวทีอบรมเยาวชนหญิง และการถอดบทเรียนกลุ่มแม่ ทั้งหมดนั้นมีการแทรกเนื้อหาเรื่องครอบครัวบาฮาเกีย(ครอบครัวสุขสันต์) มีการเติมเต็มเรื่องการเลี้ยงลูก บทบาทหน้าที่ในครอบครัว ความรู้เหล่านั้นจะนำไปสู่การสร้างครอบครัวที่ดีไปด้วย

6. ส่งเสริมให้เยาวชนมีการรวมกลุ่มและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งกลุ่มศึกษาอัลกุรอานและศาสนา กลุ่มอาชีพ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมเอะติกาฟในเดือนถือศีลอด กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ จัดกลุ่มละหมาดยานาเซาะห์(ศพ) ขกศพ ผู้เสียชีวิตไปที่สุสาน และในกระบวนการส่งเสริมให้เยาวชนได้ความรู้ควรอย่างยิ่งที่จะต้องดึงผู้รู้ในชุมชนที่มีหลายท่านมาร่วมเป็นวิทยากรให้กับเยาวชน ซึ่งก่อนการวิจัยทางชุมชนขาดการดึงทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ในชุมชนมาร่วมในการให้ความรู้และพัฒนาเยาวชนให้ได้อย่างต่อเนื่อง และการจัดกิจกรรมควรมีการจัดอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยกิจกรรมประจำสัปดาห์ กิจกรรมประจำเดือน กิจกรรมประจำปี

2. แนวทางการจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชนเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

จากการร่วมถอดบทเรียน พบว่า กระบวนการวิจัยที่มีการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกันระหว่างทีมมัสยิดและผู้นำชุมชน ทำให้ทั้งสองกลุ่มเห็นปัญหาร่วมของชุมชนที่มีความต้องการในการแก้ปัญหา ร่วมกัน คือ ปัญหาเยาวชน ทำให้มีการออกแบบกระบวนการและกิจกรรมเพื่อตอบโจทย์สำคัญนี้ โดยมีผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชน ร่วมกับเยาวชนมาเป็นทีมวิจัยร่วมด้วย และจากการที่องค์กรมัสยิดและผู้นำชุมชน ที่ทำงานร่วมกันอย่างถ่วงน้ำหนักกัน ร่วมกันคิด ร่วมวางแผน ร่วมกันทำงาน จนเป็นลักษณะเด่นของชุมชนบือเนลาแล จึงร่วมกันสรุปผลการวิจัยด้านแนวทางการจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชนเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถทำได้โดยสรุป ดังนี้

1. ต้องสร้างแกนนำผู้สืบทอดการดำเนินกิจกรรมให้ได้อย่างต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่น โดยเฉพาะกิจกรรมฮาดิเกาะฮ
2. ต้องศึกษากลยุทธ์ และเทคนิคต่างๆ ในการให้เยาวชนมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาตนเองให้ได้
3. ต้องส่งเสริมให้เยาวชนมีการรวมกลุ่มให้มาก ทั้งการรวมกลุ่มทำกิจกรรมศาสนา การบำเพ็ญประโยชน์ การฝึกอาชีพ
4. เปิดพื้นที่เยาวชนมีบทบาทในกิจกรรมศาสนา และการติดตามกลุ่มเยาวชนรุ่นน้อง กลุ่มเพื่อน กลุ่มเสียงร่วมกัน เพื่อให้เยาวชนมีมารยาท เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
5. ชุมชนต้องร่วมสนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนในทุกรูปแบบ ทั้งกายภาพ กำลังทรัพย์ กำลังความคิด การวางแผน การกระตุ้น ติดตามเตือนครั้ง ให้กิจกรรมสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างต่อเนื่อง
6. มีการพัฒนาสถานที่จัดกิจกรรมในชุมชนให้เป็นศูนย์ของชุมชน และมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมใหญ่ๆ ได้
7. ต้องส่งเสริมให้ครอบครัวมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาททำให้ลูกเป็นเยาวชนที่ดี

บทเรียนจากงานวิจัย การเปลี่ยนแปลง และข้อเสนอแนะ

บทเรียนจากงานวิจัย

1. การคัดเลือกนักวิจัยที่มีสถานภาพที่หลากหลายบทบาท มีส่วนสำคัญต่อการทำให้งานวิจัยสามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายได้เป็นอย่างดี แต่ในทีมควรมีการเพิ่มจำนวนนักวิจัยโดยดึงเยาวชนที่มีความคล่องตัว มีเวลาอยู่ในชุมชน ให้มาร่วมเป็นนักวิจัยมากขึ้นจะทำให้งานวิจัยสามารถดำเนินงานได้เร็วขึ้นด้วย
2. ในช่วงการดำเนินงานวิจัยในระยะที่ 2 เป็นช่วงเวลาที่หน่วยงานภาครัฐได้ลงทำโครงการในพื้นที่มากมาย ทำให้กระทบกับการบริหารโครงการของนักวิจัยด้วย แต่อย่างไรก็ตามโครงการที่ภาครัฐเข้ามาในชุมชนตามนโยบายเร่งด่วนไม่ได้มีการลงตลอดทุกปี เนื่องจากต้องไปทำกิจกรรมในหมู่บ้านอื่นต่อไป และแนวโน้มหน่วยงานนอกเข้ามาในหมู่บ้านอาจจะลดลงเนื่องจากการเปลี่ยนผู้บริหาร กอ.รม.แต่ละช่วง ทำให้ในช่วงที่สรุปงานวิจัยโครงการเหล่านั้นก็มีกิจกรรมลดลงนักวิจัยจึงสามารถแบ่งเวลาในการบริหารโครงการได้ดีมากขึ้น ดังนั้นนักวิจัยที่มีบทบาทหลากหลายสถานภาพเช่นนี้ ต้องรู้จักแบ่งตารางและจัดเวลาให้ดีขึ้นด้วย
3. การทำงานวิจัยในเรื่องเยาวชน มีโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงสถานะและการโยกย้ายถิ่นของเยาวชนสูง ทั้งเพื่อการศึกษา อาชีพ การมีครอบครัว ทำให้จำนวนกลุ่มเป้าหมายลดลงไปด้วย ดังนั้น นักวิจัยต้องพยายามเพิ่มกลุ่มเป้าหมายเยาวชนรุ่นต่อไปให้ได้และนำเยาวชนรุ่นใหม่มาสู่การรวมกลุ่มใหม่ให้ได้ เพื่อสร้างแกนหลักใหม่ เพื่อแก้ปัญหาแกนนำที่ขาดหายไปเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการทำวิจัยเรื่องเยาวชนนี้ แกนนำเยาวชนเป็นคนหลักที่มีความสำคัญมาก
4. การดำเนินงานวิจัยที่มีเวทีประชุมระดมความคิดและมีการกำหนดผู้เข้าร่วมที่หลากหลายทั้งเยาวชน ผู้ปกครอง ผู้นำศาสนา มานำเสนอนับว่าเป็นกระบวนการประชุมรูปแบบใหม่ในชุมชนบิอแนลาแลที่มีความแตกต่างจากอดีต งานวิจัยทำให้ผู้นำชุมชนเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้ป้อนข้อมูลให้ชาวบ้านเป็นผู้ฟังเท่านั้น ซึ่งหัวหน้าโครงการวิจัย ในฐานะเป็นผู้ใหญ่บ้านกล่าวว่า “การประชุมชาวบ้านที่ผ่านมาเป็นเพียงการรับฟังผู้ใหญ่บ้านชี้แจงแต่กระบวนการวิจัยเป็นการรับฟังเสียงจากข้างล่าง” ทำให้

ได้รู้ปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของแต่ละกลุ่ม อีกทั้งยังทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่คิ
ระหว่างผู้นำกับเยาวชน ความร่วมมือผู้ปกครองและคนในชุมชน

5. ประเด็นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในชุมชน คือ ในอดีตจะมีส่วนร่วมน้อยมาก
เนื่องจากยังไม่มีกระบวนการที่จะนำคนให้เกิดการมีส่วนร่วมทำได้อย่างไร แต่เมื่อ
ดำเนินการโครงการวิจัย พบว่า ชุมชนเริ่มหันมามีส่วนร่วมกับกิจกรรมในการพัฒนา
เยาวชนเนื่องจากกิจกรรมต่างๆมีกระบวนการก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น
เวทีถอดบทเรียนของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูบุตรหลาน เวทีระดมความคิดของผู้ที่
เกี่ยวข้องในชุมชน เวทีของผู้มีความรู้ เป็นต้น และหลังจากดำเนินการโครงการวิจัย
พบว่า ชุมชนมีความเคยชินกับกระบวนการมีส่วนร่วม เมื่อใดมีกิจกรรมก็จะมีชาวบ้าน
เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก มากกว่าในอดีต
6. เยาวชนในชุมชนโดยปกติแล้วเยาวชนจะอยู่กันเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มนั้นจะมีหัวหน้า
แกนในแต่ละกลุ่มอยู่แล้ว ประมาณ 5 กลุ่ม เช่น กลุ่มเด็กแว้น เด็กไม่เรียน พอมี
โครงการวิจัยเข้ามาโดยมีผู้ใหญ่และอิหม่าม และทีมนักวิจัยเป็นผู้ขับเคลื่อนโครงการ
โดยมีเป้าหมายว่าจะพัฒนาเยาวชน ในชุมชนที่ไม่ได้เรียนปอเนาะให้มาเรียนที่มัสยิด
(ฮาลาเกาะฮ) อาทิตย์ละครั้งเพื่อจะพัฒนาเยาวชนในชุมชนอย่างน้อยให้เยาวชนได้
เรียนรู้วิธีการละหมาดและได้มีการอยู่ร่วมกันระหว่างกลุ่มเยาวชนหลายๆกลุ่มและมี
ความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองที่มาละหมาดมัสยิด หลังจากที่ได้ดำเนินการโครงการ
แล้วปรากฏว่าเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีความ
เคารพนับถือต่อผู้ใหญ่ในชุมชนมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงช่วงการทำวิจัย

1. การเข้ากลุ่มฮาลาเกาะฮ เพื่อการเรียนรู้ของเยาวชนทุกคืนวันจันทร์ เยาวชนและ
ผู้ปกครองจะร่วมเรียนรู้ศาสนาที่มัสยิดทุกคืนวันจันทร์ ซึ่งการให้ความรู้ี้ตามแผนจะมีแต่กลุ่ม
เยาวชนเป็นผู้เข้าร่วมเมื่อมีการสอนทุกสัปดาห์แล้วผู้ปกครองบางคนร่วมเรียนกับเยาวชนด้วยทำให้
มีผู้เข้าร่วมเรียนรู้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เกิดการเข้าถึงอย่างใกล้ชิด เช่นบางคืน ถ้าเยาวชนขาด 1 คน
ผู้ปกครองจะถามเองว่า เยาวชนคนนั้นไปไหน ทำไมไม่มาเรียน เป็นการติดตามภายในกิจกรรมด้วย

2. ด้านจิตอาสา กลุ่มเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาบริเวณมัสยิด ทาสีรั้วมัสยิด ปรับภูมิทัศน์ และถางป่าสุสาน(กูโบร์) แม้กระทั่งการล้างห้องน้ำ มีเยาวชนอาสาทำทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมและทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมนี้จะมีผู้เข้าร่วมไม่น้อยกว่า 30 คน

3. การเปิดเวทีให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็น นำเสนอและวิเคราะห์ปัญหาของตนเองและร่วมกันสร้างข้อตกลงของเยาวชนด้วยกัน เช่น ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่ยุ่งก่อกองเกงขาสั้น เวลาว่างก็ทำกิจกรรมกีฬาร่วมดูเล่นน้องๆที่เป็นเยาวชนรุ่นใหม่ และชักชวนให้น้องๆเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในชุมชนทุกครั้ง

4. ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมพัฒนามัสยิด กิจกรรมฮาลาเกาะห์ การเรียนรู้กิจกรรมการเล่นกีฬาสามารถดำเนินการร่วมกันได้ และทุกครั้งที่ยาวชนขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่ในชุมชน จะสังเกตได้ว่าผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

5. ทำให้เยาวชนรู้จักกาลเทศะมากขึ้น รู้จักเข้าหาผู้ใหญ่ผู้หลักผู้ใหญ่ มีมารยาท

6. เกิดเครือข่ายช่วยเหลือในชุมชน เกิดการทำงานเป็นทีมในหมู่บ้านเพื่อมาพัฒนาประกอบด้วย ผู้นำศาสนา ผู้นำเยาวชน ครูตาดีกา ซึ่งเป็นแกนนำช่วยผู้นำชุมชน ซึ่งก่อนหน้านี้ต่างคนต่างอยู่ ต่างทำหน้าที่ของตัวเอง

การเปลี่ยนแปลงหลังการทำวิจัย

1.เดิมหมู่บ้านบือเนลาแตกกลุ่มเยาวชนจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือโซนบ้านลาแล โซนปลองอ ต่างโซนก็จะต่างอยู่ไม่ค่อยมาสัมพันธ์และคลุกคลีกัน ไม่มีการทำกิจกรรมร่วมกันแม้จะเป็นกิจกรรมกีฬา หลังจากมีกิจกรรมกีฬาระดับมิตรซึ่งเป็นกิจกรรมในโครงการวิจัยทำให้เยาวชนทั้ง 2 โซน มีการรวมกลุ่มเป็นหนึ่งเดียว มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเยาวชน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่นกิจกรรมฮาลาเกาะฮ์ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมเอ๊ะตีกาฟ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ก็จะมาช่วยทั้งสองมัสยิด เวลาชุมชนมีงานเยาวชนทั้งสองหมู่บ้านก็จะมาร่วมด้วยช่วยกัน

2.เยาวชนมีการเปลี่ยนแปลง จากที่ไม่เคยไปมัสยิดก็จะไปมัสยิดมากขึ้น คือ ก่อนการวิจัยซึ่งยังไม่มีกิจกรรมสำหรับเยาวชน เยาวชนก็จะใช้ชีวิตแบบเรื่อยๆเล่นกีฬาเสร็จได้ยินเสียงอาซานมัฆริบก็ยังไม่รีบแยกย้ายกลับไปเตรียมตัวไปมัสยิด เมื่อมีกิจกรรมจากโครงการวิจัย คือ กิจกรรมฮาลาเกาะฮ์ ทำให้เยาวชนตื่นตัว เมื่อได้ยินเสียงอาซานก็จะรีบกลับบ้านเพื่อเตรียมตัวไปละหมาดและเรียนฮาลาเกาะฮ์ที่มัสยิด โดยเฉพาะวันที่มีเรียนฮาลาเกาะฮ์ที่มัสยิด เยาวชนจะมีการตื่นตัวและเตรียมพร้อมเป็นพิเศษ กิจกรรมนี้ยังช่วยให้เยาวชนรักษาเวลาละหมาดได้อีกเช่นกัน

กิจกรรมโครงการวิจัยทำให้เยาวชนที่ไม่เคยไปละหมาดมัสยิดได้ไปละหมาดมัสยิด อย่างน้อย 2 วัตถุประสงค์(เวลา) เมื่อเยาวชนได้ไปละหมาดมัสยิดก็จะมีโอกาสคลุกคลีกับผู้ปกครองที่ไป ละหมาดมัสยิด หลังละหมาดอิชาก็จะร่วมนั่งดื่มกาแฟพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้ปกครอง ผู้นำศาสนา ทำให้ ความสัมพันธ์ของคนสองวัยดีขึ้น

3.เยาวชนสามารถทำการอาซานได้ จากที่ไม่เคยอาซาน เนื่องจากกิจกรรมฮาลา เเกาะฮัลถูรอ่านที่ทำให้เยาวชนมารวมตัวกันละหมาดที่มัสยิด 2 เวลา คือ ละหมาดมัฆริบและอิชา อิมามมัสยิดจึงมอบหมายเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมฮาลาเกาะฮบางเวรสับเปลี่ยนรับหน้าที่อาซาน 2 เวลา โดยครูผู้สอนฮาลาเกาะฮจะมอบหมายหน้าที่ให้ว่าใครจะอาซานเวลาไหน และวันไหน ซึ่งก่อนหน้านี้นี้เยาวชนไม่เคยมีโอกาสอาซานเรียกร้องคนมาละหมาดเลย

4. เยาวชนมีความกล้าที่จะตั้งคำถามกับผู้นำศาสนา(สร้างความมั่นใจ)และมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้นำศาสนา เพราะหลังจากที่เยาวชนเรียนรู้กิจกรรมฮาลาเกาะฮเสร็จอิมามจะ เปิดโอกาสให้เยาวชนซักถามในทุกๆเรื่องไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นเรื่องเรียนเท่านั้น

5. มีความสนใจที่จะเรียนอัลถูรอ่าน เพราะเห็นเพื่อนอ่านอัลถูรอ่านได้ทำให้รู้สึก ว่าตัวเองก็ต้องอ่านให้ได้เช่นกัน

ตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงของเยาวชนที่เห็นผลเชิงประจักษ์

นายหาเซน หะแเว เยาวชนผู้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมฮาลาเกาะฮ เดิมหาเซนเป็น เยาวชนผู้ที่พลัดเข้าไปในกลุ่มเพื่อนที่ติดยาเสพติดจนทำให้ตัวหาเซนต้องเสพยาเสพติด จนกลายเป็น ปัญหาใหญ่ของครอบครัวในแต่ละวันหาเซนขอเงินแม่ 200 บาท เพื่อไปเสพยากับกลุ่มเพื่อนจนมาวัน หนึ่งหาเซนโดนตำรวจจับ ข้อหาครอบครองยาเสพติดเป็นที่เดือดร้อนของพ่อแม่เป็นอย่างมาก

ต่อมาหาเซนได้เข้าร่วมกับกลุ่มเพื่อนที่เข้าร่วมกิจกรรมฮาลาเกาะฮของโครงการวิจัย ร่วมกิจกรรมฮาลาเกาะฮกับเพื่อนๆในกิจกรรมฮาลาเกาะฮ วิทยากรได้นำเรื่องยาเสพติดมาพูดอยู่ บ่อยครั้ง จนทำให้หาเซนได้เปลี่ยนพฤติกรรม ออกจากกลุ่มเพื่อนที่ติดยา จนทำให้เลิกเสพติด รู้จัก ทำมาหากินมาเลี้ยงตัวเองได้แล้ว และได้สร้างปัญหาให้กับครอบครัวอีกต่อไป

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหาและอุปสรรค

1. เนื่องจากนักวิจัยแต่ละคนต่างก็มีสถานภาพที่หลากหลายทั้งเป็นครู เป็นผู้ใหญ่บ้าน ครูสอนศาสนา บัณฑิตอาสา ทำให้นักวิจัยมีวันหยุดไม่ตรงกัน จึงเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ทำให้โครงการล่าช้าเพราะไม่สามารถนัดประชุมเพื่อดำเนินการงานวิจัยได้รวดเร็ว

2. จากการที่ชุมชนบือแนแลเดิมเป็นหมู่บ้าน โครงการเสริมสร้างความมั่นคงของ กอ.รมน. ทำให้หลายหน่วยงานทั้ง กอ.รมน. กลุ่มภาคประชาสังคม สหกรณ์จังหวัด หน่วยงานยาลานันบาฐ เข้ามาทำโครงการและกิจกรรมในพื้นที่วิจัยอย่างมากมายทำให้นักวิจัยต้องบริหารและจัดสรรเวลาเพื่ออำนวยความสะดวกกับหน่วยงานที่เข้ามาและต้องดำเนินการ โครงการวิจัยอีกด้วย

ประกอบกับบุคคลภายนอกเห็นว่าชุมชนบือแนแลมีทีมงานที่มีศักยภาพจึงได้ลงโครงการสนับสนุนชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักวิจัยต้องสลับบทบาทในการทำหน้าที่ในชุมชนให้ได้ ควบคู่ในการบริหาร โครงการวิจัย

3. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนชายที่เป็นแกนหลักได้เปลี่ยนสถานภาพและที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะการย้ายไปทำงานในต่างจังหวัด บางคนไปมีครอบครัวทำให้เข้าร่วมกิจกรรมหลักของโครงการ คือ ฮาลาเกาะฮมีจำนวนของเยาวชนลดลงเนื่องจากขาดแกนนำในแกนชักชวน ซึ่งมีข้อเสนอให้ขยายกลุ่มเยาวชนฐานล่างที่อยู่ในช่วงประถมศึกษาเข้าร่วมในกิจกรรมมากขึ้น

4. ในช่วงแรกของการทำวิจัยจะมีอุปสรรคในเรื่องเวลาว่างของทีมวิจัยไม่ตรงกันทำให้การสรุปผลการดำเนินงานล่าช้าไปบ้างในการรวบรวมข้อมูล รวมทั้งขาดประสบการณ์การสรุปผลการดำเนินงานวิจัย และเทคนิคต่างๆในการวิจัย ในขณะที่นักวิจัยสามารถจัดกิจกรรมการวิจัยไปได้ดี ดังนั้น สิ่งสำคัญของนักวิจัย คือ ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรม ควรจดบันทึกแล้วสรุปทันที มีการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการทำวิจัย

1. หากมีโครงการวิจัยที่เกี่ยวกับเยาวชน ทางชุมชนต้องศึกษารูปแบบกิจกรรมใหม่ๆที่ไม่เคยดำเนินการมาทดลองในงานวิจัยด้วย เพื่อจะได้รู้จักกิจกรรมที่เหมาะสมในแต่ละชุมชน
2. ในการทำวิจัยกับเยาวชน สิ่งที่ต้องมี คือ วิธีการดึงให้เยาวชนเข้าร่วมในกิจกรรม ซึ่งโดยทั่วไปเยาวชนมักจะไม่ว่เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน นักวิจัยจึงต้องศึกษามาให้ได้

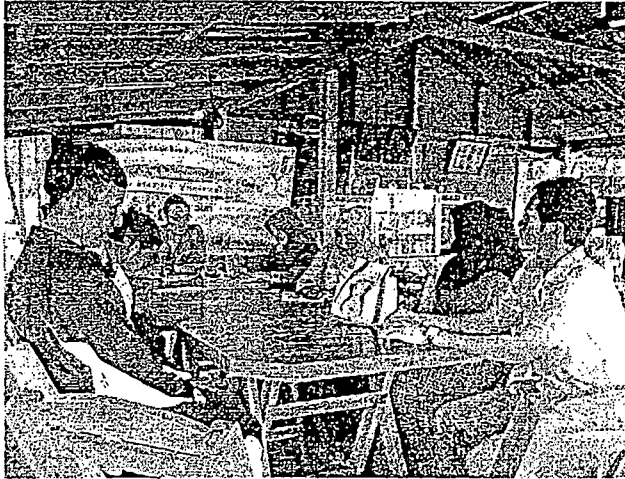
ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

1. จากข้อสรุปจากงานวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมต่างๆ ส่วนใหญ่ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงานเพื่อสร้างแรงจูงใจในกระบวนการทำงานและการขับเคลื่อนเรื่องเยาวชน จึงขอให้ อบต. ในฐานะหน่วยงานในท้องถิ่นช่วยสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมเยาวชนให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง

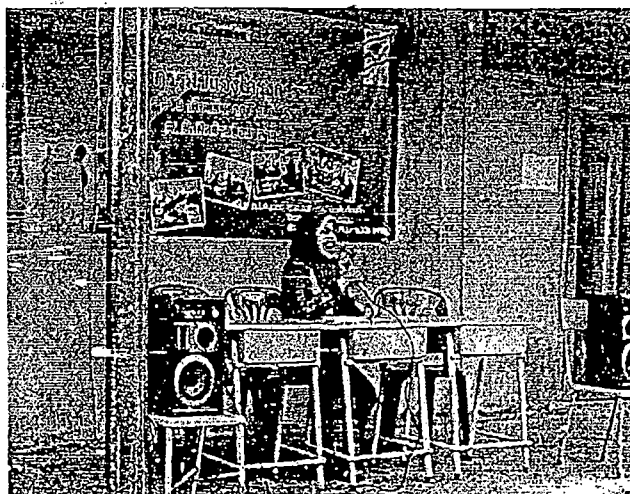
ภาคผนวก

ประมวลภาพการดำเนินงานระยะที่ 1

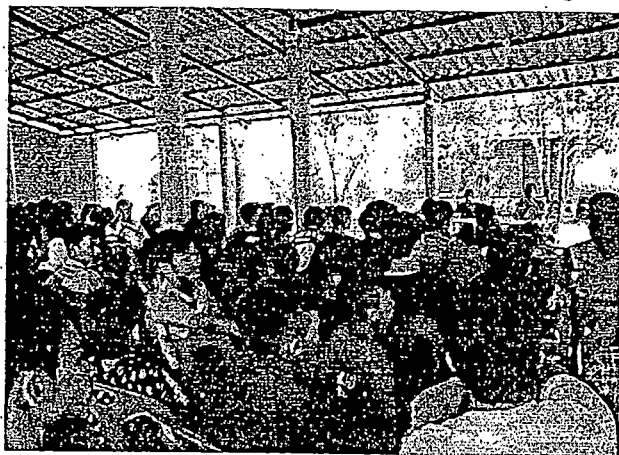
เวทีเตรียมพร้อมนักวิจัยในการบริหารโครงการ

เวทีชี้แจงโครงการแก่ชุมชน

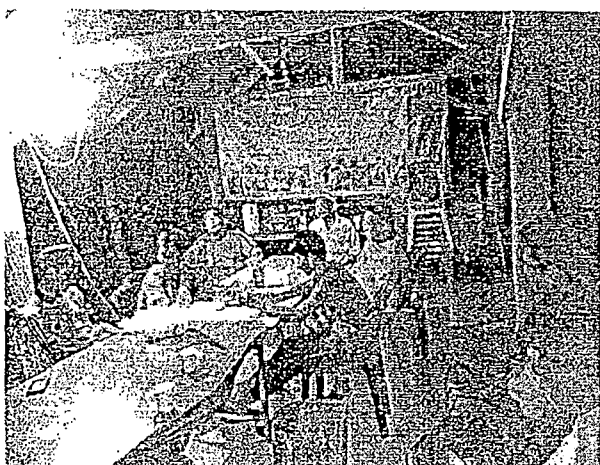
เวทีเยาวชนระดมปัญหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและความต้องการของเยาวชน

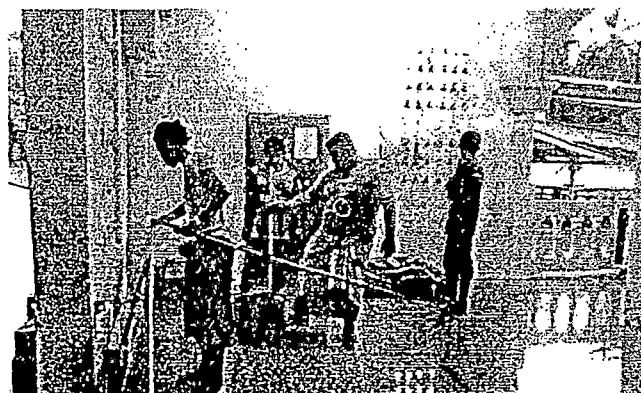
ศึกษาดูงาน เรื่องการพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัตยิดและผู้นำชุมชน(มัตยิดบ้านเหนือ)

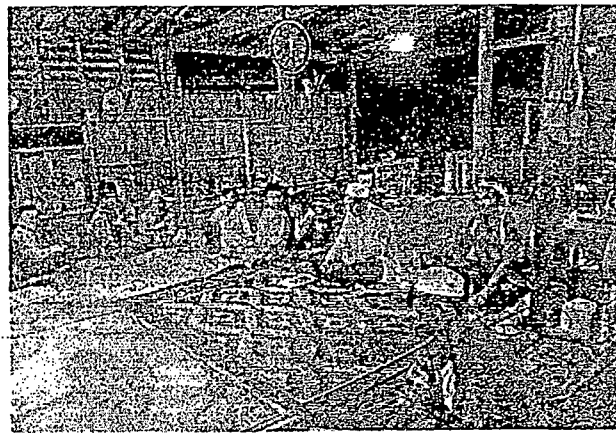
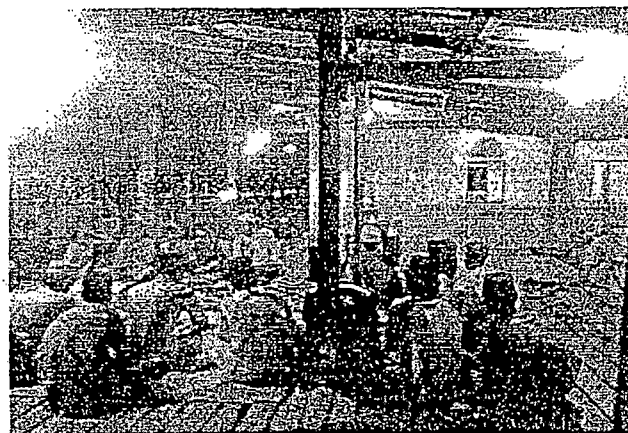
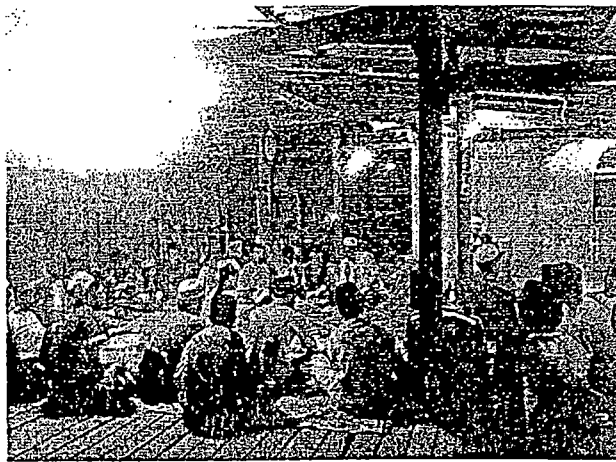
แกนนำกลุ่มมาประชุมกำหนดประเด็นและแผนของฮาลาเกาะฮ้อยและเนื้อหา

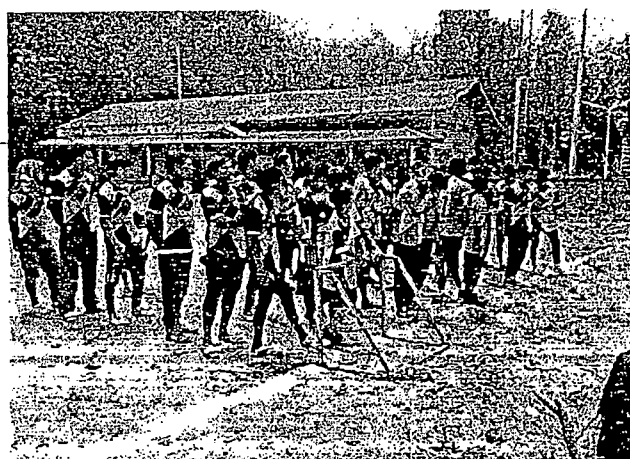
เยาวชนร่วมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อมัสยิดและชุมชนทำความสะอาดภูมิทัศน์

กิจกรรมฮาตาเกะฮะ

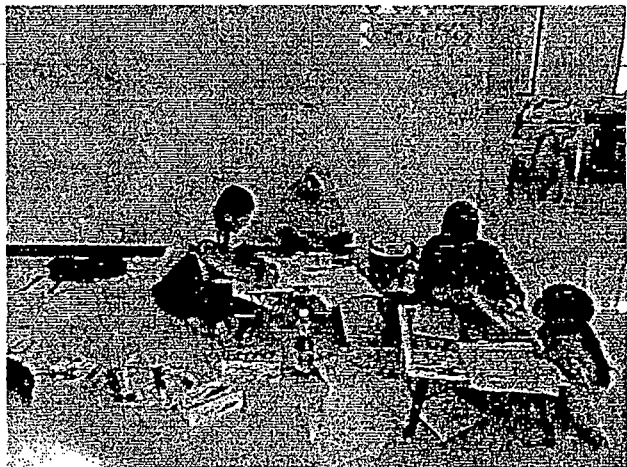
กิจกรรมกีฬาของเยาวชนชาย

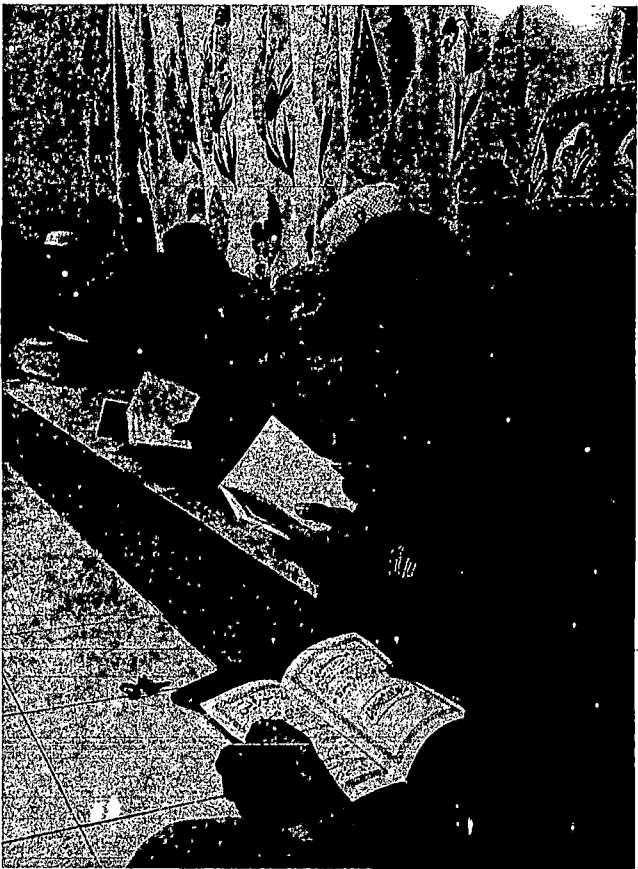
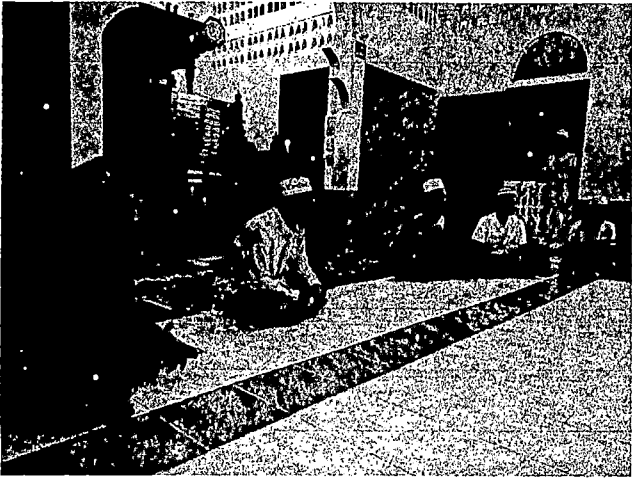
เวทีผู้ปกครอง

สรุปข้อมูลทำรายงาน

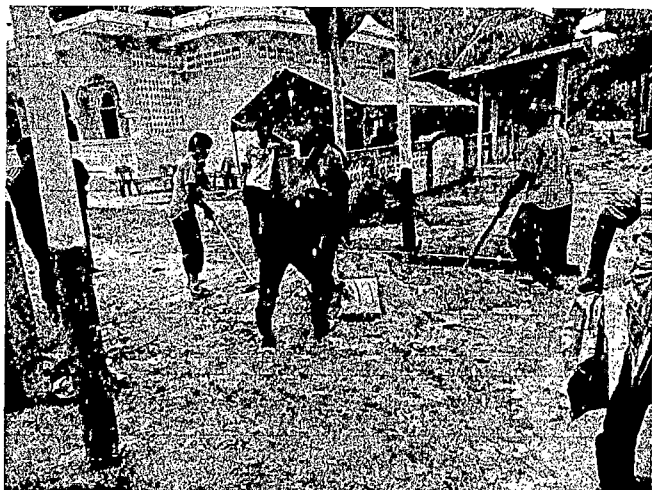
กิจกรรมเอ๊ะตี๋กาฟ

เวทีผู้มีความรู้และมีงานทำ

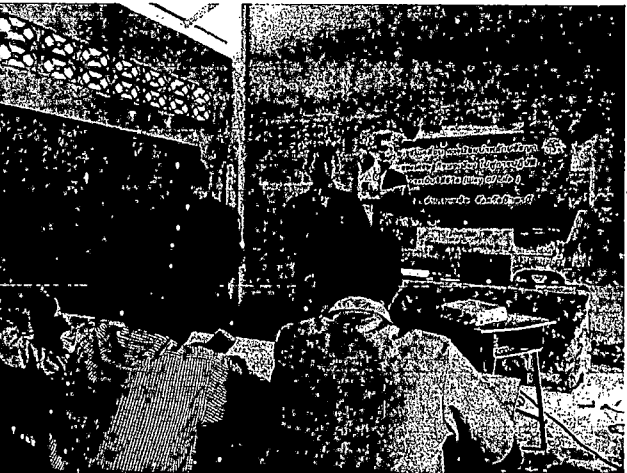
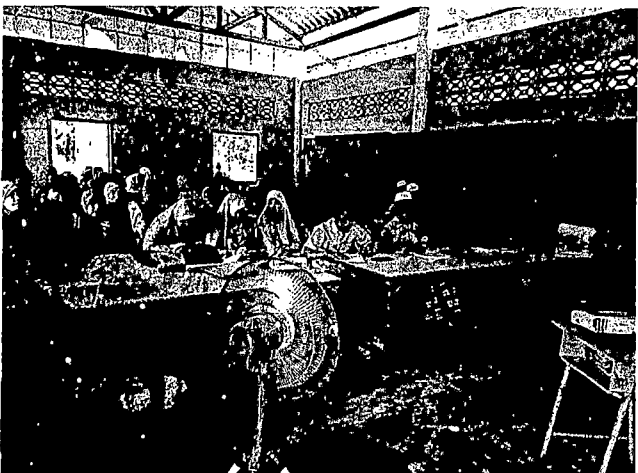
กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

กิจกรรมกีฬา

เวทีนำเสนอผลการวิจัย

ตัวอย่างองค์ความรู้จากการจัดกิจกรรมฮาลาเกาะฮ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

ครั้งที่ 1 1 เรื่องการละหมาด ฟิรฎู

- เรื่องละหมาด ฟิรฎูมีอะไรบ้าง
- องค์ความรู้ในเรื่องละหมาด
- การละหมาดต้องทำอะไร

1. ละหมาดฟิรฎู

มุสลิมทุกคนต้องละหมาดตั้งแต่อายุ 8 ปีถึงสมหทัยใจสุุดท้าย การละหมาดเป็นวะหฺยูให้อัลลอฮฺมอบให้ท่านนบี ในคืนอิสรองและเม็ยะรอก วันที่ 15 ของเดือน ระยัฎ เป็นการรับวะหฺยูและบทอามาตต่างๆตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบันมีกำหนดให้ชาวมุสลิมละหมาดวันละ 5 เวลา

สำหรับผู้ที่เป็นพ่อแม่จำเป็นต้องสอนให้ลูกละหมาดตั้งแต่อายุ 7 ขวบเป็นต้นไปหากลูกไม่ละหมาด พ่อแม่ควรวตีหรือทำโทษพอสมควร

การละหมาดนี้สามารถที่จะควบกันได้ในยามที่เราจะเดินทาง (Musafir) โดยต้องละหมาดเป็นคู่กัน เช่น ละหมาดซาวีรกับอัซรี วัคดูละ 2 รอกาอัต ละหมาด มัฆริบกับอิซาสามารถควบกันได้แต่มัฆริบต้อง 3 รอกาอัต และซุบฮิไม่สามารถควบได้แต่ต้องละหมาด 2 รอกะอัต

ละหมาดนั้นมีอะไรบ้าง

1. ชุนัต ฮายัด เป็นการละหมาดชุนัตที่เราต้องการขอพรจากอัลลอฮ
2. ตารอเวะฮ์ เป็นการละหมาดชุนัตที่ต้องทำในเดือนรอมฎอนหรือเดือนถือศีลอดทั้งเดือน
3. ชุนัต วิเศร์ เป็นชุนัตหนึ่งที่มุสลิมส่วนมากทำการหลังละหมาด
4. ชุนัต ดูฮา เป็นช่วงเวลาที่พระอาทิตย์เวลาประมาณ 9.00 น. - 12.00 น.
5. ชุนัต อิสเราะะ เป็นช่วงเวลาที่พระอาทิตย์กำลังจะขึ้นฟ้า จนถึง 9.00 น.
6. ชุนัต ตะห์ยัตมัสยิด เป็นการละหมาดก่อนที่จะนั่งในมัสยิดและนียะเอียดติกะห์
7. ชุนัต ก่อนและหลังละหมาด 5 เวลา เป็นการละหมาดก่อนและหลังละหมาด 5 เวลา
8. ชุนัต ตะห์ยุด เป็นช่วงเวลากลางคืนหลังจากที่นอนแล้วตื่นมาละหมาดช่วงเวลาตีกเพื่อขอพรจากอัลลอฮ สิ่งที่เราต้องการ
9. ชุนัต อิดิลฟิตรี เป็นชุนัตที่ละหมาดกันในวันฮารีรายอที่เรียกกันว่ารายอปอซฮ
10. ชุนัต อิดิลอฎฮา เป็นชุนัตที่ละหมาดกันในวันฮารีรายอ อิดิลอฎฮาหรือที่เราเรียกว่ารายอฮายี
11. ชุนัต คัสเบะฮ์ เป็นชุนัตที่มุสลิมทุกคนต้องทำอย่างน้อยๆ ครั้งหนึ่งในชีวิต

การละหมาด Janazah (กับผู้เสียชีวิต)

ละหมาด Janazah นั้นที่เรียกกันว่าละหมาดมายด์ เป็นการละหมาดที่เป็นพิธีกรรมฟายะห์ ซึ่งก็ฟายะห์นั้นเป็นพิธีกรรมที่มุสลิมต้องทำกันทุกคนแต่ถ้าว่ามีคนใดคนหนึ่งทำก็ถือว่าพิธีกรรมนั้นสมบูรณ์

การละหมาดที่นบีโปรด

คือการละหมาดที่ถูกต้อง ละหมาดยุมอะห์ที่มีสัจยะและการยืน, การนั่ง, การอ่านคอเซาะต่ออัลลอฮ์ การถือศีลอดของมุสลิม(วาฮิบ) ถือการอดเป็นช่วงกลางวันของเดือนรอมฎอนทุกปีในชีวิตของมุสลิมทุกคน

การถือศีลอด (ซุนัต)

1. เป็นช่วงเวลาของเดือน (ชาวัล) คือปอซอซุนัต เดือนชาวัล 6 วันหลังจากรายอปอซอ
2. เป็นช่วงของเดือนมุฮารอมของวันที่ 9 – 10 ของเดือน
3. ซุนัตของเดือนชะบาน
4. ทุกๆวันจันทร์ และ วันพฤหัสบดี
5. ซุนัตของเดือนซุลฮิยะฮ์ คือวันที่ ของเดือนตรงกับวัน (วุฎุฟ) ที่สนามอาราฟาฮ์ ของผู้ที่ไปแสวงบุญที่ เมกกะ ณ สาอูดิอาราเบีย

สรุปฮาลาเกาะฮ์ได้อะไร องค์ความรู้

ได้ความรู้เกี่ยวกับ

1. การละหมาดพิธี
2. การละหมาดซุนัต
3. การละหมาดยีนาชาย(ละหมาดมายด์)
4. การละหมาดของนบีต้องการ
5. การถือศีลอดวาฮิบของมุสลิม
6. การถือศีลอดวาฮิบ
7. การถือศีลอดซุนัต

ท่านนบีมุฮัมมัด เป็นแบบอย่างของอุมมะห์ที่ดีและผู้ที่ถูกทดสอบมากที่สุด

ท่านนบีเป็นเด็กกำพร้าตั้งแต่เด็กมีอาชีวะเลี้ยงแพะแกะ มีอยู่วันหนึ่งมาลาอีกัดยิบเรลมารับตัวของท่าน เพื่อเอาเด็กสกปรกออกจากหัวใจของท่านนบี แล้วเอาน้ำซมซัมมาล้างตัวให้ท่านนบีจำอะไรได้ง่าย และเป็นคนดีไม่เคยทำชั่ว

ท่านนบีเป็นแบบอย่างที่ดีในหลายๆด้าน

ท่านทำธุรกิจไม่เอากำไรเยอะและจะบอกกับผู้ที่ซื้อเสมอว่าซื้อมาเท่านี้ขายได้เท่านี้ เมื่อท่านได้ทำธุรกิจเช่นนี้มีหญิงคนหนึ่งเกิดสนใจท่านนาบี นางขอให้ท่านแต่งงานกับนาง เพราะนางชอบที่ท่านนาบีทำธุรกิจสุจริต จึงได้แต่งงานกัน นางนามว่านางคอลลีเยะ

ตอนนั้นอายุของท่านนาบี 25 ปี ส่วนนางคอลลีเยะมีอายุ 40 ปี ได้แต่งงานเป็นภรรยาคนแรกของท่านนาบี หลังจากแต่งงานกันแล้วท่านนาบีและภรรยาได้ทำธุรกิจทั้งสองคน นางคอลลีเยะเป็นสตรีขึ้นชื่อว่า เป็นสตรีที่ สวย รวยและใจดีด้วย ในเมืองเมกะตอนนั้น ท่านนาบีอายุ 25 ปี ได้แต่งตั้งให้ท่านนาบีมุฮัมหมัด (ซล) เมื่ออายุ 40 ปีได้แต่งตั้งให้เป็นรอรูล

เมื่อได้เป็นรอรูลแล้ว ท่านนาบีต้องเผยแพร่เรื่องของศาสนา เริ่มแรกท่านนาบีเริ่มเผยแพร่คนที่หนึ่ง

1. อาบูบักการ
2. ซัยดีนาอาลี
3. ภรรยาของท่าน คือ นางคอลลีเยะ

หลังจากนั้นไปเผยแพร่กับชาวมักกะห์ การเผยแพร่ด้านศาสนา ของท่านนาบี มุฮัมหมัดนางคอลลีเยะยึดคัมภีร์มรคทั้งหมดให้ท่านนาบีเอาไปเผยแพร่จนหมด นางเคยพูดว่าถ้าจะทำกับศาสนานางยอม แม้กระทั่งกระดูกของนางให้เอาได้เพื่อศาสนา

การเกิดวันวาเลนไทน์ นั้นเกิดจากศาสนาคริสต์ตอนนั้นเขากำลังอยู่ในโบสถ์เขากำลังคิดถึงคนที่เขารัก อย่างมากตอนนั้นเขาถูกห้ามออกจากโบสถ์แต่ด้วยความรักเขาจึงปฏิบัติด้วยการออกไปหาคนที่เขารักให้ได้ จึงเกิดเป็นวันแห่งความรัก

การอาบน้ำวายิบ มีหลายอย่าง

1. อาบน้ำเสด (หลังประจำเดือน)
2. อาบน้ำนิฟซ(หลังคลอดบุตร)
3. อาบน้ำหลังมีเพศสัมพันธ์

น้ำที่สามารถเอามาใช้ในการอาบน้ำละหมาดหรืออาบน้ำวายิบคือน้ำ

1. มุตเลาะ
2. น้ำบ่อ
3. น้ำบาดาล
4. น้ำตาลั่ง
5. น้ำทะเล
6. น้ำแข็ง

7. น้ำฝน

8. น้ำค้าง

น้ำที่ไม่ควรมาชำระล้างหรืออาบน้ำจะหมดนั้น คือ

1. น้ำที่ใช้แล้ว
2. น้ำมะพร้าว
3. น้ำผสมสี
4. น้ำกาแฟ
5. น้ำปะปนสิ่งสกปรก (หรือไม่ครบกองเกาะ)

สิ่งที่ทำให้น้ำจะหมดเสีย มีดังนี้

1. นอนหลับ
2. ออกลมทางทวารหนักหรือเมา (หน้าหลัง)
3. แตะต้องระหว่างชายหญิงที่สามารถนีกะห้ได้
4. เมา
5. เป็นลม

การซักเสื้อผ้าที่ถูกวิธี นั้น เมื่อเราซักเสร็จแล้วควรล้างให้น้ำผ่าน โดยที่ไม่แตะกับมือเราในกรณีที่ซักด้วยเครื่องซักผ้า นั้นเมื่อเราใส่เสื้อผ้าในปั่นแล้วเราควรเอาน้ำราดบนเสื้อผ้าที่เราจะปั่นอีกครั้ง โดยที่ไม่แตะกับมือเราและน้ำต้องสะอาดด้วยจึงปั่นแห้งได้

วิธีการอาบน้ำอาบ

น้ำต้องทั่วทั้งตัว เมื่อเราอาบน้ำอาบเสร็จแล้วเราไปเห็นยางติดตัวนิคหนึ่งเราต้องเอาน้ำไปล้าง ไม่ต้องอาบน้ำใหม่ ตู้อาบน้ำอาบน้ำจะหมดแล้วเราเห็นยางติดตัวนิคเดียวเราต้องอาบน้ำใหม่

การซักเสื้อผ้าที่ถูกวิธี นั้น เมื่อเราซักเสร็จแล้วควรล้างให้น้ำผ่าน โดยที่ไม่แตะกับมือเราในกรณีที่ซักด้วยเครื่องซักผ้า นั้นเมื่อเราใส่เสื้อผ้าในปั่นแล้วเราควรเอาน้ำราดบนเสื้อผ้าที่เราจะปั่นอีกครั้ง โดยที่ไม่แตะกับมือเราและน้ำต้องสะอาดด้วยจึงปั่นแห้งได้

นายีส มี 3 อย่าง คือ

1. Mutawasetah
2. มูมอลลาเซาะห์
3. มาฆอฟฟาพะห์

นายีส เมา คือนายีสที่มาจากสัตว์เล็ก เช่น จิ้งจก และน้ำปัสสาวะเด็กอายุไม่ถึง 2 ปี เป็นต้น

วิธีการล้าง แคน้ำล้างให้สะอาด

มูฟาดอล คือ นกขี้สที่หนักที่สุด เป็นสัตว์ต้องห้าม เช่น หมู, หมา เมื่อเราแตะกับสัตว์เหล่านั้นแล้วต้องชำระล้างด้วยน้ำโคลนหรือน้ำดิน 1 ครั้ง และ น้ำสะอาด 6 ครั้ง

มาฮฺฟาพะห์ เป็น นกขี้ส ปางกลาง เช่น น้ำปัสสาวะผู้ใหญ่, นมสัตว์, หนอง, มูลสัตว์, มูลของมนุษย์ สิ่งสกปรกหรือสัตว์อาเจียนออกมา เลือด, น้ำลายบุคคล วิธีการชำระล้างต้องล้างด้วยน้ำสะอาดให้สะอาด

การแต่งงานของมุสลิม คือ มุสลิมห้ามแต่งงานระหว่างพี่น้องและผู้ที่เป็ญาติอย่างใกล้ชิดเป็นพี่และน้องของแม่พี่และน้องของพ่อแม่เลี้ยง พ่อเลี้ยง ผู้ที่ให้นมกับเรา ฯลฯ

การถือศีลอด คือ การอดทนทางกายและใจ เช่น ทนต่อการกินอาหารในเวลากลางวัน ทนต่อการมีเพศสัมพันธ์ในเวลากลางวัน ทนต่อสิ่งล่อลวงใจที่ทำให้เกิดอารมณ์พิศวาส

สิ่งที่ทำให้การถือศีลอดเสีย

1. น้ำเข้าทางรูจมูกและปาก
2. มีเพศสัมพันธ์เวลากลางวัน (ห้ามเด็ดขาดถ้าใครทำต้องชด) 2 เดือนติดกัน
3. เป็นลม โดยไม่รู้ตัว
4. อาเจียน
5. รับประทานอาหารโดยเจตนา

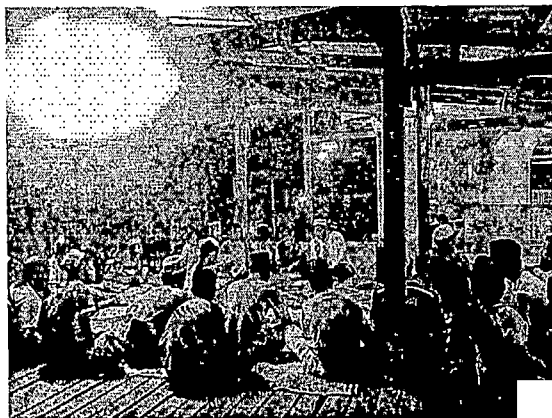
การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (RE)

จากชุดเริ่มต้นงานวิจัยเพื่อการเรียนรู้ในกลุ่มเยาวชน ได้ขยายการเรียนรู้สู่กลุ่มผู้ใหญ่

(RDG56S0037) การใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ด้านการศึกษา

ชุมชนบ้านบือแนแลแล หมู่ที่ 8 ตำบลปล่องหอย อ.กะเพา จ.ปัตตานี เป็นชุมชนที่อยู่แบบเครือญาติ วิถีดั้งเดิมแต่โบราณ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลในการทำงานต่างๆ อย่างไรก็ตามในชุมชนมีปัญหาของเยาวชนหลายประการ ทั้งด้านการศึกษา ยาเสพติด สุขภาพจิต สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการขาดการดูแลที่ดีจากผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ทางชุมชนจึงได้มีการดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง ศึกษา รูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน และศึกษาแนวทางการจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชนเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี โดยมีคุณมุฮัมหมัดมุกตา เาะ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

จากกระบวนการวิจัยที่มีการเตรียมพร้อมนักวิจัยในการบริหารโครงการ การชี้แจงโครงการให้กับผู้เกี่ยวข้องทราบ โดยปฐมนิเทศทำความเข้าใจ และสรรหาตัวแทนเยาวชน รับผิดชอบกลุ่มเยาวชน เวทีถอดบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีตของมัสยิดและผู้นำชุมชน เวทีผู้ปกครองถอดบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีต การมีส่วนร่วม การคิดมัต(จิตอาสา) กิจกรรมของครอบครัว และความรู้เกี่ยวกับการดูแลลูกที่ต้องการของครอบครัว เวทีผู้ปกครองและผู้นำชุมชน ครุฑาดีกา ระดมปัญหาของเยาวชน และแนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชน เวทีเยาวชนถอดบทเรียนการพัฒนาเยาวชนในอดีต ผลที่เกิดขึ้น และระดมปัญหา ความรู้ที่ต้องการของเยาวชน และแนวทางการหาความรู้เพื่อแก้ปัญหาเยาวชนชาย และหญิง การศึกษาดูงาน การประชุมประจำเดือน และมีกำหนดกิจกรรมปฏิบัติการพัฒนาเยาวชนโดยจัดศาลาเกะซ(การจัดกลุ่มย่อย)ประจำสัปดาห์ โดยวิทยากรในชุมชน กิจกรรมนี้จัดที่มัสยิด เวลา 19.00 ถึง 20.00 น. ซึ่งเป็นช่วงหลังละหมาดมักริบ เพื่อให้เยาวชนปฏิบัติฝึกฝนตนเองด้านการอ่านอัลกุรอ่าน ความรู้ศาสนา และการดักเตือนเยาวชนซึ่งกันและกัน โดยมีเยาวชนทำหน้าที่เป็นแกนในการทำงาน 5 คน “เป็นแกนนำจิตอาสา” คอยประสานงานผู้เข้าร่วมและวิทยากร ดูแลสถานที่ อำนวยความสะดวก ดูแลเรื่องเสียง

จากการดำเนินการวิจัย ทำให้ 1) เยาวชนให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมปฏิบัติการพัฒนาเยาวชนโดยจัดสาธิตเกาะยอ(การจัดกลุ่มย่อย)ประจำสัปดาห์ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ด้านศาสนา ซึ่งเนื้อหาที่จัดกิจกรรมเป็นความรู้ด้านศาสนาพื้นฐาน เพื่อให้เยาวชนนำความรู้ไปใช้ในวิถีชีวิตจริง เช่น เรื่องการละหมาด การถือศีลอด หลักการศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดถือปฏิบัติตามหลักศาสนา และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากเดิมที่กิจกรรมนี้ตั้งเป้าหมายเพียงเยาวชน จำนวน 25 คน แต่บางครั้งมีเยาวชนมาร่วมกิจกรรมสูงสุด จำนวน 45 คน ซึ่งสามารถดึงความสนใจจากกลุ่มเยาวชนในการร่วมกิจกรรมดังกล่าวได้เป็นอย่างดี เป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจในเนื้อหาที่เยาวชนเรียนมาก มีการซักถามข้อสงสัยในเรื่องศาสนาที่เรียนเพิ่มมากขึ้น ก่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเยาวชนด้วยกัน 2) เกิดการขยายสู่กลุ่มผู้ปกครอง ผู้สูงอายุ ผู้นำศาสนาและคณะกรรมการมัสยิดบือแนแลแลเข้าร่วมประมาณ 20 คน เข้ามาร่วมเรียนรู้กับเยาวชนและร่วมรับฟังการบรรยายในสาธิตเกาะยอประจำสัปดาห์กับเยาวชนด้วย และจากการมีผู้เข้าร่วมในกิจกรรมที่มีหลายวัย ทำให้เยาวชนมีความรู้ศานามากขึ้นเพราะได้เรียนรู้จากผู้สูงอายุ จากการตั้งคำถามที่ลึกซึ้งของผู้สูงอายุ ทำให้เยาวชนมีความรู้ศาสนาและเป็นแรงบันดาลใจในเยาวชนสนใจการศึกษาศานามากขึ้น ขณะเดียวกันกลุ่มผู้สูงอายุ มีความเข้าใจในความคิด ความต้องการของเยาวชนในชุมชนมากขึ้น และให้การสนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนในชุมชนบ้านบือแนแลแลมากขึ้น นับเป็นโอกาสให้ผู้ปกครองคนในชุมชนและเยาวชนใกล้ชิดกัน พุดคุยกันมากขึ้น ลดช่องว่างระหว่างกัน ไว้เนื้อเชื่อใจ นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน

นางสาวตู่เวคอดีเยาะ กาแบ
ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอิสลามศึกษาและวัฒนธรรม
ผู้เขียน

การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (RE)

การรวมกลุ่มที่เข้มแข็งนำมาซึ่งการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานรัฐ (RDG56S0037) การใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ด้านการพัฒนา

ชุมชนบ้านบือแนแล หมู่ที่ 8 ตำบลปล่องหอย อ.กะเปอร์ จ.ปัตตานี เป็นชุมชนที่อยู่แบบเครือญาติ วิถีดั้งเดิมแต่โบราณ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลในการทำงานต่างๆ อย่างไรก็ตามในชุมชนมีปัญหาของเยาวชนหลายประการ ทั้งด้านการศึกษา ยาเสพติด สุขภาพจิต สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการขาดการดูแลที่ดีจากผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน โครงการวิจัยนี้จึงต้องการศึกษารูปแบบกิจกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนของชุมชนภายใต้การจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชน และศึกษาแนวทางการจัดการของมัสยิดและผู้นำชุมชนเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ศาสนา มีมารยาท การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี โดยมีคุณมุฮัมมัดมุกดา เาะ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

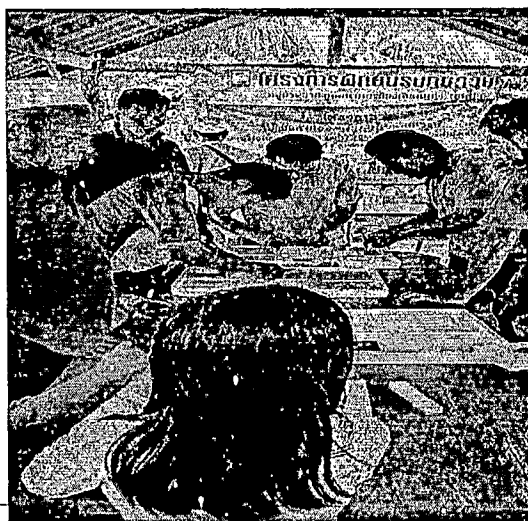
จากการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 เน้นการถอดบทเรียนการจัดกิจกรรมต่างๆของเยาวชนที่ผ่านมา เพื่อร่วมเรียนรู้ด้านความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะตามความต้องการของเยาวชนและความคาดหวังของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน มีการศึกษาและเรียนรู้งานนอกพื้นที่เพื่อนำความรู้มาปรับใช้ในกิจกรรมการพัฒนาเยาวชน และสืบเนื่องจากการดำเนินกิจกรรมสามารถดำเนินการได้รวดเร็ว จึงมีการทดลองปฏิบัติการตามข้อเสนอของเยาวชนในด้านความต้องการ การบำเพ็ญประโยชน์ การทำกิจกรรมกีฬาตามข้อเสนอซึ่งผลการจัดกิจกรรมเป็นที่น่าพอใจของเยาวชนและคนในชุมชนเป็นอย่างมาก

ผลการจัดกิจกรรมพึงความต้องการของเยาวชน ซึ่งส่วนหนึ่งเยาวชนต้องการให้มีกิจกรรมของตนเองในรูปแบบกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มอาชีพเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่บ้าน มีกิจกรรมทำความสะอาดมัสยิด มีการฝึกด้านอาชีพ ด้านอาหารเพื่อสร้างรายได้ในยามว่างในยามปิดเทอมให้กับเยาวชนหญิง เป็นต้น

จากการวิจัยทำให้กลุ่มเยาวชนมีความเข้มแข็ง ส่งผลให้หน่วยงานราชการในพื้นที่เห็นศักยภาพ และได้เข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนในการสร้างอาชีพให้กับเยาวชน อาทิเช่น หน่วยงาน กศน.อำเภอ สนับสนุนอาชีพทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ จำนวน 20 คน เป็นเงินจำนวน 14,000 บาท และอาชีพทำบ่อซีเมนต์ จำนวน 20 คน เป็นเงินจำนวน 14,000 บาท ให้กับกลุ่มเยาวชนชาย ส่วนกลุ่มเยาวชนหญิงมีหน่วยงาน พัฒนาชุมชนเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพทำขนม จำนวน 30 คน เป็นเงินจำนวน 30,000 บาท ซึ่งจะทำให้เยาวชนมีรายได้เกิดขึ้นและลดปัญหาการว่างงานในระดับหนึ่งได้

นายชูศรี หะแ

ศูนย์ประสานงานอิสลามศึกษาและวัฒนธรรม

ผู้เขียน